

DORYLAION, MIDAION VE NAKOLEIA

SİKKELERİ

Yüksek Lisans Tezi

Ece TARAĞAN

Eskişehir, 2019

DORYLAION, MIDAION VE NAKOLEIA SİKKELERİ

Ece TARAKAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Arkeoloji Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Ahmet Tolga TEK

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mayıs, 2019

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

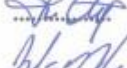
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Ece TARAKAN 'ın "Dorylaeum, Midaeum ve Nakoleia Sikkeleri" başlıklı tezi 14 Mayıs 2019 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca toplanan Arkeoloji Anabilim Dalı Klasik Arkeoloji Bilim Dalında, yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı) : Doç.Dr.A.Tolga TEK
Üye : Prof.Dr.Feriştah ALANYALI
Üye : Doç.Dr.Rahşan TAMSÜ POLAT
Üye : Dr.Öğr.Üyesi Hüseyin KÖKER
Üye : Dr.Öğr.Üyesi Hacer SANCAKTAR

İmza

.....

.....

.....

.....

.....

Prof.Dr.Hasan TUTAR
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

DORYLAION, MIDAION VE NAKOLEIA SIKKELERİ

Ece TARAKAN

Arkeoloji Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mayıs, 2019

Danışman: Doç. Dr. Ahmet Tolga TEK

Bu yüksek lisans tezinde, Phrygia Epiktetos bölgesi kentlerinden olan Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait sikkeler incelenmiştir. Söz konusu kentlere ait sikke basımları; antik kaynaklar, yurtiçi ve yurtdışında yayınlanmış sikke katalogları ve modern kaynaklardan elde edilen verilerle değerlendirilmiştir. Bu bilgiler ışığında, Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait sikkeler ekonomik, politik ve dinsel açıdan değerlendirilerek hem kent özelinde hem de Phrygia Epiktetos bölgesi genelinde sikke basımına ilişkin saptamalar yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Phrygia, Epiktetos, Sikke

ABSTRACT

COINS OF DORYLAION, MIDAION AND NAKOLEIA

Ece TARAKAN

Department of Archaeology

Anadolu University, Graduate School of Social Science, May, 2019

Supervisor: Doç. Dr. Ahmet Tolga TEK

In this master thesis, the coinage of the cities of the Phrygia Epiktetos that Dorylaion, Midaion and Nakoleia were studied. The coinage of this Cities were evaluated from Ancient sources, coin catalogues and modern sources. In the light of this datas; not only the Coins of Dorylaion, Midaion and Nakoleia, evaluated in terms of economical, political, religious but also determined about the coinage throughout Phrygia Epiktetos.

Keywords: Phrygia, Epiktetos, Coin

TEŞEKKÜR

Yaklaşık üç yıldır üzerinde çalışmış olduğum ve zorlu bir süreç içerisinde hazırladığım bu tez, bana destek veren ve yardımcı olanlar sayesinde sonlanabilmiştir. Öncelikle, tez konumun belirlendiği günden bittiği bugüne kadar, bilgisini, yardımını, desteğini esirgemeyen ve kütüphanesini bana açan sayın danışmanım Doç. Dr. Ahmet Tolga TEK'e teşekkür ederim.

Bu tez çalışmasında gerekli kaynaklara ulaşmamı sağlayan, nümizmatik alanındaki değerli bilgisi ve desteği ile bana yardımcı olan Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KÖKER'e teşekkürü bir borç bilirim.

2017 yılında Eskişehir Eti Arkeoloji müzesinde gerçekleştirmiş olduğum çalışmada, müze envanterindeki sikkeleri tezimde çalışmam için gerekli izni veren Eti Arkeoloji Müzesi müdürü sayın Asuman ARSLAN'a teşekkür ederim. Sikkelerin saptanması, tez kataloğuna alınması ve bu süreçte uyulması gereken prosedürler nedeni ile yaşadığım sıkıntılarda en büyük destekçim olan Eti Arkeoloji Müzesi uzman restoratörü sayın Suzan Okumuş TEK'e teşekkürlerimi sunarım. Eti Arkeoloji Müzesinde çalışmış olduğum süre boyunca beni destekleyen Arkeolog Meltem DEMİREL'e ve müze çalışanlarına teşekkür ederim.

Tez çalışmamda, sikkelerin levha düzenlemesini yapan, bu zorlu süreçte büyük özveriyle bana yardım eden sevgili Orçun GÜLHAN'a çok teşekkür ederim.

Ayrıca tez sürecinde her zaman manevi desteklerini gördüğüm hem üniversite hem de Side kazılarında arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Lisans eğitimimizden itibaren arkadaşlığımızın sürdüğü sevgili ev arkadaşım doktora öğrencisi Yeliz ÖZTUNÇ'a, tezimin her aşamasındaki değerli desteği için çok teşekkür ederim.

Manevi desteklerini on yıldır hiç eksik etmeyen sevgili dostlarım Hande ARAL, Ayşegül DALLI ve Meral TOSUN, yaşadığım bütün zorluklarda bana yardım edip, tezime tekrar geri dönüp bitirmemi sağladılar. Onlara minnettarım.

Son olarak, bana hep inanan ve beni her koşulda destekleyen ailem sayesinde, bu tezi bitirebilmenin mutluluğunu yaşıyorum. Anneme, babama ve abime sonsuz minnet ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Murat'a

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilemeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmamın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan "bilimsel intihal tespit programı"yla tarandığını ve hiçbir şekilde "intihal içermediğini" beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Ece TARAKAN

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	iv
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
GÖRSELLER DİZİNİ	xi
TABLolar DİZİNİ	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiii
KISALTMALAR DİZİNİ	xiv
1. GİRİŞ	1
1.2. Amaç, Kapsam ve Yöntem	1
2. PHRYGİA EPİKTETOS BÖLGESİ'NİN COĞRAFI KONUMU VE TARİHÇESİ	3
3. DORYLAİON SİKKELERİ	5
3.1. Dorylaion'un Coğrafi Konumu ve Tarihçesi.....	5
3.2. Dorylaion Sikkeleri Kataloğu.....	8
3.2.1 Hellenistik Dönem (MÖ III. – II. Yüzyıl).....	8
3.2.2. Roma İmparatorluk Dönemi	9
3.3. Dorylaion'da Sikke Basımı.....	50
3.4. Dorylaion Sikkelerinde Yer Alan Arka Yüz Tasvirleri.....	52
3.5. Tartışmalı Bir Sikke Grubu: Dorylaion'un Hellenistik Dönem Sikkeleri? ..	55
3.6. Dorylaion Sikkelerinin Birimleri	57

3.7. Dorylaion’a Ait Varlığı Şüpheli Sikkeler	67
4. MIDAION SİKKELERİ	69
4.1. Midaion’un Coğrafi Konumu ve Tarihçesi.....	69
4.2. Midaion Sikkeleri Kataloğu	72
4.3. Midaion’da Sikke Basımı	117
4.4. Midaion Sikkelerinde Yer Alan Arka Yüz Tasvirleri	118
4.5. Midaion Sikkelerinin Birimleri.....	122
4.6. Midaion’a Ait Varlığı Şüpheli Sikkeler.....	132
5. NAKOLEIA SİKKELERİ	141
5.1. Nakoleia’nın Coğrafi Konumu ve Tarihçesi.....	141
5.2. Nakoleia Sikkeleri Kataloğu.....	144
5.3. Nakoleia’da Sikke Basımı.....	169
5.4. Nakoleia Sikkelerinde Yer Alan Arka Yüz Tasvirleri.....	170
5.5. Nakoleia Sikkelerinin Birimleri	174
5.6. Nakoleia’ya Ait Varlığı Şüpheli Sikkeler	180
6. GENEL DEĞERLENDİRME	185
6.1. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia Kentlerinde Sikke Basımı.....	185
6.2. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia Sikkelerinde Yer Alan Tanrı ve Tanrıça Tasvirleri.....	187
6.3. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia Sikkelerinin Birimleri.....	189
7. MAGİSTRAT LİSTESİ	193
SONUÇ	194
KAYNAKÇA.....	197
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

GÖRSELLER DİZİNİ

Katalogda yer alan sikkelere ait tüm görseller katalogda yer alan numara sırasına göre ‘Ekler’ bölümünde verilecektir.

Görsel 2.1. Phrygia Epiktetos Bölgesi’nin Küçük Asya’daki Konumu	3
Görsel 2.2. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerinin harita üzerindeki Konumu	4
Görsel 3.1. Şarhöyük’ün Uydu Haritasından Kuşbakışı Görünümü	5
Görsel 4.1. Tabula Peutingeriana Haritasında Dorylaion ve Midaion’un Konumu.....	6
Görsel 4.2. Karahöyük Genel Görünüm.....	68

TABLÖLER DİZİNİ

Tablo 3.1. Dorylaion kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinin imparator ve arka yüz tipine göre dağılımı	56
Tablo 3.2. Dorylaion’da basılan sikkelerin ağırlık ve çap ortalamalarına göre belirlenen birimler ve bu birimlere göre imparator dağılımı	57
Tablo 3.3. Dorylaion kentinde basılan sikkelerin imparatorlara göre çap ve ağırlık ortalamalarının oluşturduğu birimler ve bu birimlerin değerlendirildiği sikke sayıları	65
Tablo 4.1. Midaion kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinde yer alan arka yüz figürlerinin imparatorlara göre dağılımı	122
Tablo 4.2. Midaion’da basılan sikkelerin çap ölçülerine göre oluşturduğu birimlerin ağırlık - çap ortalamaları ve imparatorlara göre dağılımı	122
Tablo 4.3. Midaion’da basılan sikkelerin birimlerinin, imparatorlara göre ağırlık ve gramaj ortalamaları	129
Tablo 5.1. Nakoleia kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinde yer alan arka yüz figürlerinin imparatorlara göre dağılımı	172
Tablo 5.2. Nakoleia’da basılan sikkelerin çap ölçülerine göre oluşturduğu birimlerin ağırlık - çap ortalamaları ve imparatorlara göre dağılımı	173
Tablo 5.3. Nakoleia’da basılan sikkelerin çap ölçülerine göre oluşturduğu birimlerin ağırlık - çap ortalamaları ve imparatorlara göre dağılımı	177
Tablo 6.1. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait sikkelerin ağırlık ve çap ortalamalarına göre isimlendirilen A, B, C, D, E ve F birimlerinin Roma bronz birim sistemi ile karşılaştırılması	189

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1. Tespit edilen Dorylaion kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinin hanedanlara göre dağılımı	50
Şekil 3.2 Tespit edilen Dorylaion kenti Roma İmparatorluk döneminde basılan sikkelerin, imparatorlara göre sayısal dağılımı	50
Şekil 3.3. Tespit edilen Dorylaion kenti Roma İmparatorluk döneminde basılan sikke sayısının, imparatorların tahtta kaldığı yıl sayısına oranı	51
Şekil 3.4. Tespit edilen Dorylaion kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinin arka yüz figürlerine göre dağılımı	52
Şekil 4.1. Tespit edilen Midaion kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinin hanedanlara göre dağılımı	117
Şekil 4.2. Tespit edilen Midaion kenti Roma İmparatorluk döneminde basılan sikke sayısının, imparatorların tahtta kaldığı yıl sayısına oranı	117
Şekil 4.3. Tespit edilen Midaion kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinin arka yüz figürlerine göre dağılımı	118
Şekil 5.1. Tespit edilen Nakoleia kenti Roma İmparatorluk döneminde basılan sikkelerin imparatorlara göre sayısal dağılımı	169
Şekil 5.2. Tespit edilen Nakoleia kenti Roma İmparatorluk döneminde basılan sikke sayısının, imparatorların tahtta kaldığı yıl sayısına oranı	169
Şekil 5.3. Tespit edilen Nakoleia sikkelerinin arka yüzlerinde yer alan figürlerin sayısal dağılımı	170
Şekil 6.1. Tespit edilen Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait sikke sayısının imparatorlara göre dağılımı	184
Şekil 6.2. Tespit edilen Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait sikkelerin hanedanlara göre dağılımı	185

KISALTMALAR DİZİNİ

Teknik Kısaltmalar

Æ	Bronz
Afyon	Afyonkarahisar Müzesi
Ağr	Ağırlık
ANS	American Numismatic Society
Auc	Auction (Müzayede)
Ay	Arka yüz
Berlin	Staatliche Museen zu Berlin
Bkz	bakınız
BM	British Museum
BnF	Bibliothèque nationale de France
Boston	Museum of FineArts, Boston
CNG	Classical Numismatic Group
Çev	çeviren
e-Auc	Electronic Auction (Online Müzayede)
Ed.	Editör
Env. No	Envanter Numarası
Eskişehir	Eskişehir Eti Arkeoloji Müzesi
Fig	figür
FitzwilliamMuseum	Fitzwilliam Müzesi, Sikke Departmanı, Cambridge

gr	gram
İstanbul	İstanbul Arkeoloji Müzeleri
Kat. No	Katalog Numarası
Kmk	Konturmark
lev	Levha
mm	milimetre
M&M	Münzenund Medaillen GmbH
MÖ	Milattan Önce
MS	Milattan Sonra
Ort	ortalama
Oxford	Ashmolean Museum, Oxford
Öy	Ön yüz
Paris	Bibliothèque Nationale, Cabinetdes Médailles, Paris
s	sayfa
Temp. No.	Temporary Number
Viyana	Bundes Sammlung von Medaillen, Münzen und Geldzeichen
vd	ve devamı
yy	yüzyıl

Bibliyografik Kısaltmalar

Annals BORI	Annals of the Bhandarkar Oriental Research Institute
AST	Araştırma Sonuçları Toplantısı

AJA	American Journal of Archaeology
BMC	The British Museum, Catalogue of the Greek Coins
Cic. Flac.	Cicero. Pro Flacco
Diod.	Bibliothèque Historique
EpigrAnat	Epigraphica Anatolica. Zeitschrift für Epigraphik und historische Geographie Anatoliens.
HAB	Hesperia Art Bulletin, Journal of the American School of Classical Studies at Athens
Hel. Les.	Hellanici Lesbii, Fragmenta.
I.G.R	Inscriptiones Graecae ad Res Romanas Pertinentes
JHS	The Journal of Hellenic Studies
KST	Kazı Sonuçları Toplantısı
Lindgren	Ancient Greek Bronze Coins from the Lindgren Collection
MAMA	Monumenta Asiae Minoris Antiqua
NAC	Numismatica Ars Classica
NumChron	Numismatic Chronicle
NumZ	Numismatische Zeitschrift
Plin. Nat.	Plinius. Naturalis Historiae
Ptol. Geo.	Ptolemaios. Claudii Ptolemai Geographi
RSN	Revue Suisse de Numismatique
RPC	Roman Provincial Coinage
SNG	Sylloge Nummorum Graecorum
Step. Byz.	Stephanus Byzantius. Ethnica.

TAD

Türk Arkeoloji Dergisi

Winterthur

Griechische Münzen In Winterthur

ZfN

Zeitschrift für Numismatik

1. GİRİŞ

1.2. Amaç, Kapsam ve Yöntem

Bu yüksek lisans tezinde, Phrygia Epiktetos bölgesi kentlerinden Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait sikkelerin kataloglanarak düzenlenmesi ve yorumlanması amaçlanmıştır, elde edilen sonuçlarla söz konusu kentlerin politik, siyasi, dini ve ekonomik değişim ve gelişmeleri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Çalışma kapsamında, Phrygia bölgesi sikke katalogları ve internet müzayedelerinden saptanan sikkeler ile Eti Arkeoloji Müzesi envanterine kayıtlı olan sikkelerin birleştirilmesi ile Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait toplam 530 sikke tespit edilmiştir. 530 sikkeden, 200 adedi Dorylaion'a, 192 adedi Midaion'a ve 138 adedi Nakoleia kentlerine aittir. Eti Arkeoloji Müzesinde saptanan sikkeler ise toplam 17 adet olup, bu sikkelerden 10 adedi teşhirden, 7 adedi de müze envanterinden alınmıştır.

Katalog çalışmasında, öncelikle tez kapsamına giren kentlere ait sikkelerin yayınlandığı kataloglar ve online müzayedelerde yer alan sikkeler saptanarak, kronolojik bir sıralama oluşturulmuştur. Daha sonra, Eti Arkeoloji Müzesinden alınan resmi izinle, şahsım tarafından müzenin sikke envanterinde bulunan sikkeler incelenerek Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait sikkeler saptanmıştır. Bu sikkelerin ağırlık, çap ölçüleri ve kalıp yönleri alınarak fotoğrafları çekilmiş ve kataloğa eklenmiştir.

Katalog kapsamına alınan 'Varlığı Şüpheli Sikkeler', XIX. yüzyılda yayınlanan sikke kataloglarında yer alan fakat sikkelere ait herhangi bir görselin bulunmadığı sikkelerdir. Görseli olmadan kesin bir değerlendirmenin yapılamayacağı bu sikkelerin bir araya getirilerek kataloğunun oluşturulması, ileride elde edilecek verilerin çalışılması bakımından kolaylık olacaktır.

Tez kapsamında incelenen kentler, alfabetik sıraya göre katalogda yerini almış, her bir kente ait sikkeler de imparatorların kronolojik sıralamasına göre listelenmiştir. Listelenen bu sikkeler ise, ön ve arka yüzde yer alan en küçük farklılıklara göre

varyasyonlara ayrılmıştır. Aynı imparatora ait aynı sikke tipleri aynı numara ile adlandırılırken, bu numaraların yanında yer alan alfabetik sıra ile verilen harfler farklı referanslara işaret etmektedir. Sikkelere ait sıralama, ağırlık ölçülerine göre yapılmış olup, artandan azalana doğru bir dizilim uygulanmıştır. Ağırlık ölçüsünün yanında, sikkenin çap ölçüsü ve kalıp yönü ve sikke referansı yer almaktadır. Sikkelere ait görseller ise, katalogda birer örnekle gösterilmiş, “Ekler” bölümünde ise, katalogda yer alan ölçüsü mevcut tüm sikkeler bir araya getirilmiştir. Katalogdaki tüm sikkelere ait görseller, orijinal ölçülerindedir.

Her bir kente ait bölümler, kentin tarihi coğrafyası, sikke kataloğu, kentteki sikke basımı, sikkelerde yer alan dini tasvirleri ve sikke birimlerinin tespit edilip değerlendirdiği bölümlerden oluşmaktadır. Genel değerlendirme bölümünde ise, Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerinin sikkelerine ait bilgiler derlenerek toplu bir değerlendirme yapılmış, sonuç bölümünde ise bu değerlendirmenin bir özeti çıkarılarak, söz konusu kentlerde ve Phrygia Epiktetos bölgesindeki sikke darbına ilişkin önemli noktalar vurgulanmıştır.

2. PHRYGIA EPIKTETOS BÖLGESİ'NİN COĞRAFİ KONUMU VE TARİHÇESİ

“Epiktetos” kelimesi, Yunanca “kazanılmış, ilhak edilmiş bölge” anlamına gelmektedir¹. Aizanoi, Nakoleia, Kotiaum, Midaion, Dorylaion² kentlerini kapsayan Phrygia Epiktetos bölgesi ise Hellenistik dönemde meydana gelen bir dizi siyasi gelişme ile bu ismi almıştır. Strabon’un “Küçük Phrygia” olarak adlandırdığı bölge³, Bithynia kralı I. Prusias (MÖ 230-182) ile Pergamon kralı II. Eumenes arasında meydana gelen MÖ 184/183 yılları arasındaki savaşın II. Eumenes’in lehine sonuçlanması ile Pergamon topraklarına katılmıştır⁴. Pergamonlular ise yeni kazanılmış bu toprakları ‘Phrygia Epiktetos’ olarak adlandırmışlardır⁵. (Bkz. Görsel 2.1.)

Görsel 2.1. Phrygia Epiktetos Bölgesi'nin Küçük Asya'daki Konumu

Kaynak: <http://dare.ht.lu.se/> (Erişim Tarihi: 10.01.2018)

Strabon, Sakarya ırmağının en büyük bölümünün Phrygia Epiktetos'tan geçtiğini belirtmiş, bölgenin en geniş sınırlarını ise kuzeyde Modrene (Mudurnu), kuzeydoğuda

¹Strabon. *Antik Anadolu Coğrafyası (Geographika: XII-XIII-XIV)*, İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları (2000), s 56. Epiktetos kelimesinin ayrıca “ilaveten kazanılmış, ilaveten fethedilmiş” anlamı da vardır. S. Şahin (1986). Phrygia Epiktetos. *IV. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara, s. 265.

²Strabon, XII.8.12.

³Strabon, XII.8.2.

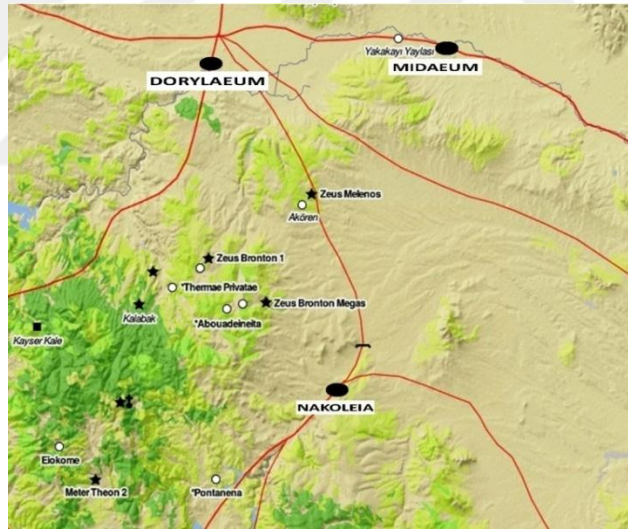
⁴Strabon, XII.4.3; C. H. E. Haspels (1971). *The Highlands of Phrygia: Sites and Monuments, Volume I The Text*. New Jersey: Princeton Üniversitesi Yayınları, s. 153-154.

⁵Strabon XII, 4, 1: Şahin 1986, **a.g.k.**, 265.

Krateia (Gerede), batıda Askania (İznik) Gölünün güneyi ve Prusia ad Olympum (Bursa) olarak belirtmiştir⁶. Doğuda ise Pessinus ve Lykaonia; güneyde Pisidia ve güneybatıda Lydia ve Karia ile sınırlanmaktaydı⁷.

Roma MÖ 133 yılında Anadolu topraklarını elde etmiş, MÖ 129 yılında ise bu topraklarda Asia Eyaleti'ni kurmuştur.⁸ Söz konusu bu geniş topraklarda hukuki ve idari kolaylık açısından 'conventus' bölgeleri oluşturulmuştur⁹. Phrygia Epiktetos kentlerinden Dorylaion, Midaion, Nakoleia ve Aizanoi Synnada merkezli conventusa bağlı idi. Synnada conventusu, Asia eyaletindeki en büyük conventuslardan biri olmakla birlikte, 22 tane topluluk bu conventusun üyesi idi¹⁰.

Phrygia Epiktetos bölgesi, bulunduğu konum açısından değerlendirildiğinde, Byzantium'dan Ankyra'ya giden ve aynı zamanda Batı Anadolu kentlerini, doğuya bağlayan yol üzerinde bulunması sebebi ile önemli ve stratejik bir noktada yer almaktadır¹¹.

Görsel 2.2. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerinin harita üzerindeki konumu

Kaynak: Digital Atlas of The Roman Empire, <http://dare.ht.lu.se/> (Erişim Tarihi: 23.07.2018)

⁶Strabon, **a.g.k.**, XII.3.7.; Şahin, 1986, **a.g.k.**, 265-266.

⁷Strabon, **a.g.k.** XII.8.13.

⁸O. Tekin (2010). *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*. İstanbul: İletişim Yayınları, s. 174.

⁹S. Albek (1991). *Dorylaion'dan Eskişehir'e*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları No. 89, s. 40.

¹⁰A. H. M. Jones (1971). *The Cities of the Eastern Roman Provinces*. (2. Baskı), Oxford, s. 64-65.

¹¹E. İznik (2006). *Roma İmparatorluğu Döneminde Frigya Epiktetos Merkezlerinde (Dorylaeum, Nacolea, Midaeum, Cotiaeum, Aezani) Sosyopolitik, Sosyoekonomik ve Sosyokültürel Yapı*. Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 10.

<https://www.ulusaltezmerkezi.net/roma-imparatorlugu-doneminde-frigya-epiktetos-merkezlerinde-Dorylaion-nacolea-midaeum-cotiaeum-aezani-sosyopolitik-sosyoekonomik-ve-sosyokulturel-yapi/10/> (Erişim Tarihi: 26.12.2016)

3. DORYLAİON SİKKELERİ

3.1. Dorylaion'un Coğrafi Konumu ve Tarihçesi

Dorylaion yerleşim merkezinin bugünkü yeri, Eskişehir kent merkezinin 2 km kuzey doğusunda yer alan ve ismini bulunduğu mahalleye vermiş olan Şarhöyük'tür (Bkz. Görsel 3.1.). Kent, bugünkü Eskişehir'in batısında bulunan İnönü ilçesinden, Sarısu Çayı boyunca güneydoğuya giden yol ile Phrygia Epiktetos'un kuzeyindeki Tembris (Porsuk) Nehri ile birleşen bir noktada yer almaktadır¹². Porsuk Nehri, höyüğün 2 km uzaklığında doğu-batı yönünde akmaktadır. Höyük, kuzey-güney ve doğu batı yönünde 450 m ve çevresi 1800 m'dir¹³.

Görsel 3.1. Şarhöyük'ün Uydu Haritasından Kuşbakışı Görünümü

Kaynak: <http://www.eskisehirkulturturizm.gov.tr> (Erişim Tarihi 29.08.2018)

Strabon'un Phrygia Epiktetos bölgesine ait kentlerden biri olarak bahsettiği Dorylaion¹⁴, Midaion ile birlikte bölgenin kuzey kentlerini oluşturur (Bkz. Görsel 2.2.). Doğu-batı güzergâhında Galatia'yı Phrygia'ya, Phrygia'yı da Bithynia'ya bağlayan

¹²D. Magie (1950). *Roman Rule in Asia Minor: To The End Of The Third Century After Christ, Volume II: Notes*. New Jersey: Princeton Üniversitesi Yayınları, s. 800.

¹³A. M. Darga (1994). Şarhöyük-Dorylaion Kazıları (1989-1992). *KST*, XV-I, s. 483.

¹⁴Strabon, XII.8.12.

yolların kavşağı konumunda olan Dorylaion, güneyde Kotiaecum ve Nakoleia kentlerine olan direkt bağlantı yollarıyla da önemli bir stratejik noktada bulunmaktadır¹⁵.

XIX. yüzyılda Phrygia'ya gelen yabancı araştırmacılar, Dorylaion kentinin konumu ile ilgili önemli bilgiler ve tespitler aktarmışlardır. 1881 yılında Anadolu'ya gelen W. Ramsay, Dorylaion yerleşim merkezinin Eskişehir'in biraz doğusunda ve ovada bulunan Şarhöyük'te olduğunu belirtir¹⁶. 1886 yılında Eskişehir'i ziyaret eden W. von Diest ise, Ramsay'ın bu önerisini kabul ederek, Şarhöyük'teki yerleşimin Roma Dönemi'nde olduğunu, daha sonra Bizans İmparatoru Manuel Komnenos'un 1175 yılında Şarhöyük'ün 11 km güney batısına Karacahisar Kalesi'ni inşa ederek, Dorylaion merkezini buraya taşıdığını belirtmiştir.¹⁷

Prof. Dr. Muhibbe Darga ve ekibi ile 1989 yılında başlayan sistematik kazılara¹⁸, 2005-2012 yılları arasında Prof. Dr. Taciser Tüfekçi Sivas devam etmiştir. 2015 yılından itibaren ise Dr. Öğr. Üyesi Mahmut Bilge Baştürk'ün başkanlığında halen devam etmektedir. 1989-2015 yılları arasında yapılan bilimsel çalışmalarda, höyükte İlk Tunç Çağı, Assur Ticaret Kolonileri, Geç Tunç Çağı, Demir Çağ, Hellenistik, Roma ve Bizans olmak üzere toplam yedi farklı tabakalanma ile kesintisiz bir yerleşim olduğu tespit edilmiştir.¹⁹ 2015 yılında yapılan arazi çalışmalarında ise Roma tabakasında herhangi bir anıtsal yapıya ulaşılamamıştır. Mimari öğeler; konutlar, işlikler, ocaklar ve fırınlardan oluşmaktadır.²⁰ Magie ise henüz yeri saptanmamış olsa da Dorylaion'da kadınlar için bir gymnasium olduğunu belirtmiştir.²¹

¹⁵Magie, 1950, **a.g.k.**, 1000.

¹⁶W. M. Ramsay (1960). *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, s. 90.

¹⁷W. Von Diest (1889). *Pergamon über den Dindymos zum Pontus*. Gotha: Justus Perthes Yayınevi, s. 52.

¹⁸A. M. Darga (1994). Şarhöyük-Dorylaion Kazıları (1989-1992). Ankara: KST, XV-I; A. M. Darga (1995). 1993 Yılı Şarhöyük-Dorylaion (Eskişehir) Kazıları. KST, XVI-I; A. M. Darga - T. Tüfekçi Sivas (2000). Şarhöyük-Dorylaion Kazı Çalışmaları: 1997-1998. Eskişehir: *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2.; A. M. Darga - T. Tüfekçi Sivas (2001). Şarhöyük-Dorylaion 1999 Yılı Kazı Çalışmaları. KST, XXII-II, Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi.; A. M. Darga, T. Sivas, H. Sivas. (2002). 2000 Yılı Şarhöyük-Dorylaion Kazıları. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, KST XXIII-II.; A. M. Darga (2004). Şarhöyük-Dorylaion (Eskişehir) Kazılarında Hitit Buluntuları (1989-2003). 60. *Yaşında Fahri Işık'a Armağan-Anadolu'da Doğdu*. İstanbul: Ege Yayınları; A. M. Darga (2007). Şarhöyük Kazılarında İlk Tunç Çağı Buluntuları. *Refik Duru'ya Armağan*. İstanbul: Ege Yayınları.

¹⁹M. B. Baştürk (2016). Dünden Bugüne Şarhöyük (Dorylaion): 2015 Sezonu. KST, 38-3, s. 263 vd.

²⁰Baştürk, 2016, **a.g.k.**, 266.

²¹D. Magie (1950). *Roman Rule in Asia Minor: To The End Of The Third Century After Christ, Volume I: Text*. New Jersey: Princeton Üniversitesi Yayınları, s. 652; I.G.R. IV, 522.

<https://archive.org/details/inscriptionesgra04cagnoft/page/196> (Erişim tarihi: 25.04.2018).

Hellenistik Dönem ve Roma Dönemi'nde, konumuyla önemli bir rol oynayan Dorylaion, Büyük İskender'in ölümünden sonra ardılları arasında başlayan imparatorluk toprakları üzerindeki üstünlük mücadelesinde de ön plana çıkmıştır. MÖ 301 yılında, Diadokhlar arasında yapılan savaşlardan biri olan Ipsos Savaşı sırasında Lysimakhos, ordusu ile Dorylaion kentinin yakınında kamp kurmuş, hem verimli topraklarından gerekli tahıl ihtiyacını karşılamış, hem de Tembris Nehrini düşmandan korunmak için bir set olarak kullanmıştır.²²

Anadolu topraklarının, Pergamon Krallığı'ndan Roma'ya miras bırakıldığı MÖ 133 yılından sonra, MÖ 129'da Asia Eyaletinin kurulmasıyla birlikte²³, Anadolu'daki kentlerin isimleri, Romalı yazarların eserlerinde daha sık görülmeye başlanmıştır. Bu yazarlardan en önemlileri Cicero, Diodorus Siculus, Strabon ve Plinius'tur.²⁴ İznik'e göre, Dorylaion Augustus döneminde özellikle stratejik konumundan dolayı parlak günler yaşamış, fakat Roma İmparatorluğu yönetimi boyunca diğer Phrygia şehirleri arasında ticari ya da dinsel olarak öne çıkmadığı için sönük kalmıştır.²⁵

²²Diod. XX, 108; Magie, 1950, **a.g.k.**, 1000.; Haspels, 1971, **a.g.k.**, 153.

²³Tekin, 2010, **a.g.k.**, 174.

²⁴Cic. Flac.; Plin. Nat.

²⁵E. İznik (2003). Eskiçağda Sessiz Bir Anadolu Kenti: Dorylaion. *Kebikeç* 15, s. 75, Magie, MÖ I. yüzyılda Dorylaion'un yerel bir yönetime sahip olduğunu belirtmektedir. Magie, 1950, **a.g.k.**, 1000.

3.2. Dorylaion Sikkeleri Kataloğu

3.2.1 Hellenistik Dönem (MÖ III. – II. Yüzyıl)²⁶

1-a

x2

Varyasyon 1

Öy: Miğferli Athena başı, sağa.

Ay: ΔΟΠΙ, Cepheden baykuş, sağa. Sağda ok ucu.

1-a) Æ 1,54 gr., 11 mm., 9, SNG Greece 7 943 = (önceden) M&M GmbH, Auc 17, lot. 917, 04.10.2005²⁷.

1-b) Æ 1,46 gr., 11 mm., 1, Winterthur 4088 = Imhoof Blumer II, s. 525, no. 1

1-c) Æ 1,38 gr., 12 mm., Numismatic Naumann, Auc 45, lot. 236, 03.07.2016²⁸

1-d) Æ 1,30 gr., 11 mm., Numismatic Naumann, Auc 14, lot. 360, 02.03.2014²⁹

1-e) Æ 1,29 gr., 11 mm., Numismatic Naumann, Auc 27, lot. 322, 04.01.2015³⁰

1-f) Æ 0,99 gr., Numismatic Naumann, Auc 57, lot. 275, 03.09.2017³¹.

²⁶“Hellenistik Dönem” başlığı altında yer alan bu iki sikke tipi (Kat. No. Seri 1, 2), Dorylaion’a ait olması muhtemel sikkelerdir. Ayrıntılı değerlendirme için Bkz. s. 55.

²⁷<https://www.acsearch.info/search.html?id=250604> (Erişim tarihi: 08.12.2017)

²⁸<https://www.acsearch.info/search.html?id=3181853> (Erişim tarihi: 08.12.2017)

²⁹<https://www.acsearch.info/search.html?id=1872788> (Erişim tarihi: 08.12.2017)

³⁰<https://www.acsearch.info/search.html?id=2305144> (Erişim tarihi: 08.12.2017)

³¹<https://www.acsearch.info/search.html?id=4337636> (Erişim tarihi: 08.12.2017)

Varyasyon 2

1-g

Öy: Miğferli Athena başı, sağa.

Ay: ΔΟΠΙ, Cepheden baykuş, sağda üzüm.

1-g) Æ 11 mm., 1,35 gr., Numismatic Naumann, Auc 57, lot. 276, 03.09.2017³²

3.2.2. Roma İmparatorluk Dönemi

Vespasianus (MS 69-79)

2-a

Öy: ΟΥΕΣΠΑΣΙΟΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ

Vespasianus'un defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΙΤΑΛΙΚΩΝΑΝΘV-ΠΑΤ ΔΟΡVΛΛΑΕΩΝ, Tahtta oturan Kybele, kalathos giymiş, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol kolunu tympanona yaslamış. Tahtın altında aslan.

2-a) Æ 12,30 gr., 25 mm., vAulock Nahtrage 8357 = vAulock Phrygiens II 170 = RPC I 1412.4

2-b) Æ 8,21 gr., BMC 1, s. 195 = vAulock Phrygiens II 172 = RPC I 1412.1

2-c) Æ 8,16 gr., 22/24 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 171 = RPC I 1412.2

2-d) Æ 7,73 gr., 26 mm., 10, ANS³³ = RPC I 1412.3

³²<https://www.acsearch.info/search.html?id=4337637> (Erişim tarihi: 08.12.2017)

³³<http://numismatics.org/collection/1984.66.202> (Erişim tarihi: 08.12.2017)

Titus (MS 78-81)

3-c

Öy: ΤΙΤΟΣ – ΚΑΙΣΑΡ

Titus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΙΤΑΛΙΚΩ ΑΝΘΡΩΠΙΑΤΩ - ΔΟΡΥΛΑΕΩΝ, Tahtta oturan Zeus, sola. Sağ elinde yıldırım tutuyor, solundaki asasına yaslanmış.

3-a) Æ 5,65 gr., 19 mm., vAulock Nahtrage 3557 = vAulock Phrygiens II 178 = RPC I 1413.9

3-b) Æ 5,55 gr., 20 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 173 = RPC I 1413.6

3-c) Æ 5,54 gr., 19 mm., Auktionshaus H. D. Rauch GmbH, Mail Bid Sale 11, lot, 425, 12.09.2006³⁴

3-d) Æ 5,423 gr., 20,1 mm., 11, SNG Schweiz 1175.

3-e) Æ 5,14 gr., BMC 3, s. 195 = vAulock Phrygiens II 176 = RPC I 1413.1

3-f) Æ 5,08 gr., 19,9 mm., 12, Winterthur 4089 = vAulock Phrygiens II 179

3-g) Æ 4,91gr., 19 mm, 6, SNG München 186 = vAulock Phrygiens II 180 = RPC I 1413.7

3-h) Æ 4,77 gr., Fitzwilliam Museum = vAulock Phrygiens II 184

3-i) Æ 4,66 gr., 18 mm., Düsseldorf = vAulock Phrygiens II 181

3-j) Æ 4,47 gr., Paris³⁵ = vAulock Phrygiens II 175 = RPC I 1413.5

3-k) Æ 4,52 gr., Oxford = vAulock Phrygiens II 174 = RPC I 1413.8

3-l) Æ 4,11 gr., BMC 4, s. 195 = vAulock Phrygiens II 177 = RPC I 1413.3

³⁴<https://www.acsearch.info/search.html?id=316664> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

³⁵<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526760d> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

3-m) Æ 3,85 gr., BMC 2, s. 195 = vAulock Phrygiens II 182 = RPC I 1413.2

3-n) Æ 3,43 gr., 19/20 mm., Paris³⁶ = Waddington 5964 = vAulock Phrygiens II 183 = RPC I 1413.4

Domitianus (MS 81-96)

4-a

Öy: ΔOMITIA-NOC KAICAP

Domitianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPV-ΛAE-ΩN³⁷, Ayakta duran çıplak Poseidon, sola. Sağ elinde yunus, sol elinde trident tutuyor.³⁸

4-a) Æ 3,90 gr., 16 mm., Paris³⁹ = Waddington 5965 = vAulock Phrygiens II 185 = RPC II 1414.1

4-b) Æ 3,84 gr., Plankenhorn, (önceden) Hirsch 198, 11.12.1998 = RPC II 1414.2

4-c) Æ 3,6 gr., 17 mm., Numismatik Naumann, Auc 14, lot 496, 02.03.2014⁴⁰

Traianus (MS 98-117)

5-a

³⁶<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526759r> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

³⁷Lejant sağdan başlamaktadır.

³⁸Phrygiens II kataloğunda yer alan 185 numaralı bu sikke tipinin arka yüzü ayakta duran, asa ve phiale tutan Zeus olarak kaydedilmiştir: Bkz. H. Von Aulock (1987). *Istanbul Mitteilungen Beiheft 27, Münzen und Städte Phrygiens Teil II*: Tübingen. RPC II.1414 tipinde ise (Bkz. Kat. No. 4-a), 2 numaralı sikkenin arka yüzündeki figürün elindeki tridentaçıkça görülmekle birlikte, arka yüz figürünün Poseidon olduğu söylenebilir: Bkz: A. Burnett, M. Amandry (1999). *Roman Provincial Coinage, Volume II from Vespasian to Domitian (AD 69-96) Part I*. Londra: British Museum Press, s. 216.

³⁹<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526761t> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

⁴⁰<https://www.acsearch.info/search.html?id=1872924> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

Varyasyon 1

Öy: AV NE TPAIANOC KAICAP CE ΓEP ΔAKIKOC

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPYA-AEΩN/ MEΛHNOC, Tahtta oturan Zeus Melenos, belden aşağı kısmını örten bir himation giymiş, sola. İleriye doğru uzattığı sağ elinde phiale tutuyor, sol elinde tuttuğu اساسına yaslanmış. Sağ altta cepheden kanatları açık kartal, başı sola.

5-a) Æ 25,82 gr., 32 mm., Paris⁴¹ = Waddington 5967 = vAulock Phrygiens II 190 = RPC III 2635.3

5-b) Æ 25,62 gr., 31 mm., Imhoof Blumer s. 225, no. 1 = vAulock Phrygiens II 191 = RPC III 2635.4

Varyasyon 2

Öy: AVTO NEP TPAIANOC KAICAP CEBA ΓEP ΔAKIKOC

Traianus'un diademli başı, sağa.

Ay: ΔOPVA-AEΩN / MEΛHNOC, Tahtta oturan Zeus Melenos, belden aşağı kısmını örten bir himation giymiş, sola. İleriye doğru uzattığı sağ elinde phiale tutuyor, sol elinde tuttuğu اساسına yaslanmış. Sağ ortada cepheden kanatları açık kartal, başı sola.

5-c) Æ 26,36 gr., 33 mm., Paris⁴² = Waddington 5966 = vAulock Phrygiens II 188 = RPC III 2635.2

5-d) Æ 19,14 gr., Berlin = vAulock Phrygiens II 189 = RPC I 2635.5

Varyasyon 3

Öy: AVTO NEP TPAIANOC KAICAP CE ΓE ΔAKIKO

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPVAA-EΩN / MEΛHNOC, Tahtta oturan Zeus Melenos, sola. Sağ elinde phiale tutuyor, sol elinde tuttuğu اساسına yaslanmış. Sağ altta kartal, başı sola.

⁴¹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526763n> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

⁴²<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85267627> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

5-e) Æ 24,72 gr., 34,5 mm., 6, Boston = (önceden, Hirsch XXI, Consul Weber, 16.11.1908, lot 3516); Egger XLVI, Prowe Coll., 11.04.1914, lot 1700 = vAulock Phrygiens II 187 = RPC III 2635.6

Varyasyon 4

Öy: AVTO NEP TPAIANOC KAICAP CE ΓE ΔAKIK

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPVΛA-EΩN MEΛHNOC

Tahtta oturan Zeus Melenos, sola. Sağ elinde phiale tutuyor, sol elinde tuttuğu asasına yaslanmış. Sağ ayağını bir gemi pruvasının üzerine koymuş. Sağ altta kartal.

5-f) Æ 30,32 gr., 34 mm., SNG vAulock 3558 = BM = vAulock Phrygiens II 186 = RPC III 2635.1

5-g) Æ 24,35 gr., 31 mm., M&M GmbH, Auc 12, lot. 216, 10.04.2003⁴³

6-a

Varyasyon 1

Öy: AV NE TPAIANOC KAICAP CE ΓEP ΔA

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPY-ΛAEΩN, Tahtta oturan Kybele, kalathoslu, uzun khiton giymiş, sola. İleriye doğru uzattığı sağ elinde phiale tutuyor. Sol kolunu tympanona yaslamış. Tahtın altında aslan, sola.

6-a) Æ 12,11 gr., 25 mm., Paris⁴⁴ = vAulock Phrygiens II 195 = RPC III 2636.5

⁴³ <https://www.acsearch.info/search.html?id=125842>

⁴⁴ <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526763n> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

6-b) Æ 11,60 gr., V. Beutler Koll, Almanya = vAulock Phrygiens II 198 = RPC III 2636.9

6-c) Æ 11,33 gr., 23 mm., BMC 6, s. 195 = vAulock Phrygiens II 196 = RPC III 2636.2

6-d) Æ 11,05 gr., 25 mm., 6, ANS⁴⁵ = vAulock Phrygiens II 197 = RPC III 2636.8

6-e) Æ 10 gr., 26 mm., 6, SNG Schweiz 1176 = RPC III 2636.6

6-f) Æ 9,85 gr., 25 mm., Oxford = vAulock Phrygiens II 199 = RPC III 2636.4

Varyasyon 2

Öy: AV NE TPAIANOC KAICAP CE ΓE ΔA

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPV-ΛAEΩN, Tahtta oturan Kybele, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol kolunu tympanona yaslamış. Tahtın altında aslan.

6-g) Æ 13,56 gr., 26 mm., BMC 5, s. 195, lev. XXV, no. 2 = vAulock Phrygiens II 192 = RPC III 2636.1

6-h) Æ 11,65 gr., Viyana = vAulock Phrygiens II 193 = RPC III 2636.7

6-i) Æ 10,28 gr., Oxford = vAulock Phrygiens II 194 = RPC III 2636.3

7-a

Öy: AV NE TPAIANOC KAICAP ΔAK

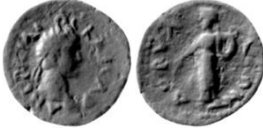
Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPVΛA-EΩN, Ayakta duran Poseidon, sağ ayağı nehir tanrısı Tembris'in üzerinde. Sağ elinde yunus tutuyor. Sol elinde tuttuğu tridentine yaslanmış.

7-a) Æ 5,02 gr., 21 mm., İstanbul = vAulock Phrygiens II 200 = RPC III 2637.2

⁴⁵<http://numismatics.org/collection/1944.100.50392> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

7-b) Æ 4,93 gr., 19/21 mm, 12, SNG Münih 187 = vAulock Phrygiens II 201 = RPC III 2637.1

Öy: A N TPAIANOC KAICAP

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPVA-AEΩN

Ayakta duran Apollon, sola. Sağ elinde plectrum, sol elinde lir tutuyor.

8-a) Æ 2,94 gr., 17 mm., Fitzwilliam Museum, Mc Clean 8807 = vAulock Phrygiens II 202 = RPC III 2638.1

Hadrianus (MS 117-138)

Öy: [...]AΔPIAN[...]

Hadrianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPY-ΛACΩN, Ayakta duran Athena sola, sol elinde tuttuğu esasına yaslanmış. Sol ayağının yanında kalkan, solda altar.

9-a) Æ 23,66 gr., 31 mm., Paris⁴⁶ = vAulock Phrygiens II 203 = RPC III 2639.1

Öy: AVT KAI AΔPIA[NOC]

Hadrianus'un defne çelenkli başı, sağa.

⁴⁶<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526765g> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

Ay: [ΔO]PY-ΛΑΕ[ΩΝ], Ayakta duran Poseidon, sola. Sağ elinde yunus tutuyor. Sol elinde tuttuğu asasına yaslanmış.

10-a) Æ 6,05 gr., 20 mm., Milano = vAulock Phrygiens II 204⁴⁷ = RPC III 2640.1

Sabina (Hadrianus'un Eşi)

11-a

Öy: CABCINA CEBACTH

Sabina'nın drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔOPYΛΑ-ΕΩΝ, Tahtta oturan Kybele, sola. İleriye doğru uzattığı sağ elinde phiale tutuyor. Sol kolunu tympanona yaslamış. Solda aslan.

11-a) Æ 12,40 gr., 26 mm., vAulock Nahtrage 8358 = vAulock Phrygiens II 205 = RPC III 2641.2

11-b) Æ 10,39 gr., 26,9 mm., 6, Imhoof Blumer 226, 2 = Winterthur 4090 = vAulock Phrygiens II 206 = RPC III 2641.1

Öy: CABEINA-CEBACTH

Sabina'nın drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔO-PYΛΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran Genius, belden aşağı kısmını örten bir himation giymiş, sola. İleriye doğru uzattığı sağ elinde phiale, sol elinde bereket boynuzu tutuyor. Solda altar.

⁴⁷vAulock, bu sikkenin, Mionnet IV kataloğunda yer alan 526 numaralı sikke ile muhtemelen aynı sikke olduğunu belirtmiştir. Bkz. Aulock, 1987, **a.g.k.**, 66.; Bkz. T. E. Mionnet (1809). *Description De Medailles Antiques Grecques Et Romanies, Avec Leur Degre De Rarete Et Leur Estimation*, Tome Quatrieme, Paris, s. 286, no. 526.

12-a) Æ 11,12 gr., 26 mm., 7 = RPC III 2642.1 = CNG, e-Auc 206, lot. 265, 11.03.2009⁴⁸

Commodus (MS 177-192)

13-a

Varyasyon 1

Öy: A • K • KO-ANTΩN

Commodus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPV-ΛAЄΩN

Tahtta oturan kalathos giymiş Kybele, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol dirseğini tympanona yaslamış. Sol altta profilden aslan.

13-a) Æ 6,98 gr., 22 mm., 12, SNG vAulock 3559 = vAulock Phrygiens II 207 =RPC IV 1864.1

Varyasyon 2

Öy: A K KO ANTΩN

Commodus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPV-ΛAЄΩN, Tahtta oturan Kybele, kalathossuz, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol dirseğini tympanona yaslamış. Solda altta aslan.

13-b) Æ 6,66 gr., 22/23 mm., 7, vAulock Phrygiens II 208 = ANS⁴⁹ = RPC IV 1864.2

⁴⁸<https://www.acsearch.info/search.html?id=590313> (Erişim tarihi: 20.11.2017). Söz konusu sikkenin arka yüzünde yer alan Genius figürü, Hadrianus'a ait olan ve darphanesi saptanamayan gümüş bir sikkenin arka yüzünde de yer almaktadır. Genius bu gümüş sikkede elinde dümen tutmaktadır. Bkz. M. Amandry, A. Burnett, A. Hostein, J. Mairat, P. P. Ripollés, M. S. Butcher (2019). *Roman Provincial Coinage Supplement 5*, s. 90, no. 1484A. <https://rpc.ashmus.ox.ac.uk/supp/rpc-supp-5.pdf> (Erişim tarihi: 31.03.2019)

13-c) Æ 21 mm., Eskişehir, Env. No. ? (Teşhir)

Varyasyon 3

Öy: M AV KO ANTΩN[I]

Commodus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPV-ΛACΩN, Tahtta oturan kalathos giymiş Kybele, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol dirseğini tympanona yaslamış. Solda altta aslan.

13-d) Æ 7,26 gr., 22 mm., 6, Berlin = vAulock Phrygiens II 216 =RPC IV 1868.1

Varyasyon 4

Öy: A-K Λ KO-ANTΩN

Commodus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPV-ΛACΩN, Tahtta oturan kalathos giymiş Kybele, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol dirseğini tympanona yaslamış. Solda aslan.

13-e) Æ 7,77 gr., 25 mm., 6, Paris⁵⁰ = Waddington 5790 = vAulock Phrygiens II 220 = RPC IV 1869.4

13-f) Æ 7,53 gr., 22 mm., 6, BM (önceden H. Heller özel kol.) = vAulock Phrygiens II 217 = RPC IV 1869.1

13-g) Æ 7,01 gr., 23 mm., 6, Viyana = vAulock Phrygiens II 218 = RPC IV 1869.2

13-h) Æ 5,51 gr., 23 mm., 12, Berlin = Auc Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1877 = vAulock Phrygiens II 219 = RPC IV 1869.3

⁴⁹<http://numismatics.org/collection/1971.230.61> (Erişim tarihi: 20.11.2017) vAulock Phrygiens II kataloğunda yer alan 208 numaralı sikkenin arka yüz figürü, ANS online kataloğuna Hades olarak kaydedilmiştir ve sikkenin herhangi bir görseli yoktur. Sikke; ağırlık, tip, ağırlık ve ölçü göz önünde bulundurularak Kybele tipi olarak kataloğa alınmıştır.

⁵⁰<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526768q> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

14-a

Varyasyon 1

Öy: A-K KO-ANTΩN

Commodus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPV-ΛACΩN, Ayakta duran çıplak Poseidon, cepheden, başı sola. Sağ elinde yunus tutuyor. Sol elinde tuttuğu tridentine yaslanmış.

14-a) Æ 3,79 gr., 19 mm., 6, Oxford = vAulock Phrygiens II 209 = RPC IV 1865.1

14-b) Æ 3,37 gr., 18 mm., 12, BM = vAulock Phrygiens II 210 = RPC IV 1865.2

14-c) Æ 3,24 gr., 18 mm., 6, Viyana = vAulock Phrygiens II 211 = RPC IV 1865.3

14-d) Æ 18 mm., Eskişehir, Env. No. ?, (Teşhir)⁵¹

Varyasyon 2

Öy: Λ KOM ANTΩ

Commodus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPV-ΛACΩN, Ayakta duran çıplak Poseidon, sola. Sağ elinde yunus tutuyor. Sol elinde tuttuğu tridentine yaslanmış.

14-e) Æ 2,41 gr., 19 mm., 12, Berlin = RSN 19 (1914), s. 66, no. 184 = vAulock Phrygiens II 221 = RPC IV 1870.1

⁵¹ Eti Arkeoloji Müzesi'nin teşhir bölümünde yer alan bu sikke, Marcus Aurelius sikkesi olarak yanlış tanımlanmıştır. Söz konusu sikke imparator Commodus'a aittir.

15-b

Öy: AK – MAVP KO - ANTΩNINOC

Commodus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPV-ΛAC-ΩN, Tahtta oturan Serapis, kalathos giymiş, sola. Sağ elini ileriye doğru uzatmış, phiale tutuyor? sol elinde tuttuğu asasına yaslanmış. Solda Kerberos.

15-a) Æ 15,06 gr., 30 mm., 6, Oxford = vAulock Phrygiens II 213 = RPC IV 1866.2

15-b) Æ 13,98 gr., 30 mm., 6, BMC 7, s. 196, lev. XXV, no. 3⁵² = vAulock Phrygiens II 212 = RPC IV 1866.1

16-a

Öy: AV K M AV KOMOΔO-C ANTΩNINOC

Commodus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPVA-ACΩN, Tahtta oturan Zeus, sağa. Sol elinde yıldırım demeti tutuyor. Sağ elinde tuttuğu asasına yaslanmış.

16-a) Æ 12,78 gr., 30 mm, 2, SNG Tübingen 3996, vAulock Phrygiens II 214 = RPC IV 1867.1

16-b) Æ 12,37 gr., Özel Kol., H. Firtsch, Almanya = vAulock Phrygiens II 215 = RPC IV 1867.2

⁵²http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details.aspx?objectId=1315880&partId=1&searchText=Dorylaion&page=1 (Erişim tarihi: 24.11.2017)

17-a

Varyasyon 1

Öy: Λ KOMO-ANTΩNI

Commodus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPVΛ-ACΩN, Ayakta duran Korint miğferli, cepheden Athena, başı sola. Sol elinde yere dayanan kalkan, sağ elinde mızrak tutuyor.

17-a) Æ 15,12 gr., 30/32 mm., 6, Paris⁵³ = Waddington 5968 = vAulock Phrygiens II 222 = RPC IV 1871.1

Varyasyon 2

Öy: AV[] ΛV KOMOΔO-C ANTΩNINOC

Commodus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOPV-ΛACΩN, Ayakta duran Athena, sola. Sol elinde yere dayanan kalkan, sağ elinde yılanın sarıldığı mızrak tutuyor.

17-b) Æ 15,45 gr., 28 mm., 6, CNG, e-Auc 245, lot. 271, 01.12.2010⁵⁴

Öy: Λ - KOMO ANTΩNI

Commodus'un defne çelenkli başı, sağa.

⁵³<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526766w> (Erişim tarihi: 24.11.2017)

⁵⁴<https://www.acsearch.info/search.html?id=902256> (Erişim tarihi: 24.11.2017)

Ay: ΔΟΡΡΑ-ΑΕΩΝ, Ayakta duran, cepheden çıplak Herakles, başı sağa. Sol omzunda aslan postu. Sağ elinde tuttuğu sopasına yaslanmış. Sol kolunda aslan postu üzerine oturan bebek Telephos'u tutuyor.

18-a) Æ 13,82 gr., 32 mm., 1, ANS⁵⁵ = vAulock Phrygiens II 224 = RPC IV 1873.1

19-a

Öy: • Λ • - KOMO • - ANTΩNI

Commodus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔΟΡΡΑ-ΑΕΩΝ, Ayakta duran, cepheden Asklepios, himation giymiş, başı sola. Sağ elinde yılanlı asa tutuyor.

19-a) Æ 16,73 gr., NAC AG, Auc 98, lot 1232, 12.12.2016.⁵⁶

19-b) Æ 14,68 gr., 30 mm., 12, Paris⁵⁷ = Waddington 5969 = vAulock Phrygiens II 223 = RPC IV 1872.1

Septimius Severus (MS 193-211)

Öy: AVT Λ CΕΠΤΙ CΕΟΒΗΡΟC AVT

Septimius Severus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΜΕΝΑΝΔΡΟΒ ΑΡΧ • ΔΟΡΡΑ-ΑΕΩΝ

Tahtta oturan Zeus, belden aşağı kısmını örten bir himation giymiş, sağa. Sağ elinde tuttuğu asasına yaslanmış. Sağda, ayağının yanında kanatlarını açmış kartal.

⁵⁵<http://numismatics.org/collection/1971.230.62> (Erişim tarihi: 24.11.2017)

⁵⁶<https://www.acsearch.info/search.html?id=3512462> (Erişim tarihi: 24.11.2017)

⁵⁷<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85267679> (Erişim tarihi: 25.11.2017)

20-a) Æ 15,33 gr., 30 mm., Numismatik Naumann, Auc 44, lot. 683, 07/08/2016⁵⁸

Öy: AVT K Λ CEPTI CE-OVHPOC AVT

Septimius Severus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔOP-VΛ-A / ΕΩΝ, Sağa doğru ilerleyen aslan üzerinde oturan sur taçlı Kybele. Sol elinde tympanon tutuyor.

21-a) Æ 17,82 gr., 34 mm., Berlin = RSN 14 (1908) 36, 1= vAulock Phrygiens II 225

Iulia Domna (Septimius Severus'un Eşi)

22-c

Öy: IOVΛIA-CEBACTH

Iulia Domna'nın drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔOPVΛ-AΕΩΝ, Ayakta duran Nemesis, sola. Sol elinde dizgin tutuyor. Sağ ayağının yanında tekerlek.

22-a) Æ 9,88 gr., 25 mm., Viyana = Aukt Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1702 = vAulock Phrygiens II 226

22-b) Æ 9,23 gr., SNG vAulock 3560 = vAulock Phrygiens II 227

22-c) Æ 9,20 gr., Paris⁵⁹ = vAulock Phrygiens II 228

⁵⁸<https://www.acsearch.info/search.html?id=3206570> (Erişim tarihi: 25.11.2017)

⁵⁹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85267694> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

Plautilla (Caracalla'nın Eşi)

Öy: ΦΟΥΛ ΠΛΑΥΤΙΛΛΑ CΕΒΑ

Plautilla'nın drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡΥΛ-ΑΕΩΝ

Cepheden, ayakta duran çıplak Dionysos, başı sağa. Sağ elinde tuttuğu thyrsosa yaslanmış. Solda ağaç gövdesi üzerindeki üzümü tutuyor. Sağ ayağının yanında panter.

23-a) Æ 13,90 gr., 29 mm., SNG vAulock 3561 = vAulock Phrygiens II 229

Öy: ΦΟΥΛ ΠΛΑΥΤΙΛΛΑ CΕΒΑ

Plautilla'nın drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡΥΛ-ΑΕΩΝ

Ayakta duran Tykhe, sola. Sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu tutuyor.

24-a) Æ 13,26 gr., 28 mm., Berlin = Imhoof Blumer, s. 226, no. 3 = vAulock Phrygiens II 230

Geta Caesar (MS 198-209)

Öy: Π CΕΠ-ΓΕΤΑC ΚΑΙ

27-c) Æ 4,42 gr., 18 mm., Numismatik Naumann, Auc 35, lot. 477, 06.09.2015⁶⁰

Varyasyon 2

Öy: ΓΕΤΑC AVTOVCTOC

Geta'nın defne çelenkli başı, sakalsız, sağa.

Ay: ΔΟΡV-ΛΑΕΩΝ, Ayakta duran Asklepios, sola. Sağ elinde yılanlı asa tutuyor.

27-d) Æ 3,33 gr., Lindgren I 946 = vAulock Phrygiens II 234

Öy: ΓΕΤΑC AVT-OVCTOC

Geta'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΓΑΙΟΒ ΑΡΧ ΔΟΡVΛΑΕΩΝ, Tahtta oturan Zeus, sağa. Sağ elinde asa, sol elinde yıldırım demeti tutuyor.

28-a) Æ 20,09 gr., 30 mm., Atina = vAulock Phrygiens II 236

Macrinus (MS 217-218)

Öy: AVT K M ΟΤΕΑ CΕΟVHP ΜΑΚΡΙΝΟC AVT

Macrinus'un defne çelenkli, zırlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡVΛ-ΑΕΩΝ, Ayakta duran çıplak Dionysos, başı sağa. Sağ elinde tuttuğu thyrsos yaslanmış. Sol elinde üzüm salkımı tutuyor. Sağda şarap fıçısı, sağ ayağının yanında panter.

⁶⁰<https://www.acsearch.info/search.html?id=2594767> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

29-a) Æ 18,79 gr., 33 mm., BMC 10, s. 196 = vAulock Phrygiens II 240

30-b

Öy: AVT KM OΠEΛ CCOVHP MAKPINOC AVT

Macrinus'un defne çelenkli ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔOPV-ΛACΩN, Tahtta oturan Zeus, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol elinde tuttuğu asasına yaslanmış. Sol altta kartal.

30-a) Æ 22,30 gr., 32/34 mm, Lindgren III 577

30-b) Æ 20,79 gr., 31 mm., 6, SNG München 188 = vAulock Phrygiens II 238

30-c) Æ 20,10 gr., 31/32 mm., Bern = vAulock Phrygiens II 239

30-d) Æ 17,71 gr., 32 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 237

Öy: AVT K M OΠEΛ CCOVHP MAKPINOC AVT

Macrinus'un defne çelenkli ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔOPVΛACΩN

Nehir tanrısı Tembris, bir köprünün altında uzanmış, sola. İleriye doğru uzattığı sağ elinde saz demeti tutuyor. Sol kolunu, içerisinde su dökülen bir kaba yaslamış.

31-a) Æ 16,06 gr., 31 mm., 6, SNG Cop 361 = vAulock Phrygiens II 241

Diadumenianus (MS 218)

Öy: M ANT ΔΙΑΔΟVMENIANON KA

Diadumenianus'un defne çelenksiz, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡΡΑ-ΑΕΩΝ, Ayakta duran Artemis, sağa doğru ilerler şekilde. Sağ omzunda ok kılıfı, sol elinde yay.

32-a) Æ 9,46 gr., 24 mm., Paris⁶¹ =ZfN 3 (1876) 147, 9 = Waddington 5971 = vAulock Phrygiens II 246

33-a

Öy: M ANT ΔΙΑΔΟVMENIANON KA

Diadumenianus'un defne çelenksiz, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡΡΑ-ΑΕΩΝ, Ayakta duran, khiton giymiş Nemesis, başı sola. Sol elinde ölçü çubuğu tutuyor. Sağ ayağının yanında tekerlek.

33-a) Æ 8,45 gr., 23 mm., SNG vAulock 3562 = vAulock Phrygiens II 242

33-b) Æ 8,43 gr., PH. Lederer = vAulock Phrygiens II 244.

33-c) Æ 8,00 gr., Berlin = Aukt. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1704 = vAulock Phrygiens II 243

⁶¹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526770s> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

Öy: M ANT ΔΙΑΔΟVMENIANON KA

Diadumenianus'un defne çelenksiz, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔOPV-ΛACΩN, Tahtta oturan kalathos giymiş Kybele, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol kolunu tympanona yaslamış. Tahtın altında aslan.

34-a) Æ 9,29 gr., 23 mm., BM = vAulock Phrygiens II 245

35-b

Öy: [M ANT ΔΙΑ]ΔΟVMENIANON KAI

Diadumenianus'un defne çelenksiz, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔOPVΛ-AΕΩN, Ayakta duran çıplak Poseidon, sola. Sol elinde trident, sağ elinde yunus tutuyor. Sağ ayağının altında kaya veya nehir tanrısı Tembris'in başı. ???

35-a) Æ 4,33 gr., 18 mm., Viyana = vAulock Phrygiens II 247

35-b) Æ 3,86 gr., 18,96 mm., 7, Agora Auctions, Sale 75, lot. 196, 10.07.2018⁶²

Elagabalus (MS 218-222)

36-a

Öy: MAP AVPH ANTΩNINOC AVT

Elagabalus'un defne çelenkli ve drapeli büstü, sağa.

⁶²<https://www.acsearch.info/search.html?id=5136437> (Erişim tarihi: 06.11.2018)

Ay: ΔΟΡΥΛΑ-ΕΩΝ, Tahtta oturan Kybele, iki aslan arasında, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol kolunu tympanona yaslamış.

36-a) Æ 17,03 gr., 32 mm., Numismatik Naumann Auc 44, lot. 684, 07.08.2016.⁶³ = RPC VI 5715.2

36-b) Æ 16,53 gr., 33 mm., SNG vAulock 3563 = vAulock Phrygiens II 248 = RPC VI 5715.2

37-b

Varyasyon 1

Öy: AVT K MAP AVPHΛ-ANTΩNINOC

Elagabalus'un defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡΥΛΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran Nemesis, sola. Sol elinde ölçü çubuğu tutuyor. Sağ ayağının yanında tekerlek.

37-a) Æ 7,28 gr., 23/24 mm., 12, Eskişehir Env. No. 3896

37-b) Æ 7,17 gr., 24 mm., BMC 8, s. 196⁶⁴ = vAulock Phrygiens II 251 = RPC VI 5716.1

Varyasyon 2

Öy: MAP AVPH ANTΩNINOC AVT

Elagabalus'un defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡΥΛΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran Nemesis, sola. Sol elinde ölçü çubuğu tutuyor. Sağ ayağının yanında tekerlek.

⁶³<https://www.acsearch.info/search.html?id=3206571> (Erişim tarihi: 24.11.2017)

⁶⁴Bu sikke BMC Phrygia kataloğunda Caracalla sikkesi olarak, yanlış kaydedilmiştir. Bkz. B. V. Head (1906). *A Catalogue of the Greek Coins in the British Museum: Phrygia*, Londra, s. 196.

37-c) Æ 9,23 gr., 25 mm., Paris⁶⁵ = vAulock Phrygiens II 250 = RPC VI 5717.1

37-d) Æ 7,96 gr., 24 mm., 12, Berlin = vAulock Phrygiens II 252 = RPC VI 5717.3

37-e) Æ 7,86 gr., 24/26 mm., Paris⁶⁶ = vAulock Phrygiens II 249 = RPC VI 5717.2

Severus Aleksander (MS 222-235)

Öy: M AVP CEVH AΛEΞANΔPOC AV

Severus Aleksander'ın defne çelenkli ve drapeli büstü, sağa.

Ay: EΠI TETPΩNIANOV APXΔOPVΛAЄΩN

Tahtta oturan kalathos giymiş Kybele, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol kolunu tympanona yaslamış.

38-a) Æ 15,29 gr., 30/33 mm., Fitzwilliam Museum = Aukt. Kat. A. E. Cahn 71 (1938)

865= vAulock Phrygiens II 255 = RPC VI 5720.1

Öy: M - AVP CEVH - AΛEΞANΔPOC AVT

Severus Aleksander'ın defne çelenkli, drapeli ve zırhlı büstü, sola. Kalkan ve mızrak tutuyor.

Ay: EΠI TETPΩNIANOV [APX] /ΔOPVΛAЄ / ΩN, Nehir tanrısı Tembris, sola doğru uzanmış sağ elinde saz demeti tutuyor. Sol kolunu içinden su akan bir kaba yaslamış.

⁶⁵<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526772m> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

⁶⁶<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85267716> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

39-a) Æ 15,58gr., 29 mm., 7, BM⁶⁷ = Coins and Their Cities (1977) 262, 378, lev. 46, 78 = vAulock Phrygiens II 256 = RPC VI 5722.1

40-a

Öy: M AVP CEVH AΛEΞANΔPOC AVT

Severus Aleksander'in defne çelenkli ve drapeli büstü, sağa.

Ay: EΠI TETPΩNIANOV APX ΔOPVAAEΩN, Kaya üzerinde oturan Herakles (?), sola, yay ve elma tutuyor (?).

40-a) Æ 16,86 gr., 31 mm., vAulock Phrygiens II 253 = RPC VI 5721.2

40-b) Æ 13,20 gr., İstanbul = vAulock Phrygiens II 254 = RPC VI 5721.1

Öy: [...]CEV AΛEΞANΔPOC AV

Severus Aleksander'in defne çelenkli, drapeli ve zırlı büstü, sola. Kalkan ve mızrak tutuyor.

Ay: ΔOPVA[AEΩN], Ayakta duran Nike, sola, palmiye dalı ve çelenk tutuyor.

41-a) Æ 3,91gr., 18/19 mm., Gotha = vAulock Phrygiens II 257 = RPC VI 5719.1⁶⁸

Iulia Mamaea (Severus Aleksander'in Annesi)

⁶⁷http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details.aspx?objectId=1315871&partId=1&searchText=Dorylaion&page=1 (Erişim tarihi: 23.11.2017)

⁶⁸Bu sikkenin, referans verilen kaynaklarda görseli bulunmamaktadır.

Öy: IOVΛIA MAMAIA AVT

Iulia Mamaea'nın drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔOPVΛAC-ΩN, Ayakta duran Athena, sola. Sağ elinde phiale, sağ elinde kalkan ve mızrak tutuyor.

42-a) Æ 6,69 gr., 24 mm., Paris⁶⁹ = Waddington 5973 = vAulock Phrygiens II 258 = RPC VI 5718.1

Maximinus (MS 235-238)

43-f

Öy: Γ IOV OVH M-AΞIMEINOΣ

Maximinus'un drapeli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΠΑΥΛΟΝ / ΑΡΧΑΙΟΝ / ΔOPVΛAC / ΩN, Nehir tanrısı Tembris, uzanmış şekilde, sola. Sağ elinde saz demeti tutuyor. Sol kolunu içerisinden su akan bir kaba yaslamış. Arkasında saz demeti.

43-a) Æ 17,77 gr., 31 mm., 2, SNG vAulock 3564 = Aukt Kat. M&M 13 (1954) 906 = vAulock Phrygiens II 259 = RPC VI 5727.2

43-b) Æ 15,81 gr., 31 mm., Paris⁷⁰ = Waddington 5974 = vAulock Phrygiens II 262 = RPC VI 5727.3

43-c) Æ 15,33 gr., 31 mm., 1, BMC 11, s. 197, lev. XXV, no. 6 = RSN 23 (1923) 318, 361 = vAulock Phrygiens II 261 = RPC VI 5727.1

43-d) Æ 14,67 gr., 30 mm., 2, Eskişehir Env. No. 4062

⁶⁹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526772m> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

⁷⁰<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526774f> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

43-e) Æ 13,68 gr., Paris⁷¹ = vAulock Phrygiens II 263 = RPC VI 5727.4

43-f) Æ 12,28 gr., 30 mm., 1, Berlin = RSN 23 (1923) 318, 361 = vAulock Phrygiens II 260 = RPC VI 5727.5

Maximus Caesar (MS 235-238)

44-a

Öy: Γ IOV OVH MAΞIMOΣ K

Maximus'un diademsiz, drapeli ve zırhlı büstü, sağa.

Ay: ΔOPVA-AEΩN, Ayakta duran Nemesis, başı sola. Sol elinde ölçü çubuğu tutuyor. Sağ ayağının yanında tekerlek.

44-a) Æ 10,60 gr., 25 mm., 1, Berlin = Aukt. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1877 = vAulock Phrygiens II 266 = RPC VI 5724.1

44-b) Æ 7,04 gr., Paris.⁷²

45-a

Öy: Γ IOV OVH MAΞIMOΣ K

Maximus'un diademsiz, drapeli ve zırhlı büstü, sağa.

Ay: ΔOPVΛAE-ΩN, Tahtta oturan Serapis, kalathos giymiş, sola. Sol elinde tuttuğu asasına yaslanıyor. Sağ kolunu ileriye doğru uzatmış.⁷³

⁷¹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526775v> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

⁷²<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b103237553> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

⁷³Her iki sikke örneği de vAulock Phrygiens II katalogunda Hades olarak yanlış kaydedilmiş.

45-a) Æ 6,65 gr., 26 mm., 1, BMC 12, s. 197 = vAulock Phrygiens II 267 = RPC VI 5723.1

45-b) Æ 6,44 gr., Aukt = Kricheldorf 13 (1963) 121 =vAulock Phrygiens II 268 = RPC VI 5723.2

Maximinus ve Maximus Caesar (MS 235-238)

Öy: Γ IOV OVH MAΞIMEINOC AVT Γ IOV OVH MAΞIMOC K

Maximinus ve Maximus Caesar yüz yüze bakıyor. Solda, Maximinus'un defne çelenkli ve drapeli büstü sağa. Sağda, Maximus Caesar'ın diademsiz ve drapeli büstü, sola.

Ay: ΕΠΙ ΠΑΥΛΟΒ ΑΡΧ ΔΟΡΥΛΑΕΩΝ, Tahtta oturan Kybele, sola, iki aslan arasında oturuyor. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol dirseğini tympanona yaslamış.

46-a) Æ 32,27 gr., 37 mm., 2, ANS⁷⁴ = vAulock Phrygiens II 264 = RPC VI 5725.1

Öy: Γ IOV OVH MAΞIMEINOC AVT Γ IOV OVH MAΞIMOC K

Maximinus ve Maximus Caesar yüz yüze bakıyor. Solda, Maximinus'un defne çelenkli ve drapeli büstü sağa. Sağda, Maximus Caesar'ın diademsiz ve drapeli büstü, sola.

Ay: ΕΠΙ ΠΑΥΛΟΒ ΑΡΧ ΔΟΡΥΛΑΕΩΝ, Ayakta duran Zeus, sola.

47-a) Æ 30 gr., 33 mm., RSN 19 (1914), s.67, no. 185 = vAulock Phrygiens II265 = RPC VI 5726.1⁷⁵

⁷⁴<http://numismatics.org/collection/1971.230.63> (Erişim tarihi: 23.11.2017)

⁷⁵Bu sikkenin, referans verilen kaynaklarda görseli bulunmamaktadır.

III. Gordianus (MS 238-244)

48-d

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVΓO

III. Gordianus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΑΤΤΙΚΟV ΑΡΧ ΤΟ Β ΔΟ-ΡΥΛΑΙΟΝ, Karşılıklı ayakta duran Dorylaios ve Akamas, Her ikisi de sağ ellerinde tuttıkları phialeden yanan altar üzerine sunu yapıyor. Her iki figür de mızrak tutuyor. Üstte kanatları açık kartal.

48-a) Æ 54,67 gr., 38 mm., BMC 13, s. 197, lev. XXV, no. 7 = vAulock Phrygiens II 269 = RPC VII.I 754.1

48-b) Æ 32,15 gr., 39 mm., CNG Auc 53, lot. 1110, 2000⁷⁶ = RPC VII.I 754.5

48-c) Æ 31,68 gr., Aukt. Kat. G. Kastner 10 (1976) 221 = vAulock Phrygiens II 270 = RPC VII.I 754.2

48-d) Æ 20,96 gr., 24 mm., 7, ANS⁷⁷ = vAulock Phrygiens II 272 = RPC VII.I 754.4

48-e) Æ 19,66 gr., 37 mm., Paris⁷⁸ = Waddington 5975 = vAulock Phrygiens II 271 = RPC VII.I 754.3

48-f) Æ Imhoof Blumer, s. 226, no. 4.

⁷⁶ <https://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/7.1/754/>

⁷⁷ <http://numismatics.org/collection/1944.100.50393> (Erişim tarihi: 23.11.2017)

⁷⁸ <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526777p> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVΓO

III. Gordianus'un şua taçlı ve drapeli ve zırhlı büstü, sağa.

Ay: EΠI ATTIKOV APX TO B ΔOPVΛA-EΩN, Tahtta imparator (?) sola, sağ elinde phiale, sol elinde asa tutuyor. Arkasında çapraz bir şekilde mızrak tutan ayakta duran Dionysos (?).

49-a) Æ 25,58 gr., 36 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 273 = RPC VII.I 755.1

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVΓO

III. Gordianus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: EΠI ATTIKOV APX TO B ΔOPVΛA-EΩN, Ayakta duran Athena, başı sağa. Sağ elinde mızrak tutuyor. Sol ayağının yanında kalkan.

50-a) Æ 12,28 gr., 30 mm., BMC 14, s. 198 = vAulock Phrygiens II 275 = RPC VII.I 756.1

50-b) Æ 10,69 gr., 1, Soutzo 50 = SNG Greece 5 1564

51-a

Varyasyon 1

Öy: M ANT ΓOPΔ-IANOC AVTO

III. Gordianus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΑΤΤΙΚΟΝ ΑΡΧ ΤΟ Β ΔΟΡΥΛΑΕ-ΩΝ, Sola doğru uzanmış nehir tanrısı Tembris, sağ elinde gemi tutuyor. Sol kolunu su kabına yaslamış.

51-a) Æ 14,02 gr., 29 mm., Özel Koleksiyon, Hamburg = vAulock Phrygiens II 274 = RPC VII.I 757.1

Varyasyon 2

Öy: M ANT ΓOPΔIANOC AVTO

III. Gordianus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΑΤΤΙΚΟΝ ΑΡΧ - ΤΟ Β ΔΟΡΥΛΑΕ-ΩΝ, Sola doğru uzanmış nehir tanrısı Tembris, sağ elinde dal tutuyor. Sol kolunu su kabına yaslamış.

51-b) Æ Imhoof Blumer 226, 5.

52-a

Öy: M ANT ΓOPΔIANOC AV

III. Gordianus'un drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡΥΛΑ-ΑΕΩΝ, Ayakta duran Nemesis, khiton giymiş, sol elinde ölçü çubuğu tutuyor. Sağ ayağının yanında tekerlek.

52-a) Æ 7,25 gr., 12, ANS⁷⁹ = vAulock Phrygiens II 278 = RPC VII.I 758.3

52-b) Æ 7,06 gr., 23 mm., BMC 15, s. 198 = vAulock Phrygiens II 276 = RPC VII.I 758.1

⁷⁹<http://numismatics.org/collection/1970.142.574> (Erişim tarihi: 23.11.2017)

52-c) Æ 6,68 gr., 22 mm., İstanbul = vAulock Phrygiens II 281 = RPC VII.I 758.6

52-d) Æ 6,40 gr., 22 mm., Viyana = vAulock Phrygiens II 279 = RPC VII.I 758.4

52-e) Æ 5,17 gr., Paris⁸⁰ = vAulock Phrygiens II 280 = RPC VII.I 758.5

52-f) Æ 4,99 gr., 12, SNG Cop 362 = vAulock Phrygiens II 277 = RPC VII.I 758.2

52-g) Æ ? İstanbul = vAulock 282 = RPC VII.I 758.7

53-a

Varyasyon 1

Öy: M ANT ΓO-PAIANOC A

III. Gordianus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔOPVA-AΕΩΝ, Cepheden, kanatları açık kartal. Gagasında çelenk.

53-a) Æ 3,29 gr., 17 mm., M&M GmbH, Auc 16, lot. 470, 19.04.2005⁸¹ = RPC VII.I 759.2.1

Varyasyon 2

Öy: M ANT ΓOPAIANOC

III. Gordianus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔOPVA-AΕΩΝ, Cepheden, kanatları açık kartal. Gagasında çelenk.

53-b) Æ 3,50 gr., 18 mm., Eskişehir 2844⁸² (Teşhir) = vAulock Phrygiens II 285 = RPC VII.I 759.1.1

53-c) Æ 3,38 gr., 17 mm., SNG vAulock 3565 = vAulock Phrygiens II 286 = RPC VII.I 759.1.2

⁸⁰<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85267783> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

⁸¹<https://www.acsearch.info/search.html?id=225181> (Erişim tarihi: 24.11.2017)

⁸²vAulock II Phrygiens kataloğundaki 283 numaralı bu sikkeye ait 2844 envanter numarası, eski envanter numarasıdır.

54-c

Öy: M ANT Γ-ΟΡΔΙΑΝΟC

III. Gordianus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡΥΛΑC-ΩΝ

Sağa doğru ilerleyen aslan.

54-a) Æ 3,90 gr., 17 mm., Eskişehir 3255⁸³ (Teşhir) = vAulock Phrygiens II 284 = RPC VII.I 760.2

54-b) Æ 3,25 gr., 17,5 mm., 6, SNG Leypold II 1494 = RPC VII.I 760.3

54-c) Æ 2,47 gr., 16 mm., Viyana = vAulock Phrygiens II 283 = RPC VII.I 760.1

55-b

Varyasyon 1

Öy: M ANT ΓΟ-ΡΔΙΑΝΟC A

III. Gordianus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡΥΛΑC-ΩΝ, Ayakta duran kanatlı Eros/Thanatos, sola, ayakları çapraz, elinde tuttuğu meşaleye yaslanmış. Altar üzerinde oturuyor?

55-a) Æ 3,47 gr., 18 mm., Paris⁸⁴ = vAulock Phrygiens II287 = RPC VII.I 761.1.1

Varyasyon 2

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC A

III. Gordianus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

⁸³vAulock II Phrygiens kataloğundaki 284 numaralı bu sikkeye ait 3255 envanter numarası, eski envanter numarasıdır.

⁸⁴<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85267768> (24.11.2017)

Ay: ΔΟΡΥΛ-ΑΕΩΝ, Ayakta duran kanatlı Thanatos, sağa. Elinde meşale tutuyor.

55-b) Æ 3,30 gr., 17 mm., 12, SNG Cop 363 = vAulock Phrygiens II 288 = RPC VII.I 761.2.2

55-c) Æ 2,21 gr., Berlin = vAulock Phrygiens II 289 = RPC VII.I 761.2.3

I. Philippus (MS 244-249)

Öy: Μ ΙΟΥΛΙΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

I. Philippus'un defne çelenkli, zırhlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΜΑΥΡ ΤΙΜΑΙΟΥ Α - ΑΡΧ Κ ΕΤ [...] ΔΟΡΥΛ-ΑΕ / ΩΝ, Ayakta duran Zeus, cepheden, başı sola. Omuzlarını ve belden aşağı kısmını örten bir himation giymiş. Sağ elinde yıldırım demeti tutuyor.

56-a) Æ 35,54 gr., 41 mm., BMC 16, s. 198, lev. XXV, no. 8 = vAulock Phrygiens II 290

Öy: Μ ΙΟΥΛΙΟΥ-ΦΙΛΙΠΠΟΥ

I. Philippus'un defne çelenkli, zırhlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΤΙΜΑΙΟΝ Α - ΑΡΧ ΔΟΡΥΛΑ-ΕΩΝ, Tahtta oturan Zeus, sağa, belden aşağı kısmını örten bir himation giymiş. Sol elinde yıldırım demeti tutuyor. Sağ elinde tuttuğu asasına yaslanmış.

57-a) Æ 13,70 gr., 31/32 mm., 6, Boston⁸⁵ = HAB XXV, no. 12 = vAulock Phrygiens II 297

58-a

Öy: ΜΙΟΝΑΙΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣΑΥΤ

I. Philippus'un defne çelenkli, zırlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΤΙΜΑΙΟΥ-ΑΡΧ ΔΟΡΥΛΑΕ-ΩΝ, Sola doğru ilerleyen at üzerinde oturan imparator, sola. Sağ elini havaya kaldırmış.

58-a) Æ 33,24 gr., 38 mm., 6, Leu Numismatik, Web Auc 2, lot. 433, 03.12.2017.⁸⁶

58-b) Æ 31,12 gr., 38 mm., 6, ANS⁸⁷ = Aukt. Kat. Naville XI (1925) 866 = vAulock Phrygiens II 291

58-c) Æ 29,80 gr., 39 mm., 6, Boston⁸⁸ = vAulock Nahtrage 8359 = Auctiones 7 (1977) 389 = vAulock Phrygiens II 292

59-a

Varyasyon 1

Öy: ΜΙΟΝΑΙΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣΑΥΤ

⁸⁵<http://www.mfa.org/collections/object/coin-of-Dorylaion-with-bust-of-philip-i-struck-under-timaeus-259658> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

⁸⁶<https://www.acsearch.info/search.html?id=4603804> (Erişim tarihi: 22.09.2018)

⁸⁷<http://numismatics.org/collection/1944.100.50394> (Erişim tarihi: 23.11.2017)

⁸⁸<http://www.mfa.org/collections/object/coin-of-Dorylaion-with-bust-of-philip-i-struck-under-timaeus-263092> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

I. Philippus'un şua taçlı vedrapeli büstü, sağa.

Ay: ΔOPVΛ-ACΩN, Tahtta oturan Serapis, kalathos giymiş, sola. Sol elinde tuttuğu esasına yaslanmış, sağ eli dizinin üzerinde.

59-a) Æ 6,65 gr., 24 mm., SNG vAulock 3566 = vAulock Phrygiens II 307

59-b) Æ 6,13 gr., BMC 17, s. 198 = vAulock Phrygiens II 309

59-c) Æ 5,78 gr., Paris⁸⁹ = Waddington 5977 = vAulock Phrygiens II308

Varyasyon 2

Öy: M IOVΛIOY ΦΙΛΙΠΠΙΟΥ AV

I. Philippus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔOPVΛA-EΩN, Tahtta oturan Serapis, kalathos giymiş, sola. Sol elinde tuttuğu esasına yaslanmış, sağ eli dizinin üzerinde.

59-d) Æ 22-25mm., Eskişehir, Env. No. ? (Teşhir)

59-e) Æ 23 mm., Eskişehir, Env. No. ? (Teşhir)

Varyasyon 3

Öy: M IOVΛIOY ΦΙΛΙΠΠΙΟΥ AV

I. Philippus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔOPVΛ-ACΩN, Tahtta oturan Serapis, kalathos giymiş, sola. Sol elinde tuttuğu esasına yaslanmış, sağ eli dizinin üzerinde.

59-f) Æ 8,81 gr., Berlin = Aukt. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1877 = vAulock Phrygiens II 299

59-g) Æ 7,72 gr., ANS⁹⁰ = vAulock Phrygiens II 301

59-h) Æ 7,34 gr., 23/25 mm., 12, Eskişehir Env. No. 3066⁹¹ = vAulock Phrygiens II 298

⁸⁹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526779h> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

⁹⁰<http://numismatics.org/collection/1971.230.64> Bu sikke, ANS online kataloğunda, Makedonya kralı II. Philippos olarak yanlış kaydedilmiştir. (Erişim tarihi: 23.11.2017)

59-i) Æ 6,80 gr., Viyana = vAulock Phrygiens II 302

59-j) Æ 5,18 gr., BMC 18 = vAulock Phrygiens II 303

59-k) Æ 5,10 gr., Atina = vAulock Phrygiens II 304

59-l) Æ 4,71 gr., Berlin = vAulock Phrygiens II 300

60-e

Varyasyon 1

Öy: M IOVΛIOY ΦΙΛΙΠΠΙΟΥ AV

I. Philippus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡΥ-ΛΑΕΩΝ, Ayakta duran Nemesis, sola. Sol elinde dizgin tutuyor. Sağ ayağının yanında tekerlek.

60-a) Æ 6,33 gr., 26 mm., İstanbul = vAulock Phrygiens II 310

60-b) Æ 5,80 gr., Paris⁹² = Waddington 5978 = vAulock Phrygiens II311

Varyasyon 2

Öy: M IOVΛIOY ΦΙΛΙΠΠΙΟΥ AV

I. Philippus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡΥ-ΛΑΕΩΝ, Ayakta duran Nemesis, sağa. Sol elinde dizgin tutuyor. Sağ ayağının yanında tekerlek.

60-c) Æ 6,52 gr., 26 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 305

60-d) Æ 4,63 gr., 23 mm., Viyana = vAulock Phrygiens II 306

⁹¹Eti Arkeoloji Müzesi sikke envanterine kayıtlı olan bu sikkenin vAulock Phrygiens II kataloğunda 2756 olarak kaydedilmiş olan eski numarası, müze uzmanları tarafından 3066 olarak tekrar yenilenmiştir.

⁹²<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85267805> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

Varyasyon 3

Öy: M IOVΛΙΟC ΦΙΛΙΠΠΙΟC AV

I. Philippus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡV-ΛΑΕΩΝ

Ayakta duran Nemesis, sola. Sol elinde dizgin tutuyor. Sağ ayağının yanında tekerlek.

60-e) Æ 7,62 gr., 25 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 312

Öy: M IOVΛΙΟC ΦΙΛΙΠΠΙΟC AV

I. Philippus'un defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡVΛ-AEΩΝ, Ayakta duran çıplak, kanatlı Thanatos, sağa, ayakları çapraz. Sağ elinde ters tuttuğu meşaleye yaslanmış.

61-a) Æ 3,15 gr., 19 mm., BMC 19, s. 199 = vAulock Phrygiens II 313

Öy: M IOVΛΙΟC ΦΙΛΙΠΠΙΟC AVΓ

I. Philippus'un defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΤΙΜΑΙΟV AP-X / ΔΟΡVΛΑΕ / ΩΝ, Uzanmış nehir tanrısı Tembris, sola. Sağ elinde saz demeti tutuyor. Sol kolunu, içerisinden aşağıya doğru su dökülen kaba yaslamış.

62-a) Æ 14,31 gr., 31 mm, Lindgren III 578

63-a

Öy: M IOVΛIOC ΦIΛIΠΠIOC AVT

II. Philippus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΤΙΜΑΙΟΝ ΑΡ ΔΟΡΥΛΛΑΕ / ΩΝ, Sağa doğru ilerlemekte olan aslan üzerinde oturan Kybele, sağa. Sol kolunu tympanona yaslamış.

63-a) Æ 15,91 gr., 29 mm., Savoca Numismatik, 24. Silver Auc, lot. 175, 29.07.2018⁹³

63-b) Æ 30 mm., Gipsammlung der Uniserstitat Saarbrücken = vAulock Phrygiens II 293

63-c) Æ 14,21 gr., Berlin = vAulock Phrygiens II 294

63-d) Æ 14,14 gr., Paris⁹⁴ = vAulock Phrygiens II 295

63-e) Æ Aukt. Kat. A. E. Cahn 60 (1928) 1568 = vAulock Phrygiens II 296

Otacilia (I. Philippus'un Eşi)

64-c

Varyasyon 1

Öy: ΜΑΡΚ • ΟΤΑΚ • ΛΕΟVΗΡΑ C

Otacilia Severa'nın stephaneli büstü, sağa.

⁹³<https://www.acsearch.info/search.html?id=5167173> (Erişim tarihi: 05.10.2018)

⁹⁴<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85267820> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

Ay: ΔΟΡΥ-ΛΑΕΩΝ, Ayakta duran cepheden Dionysos, başı sağa. Sağ elinde thyrsos tutuyor. Solunda bulunan asma ağacı gövdesine yaslanmış. Sağ ayağının yanında panter.

64-a) Æ 11,57 gr., 10, SNG München 189 = vAulock Phrygiens II 316

64-b) Æ 11,39 gr., Berlin = vAulock Phrygiens II 317

64-c) Æ 10,91 gr., 27 mm, 12, SNG Tübingen 3997

64-d) Æ 10,60 gr., 28/30 mm., BMC 20, s. 199 = vAulock Phrygiens II 314

64-e) Æ 10,61 gr., 27 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 318 = Aukt. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1877

64-f) Æ Özel Koleksiyon = vAulock Phrygiens II 315

64-g) Æ 9,30 gr., 26 mm, 6, SNG Tübingen 3998. Kmk: H

64-h) Æ 6,92 gr., 28 mm., Paris⁹⁵ = vAulock Phrygiens II 322⁹⁶

64-i) Æ ? Özel Kol., vAulock Phrygiens II 319 kmk: H = 8 Assaria)

Varyasyon 2

Öy: MAPK • OTAK ΣΕΟVHPA C

Otacia Severa'nın stephaneli büstü, sağa.

Ay: ΔΟΡΥ-ΛΑΕΩΝ, Ayakta duran cepheden Dionysos, başı sağa. Sağ elinde thyrsos tutuyor. Solunda bulunan asma ağacı gövdesine yaslanmış. Sağ ayağının yanında panter.

64-j) Æ 14,35 gr., Afyon = vAulock Phrygiens II 323

⁹⁵<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8526781k> (Erişim tarihi: 20.11.2017)

⁹⁶Bu sikke vAulock Phrygiens II kataloğunda yanlış varyasyon olarak yazılmıştır. Sikke görseline bakıldığında, Σ yerine C harfi kullanılmıştır. Bu yüzden bu sikke, varyasyon 1 kısmına eklenmiştir.

65-a

Öy: MAPK • OTAK • C EO VHPA • C⁹⁷

Othacilia Severa'nın stephaneli büstü, sağa.

Ay: ΔO-PVΛ-AEΩN

Ayakta duran Tykhe, sola. Sol elinde bereket boynuzu, sağ elinde dümen tutuyor.

65-a) Æ 8,77 gr., 27 mm., İstanbul = vAulock Phrygiens II 320

65-b) Æ 8,34 gr., Viyana = Aukt. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1705 = vAulock Phrygiens II 321

66-e

Öy: MAPK OT C EO VHPA C

Othacilia Severa'nın stephaneli büstü, sağa.

Ay: ΔOPVΛ-A-ΞΩN, Sağa doğru ilerleyen biga üzerinde ayakta duran Helios, elinde kırbaç.

66-a) Æ 5,13 gr., Im Handel = vAulock Phrygiens II 328

66-b) Æ 5,00 gr., Im Handel = vAulock Phrygiens II 326

66-c) Æ 4,49 gr., Gotha = vAulock Phrygiens II 327

66-d) Æ 4,47 gr., Viyana = vAulock Phrygiens II 325

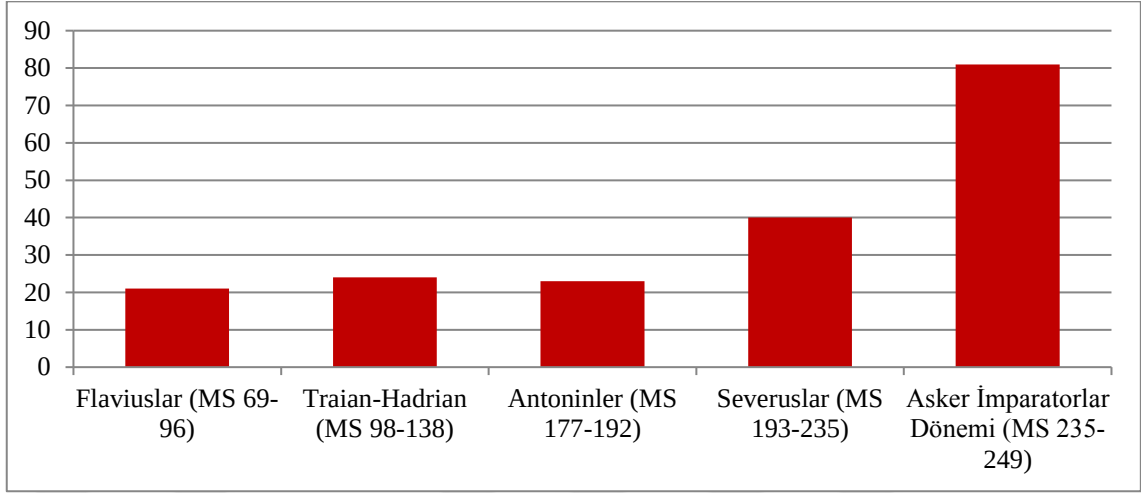
⁹⁷Ön yüz lejantında yer alan C harfi vAulock Phrygiens II katalogunda Σ olarak yanlış yazılmıştır.

66-e) Æ 4,45 gr., 21 mm., F. Leypold, Avusturya = vAulock Phrygiens II 324

66-f) Æ 22 mm., Eskişehir, Env. No. ? (Teşhir)

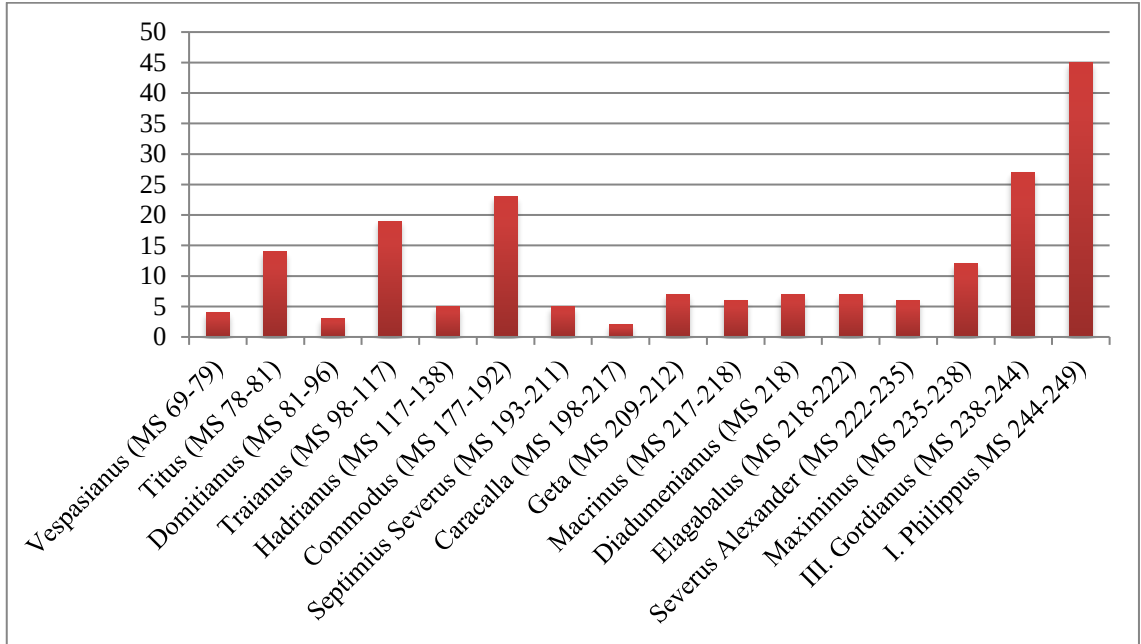

3.3. Dorylaion’da Sikke Basımı

Şekil 3.1. Tespit edilen Dorylaion kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinin hanedanlara göre dağılımı

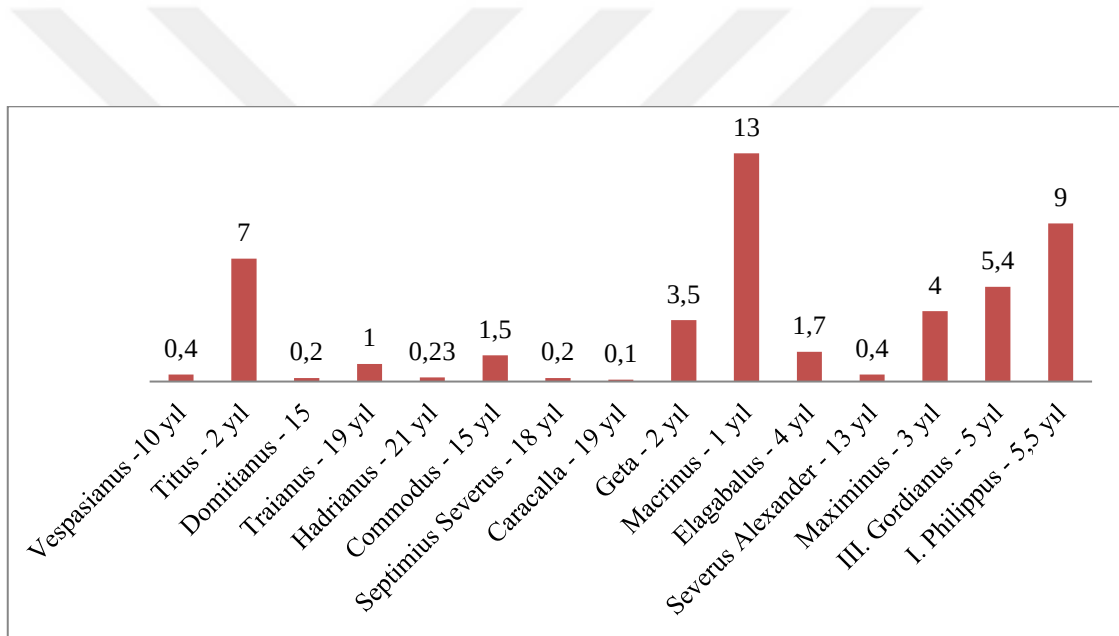
Dorylaion kenti, sadece Roma İmparatorluğu döneminde, Flavius hanedanı ile sikke basmaya başlamış, MS III. yüzyılda asker imparatorlar dönemine kadar da aralıklı olarak sikke basmaya devam etmiştir. (Bkz. Şekil 3.1.)

Şekil 3.2. Tespit edilen Dorylaion kenti Roma İmparatorluk döneminde basılan sikkelerin, imparatorlara göre sayısal dağılımı

Dorylaion kentinin, tamamı bronz sikkelerden oluşan Roma imparatorluk dönemine ait sikkeleri imparator Vespasianus'tan (MS 69-79) başlamaktadır. Vespasianus'a ait ilk sikkeleri, Titus ve Domitianus'a ait olan sikkeler takip etmektedir.⁹⁸

Şekil 3.2.'de yer alan grafiğe bakıldığında, Dorylaion kentinin, Flavius hanedanı sonrasında Traianus ve Hadrianus ile de sikke basımına devam ettiği görülmektedir. Antoninler Döneminde sadece Commodus yönetiminde Dorylaion'a ait sikkeler görülmekle birlikte, imparator Septimius Severus'tan itibaren (MS 193) I. Philippus'a kadar (MS 249) kentte kesintisiz olarak 54 yıl boyunca sikke basıldığı görülmektedir. (Bkz. Şekil 3.2)

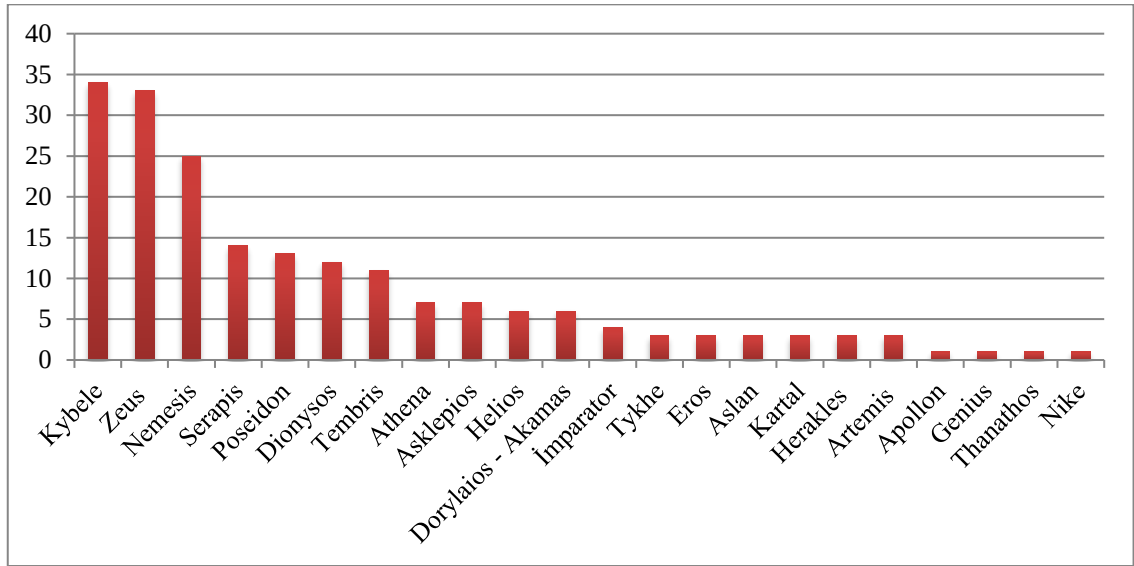

Şekil 3.3. Tespit edilen Dorylaion kenti Roma İmparatorluk döneminde basılan sikke sayısının, imparatorların tahtta kaldığı yıl sayısına oranı.

Şekil 3.3.'teki grafiğe bakıldığında ise, Dorylaion'daki sikke basımı yoğunluğu daha iyi anlaşılmaktadır. Örneğin; Commodus'un tahtta kaldığı 15 yıl boyunca basılan sikke sayısı, Elagabalus'un 4 yıl boyunca basılan sikke sayısına hemen hemen çok yakındır. Bu bilgilere dayanarak, Dorylaion'daki sikke basım yoğunluğunun MS 235-249 yılları arasındaki kısa dönemde görüldüğü söylenebilir.

⁹⁸Bu imparatorlardan Vespasianus ve Titus'a ait sikkeler, prokonsül Catus Silius Italicus (MS 79'dan önce)'un Asia valiliği yaptığı dönemde basılmıştır. Domitianus'a ait sikkelerde ise, Vespasianus ve Titus sikkelerinin yazıtlarında kullanılan harf formlarının değişimi (C, E) göz önünde bulundurulduğunda, kendi döneminde basıldığı söylenebilir. Bkz. Burnett, Amandry ve Carradice, 1999, **a.g.k.**, 216.

3.4. Dorylaion Sikkelerinde Yer Alan Arka Yüz Tasvirleri

Şekil 3.4. Tespit edilen Dorylaion kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinin arka yüz figürlerine göre dağılımı

Yukarıda yer alan, arka yüz tiplerinin kullanıldığı sikkelerin sayısal veri dağılımı grafiğine bakıldığında, arka yüz figürü olarak çoğunlukla Kybele, Zeus, Nemesis, Serapis, Dionysos ve Poseidon ve Tembris kullanıldığı görülmektedir (Bkz. Şekil 3.4.). Bu tercihler, Dorylaion kenti sikkelerinde dönemlere ve birimlere göre de farklılık göstermektedir.

Şekil 3.4.'te yer alan grafiğe bakıldığında, Kybele tasviri, Zeus ile birlikte diğer tanrı ve tanrıçalar arasında kullanım sıklığı en yoğun olan arka yüz figürü olmuştur. İmparator Vespasianus, Traianus, Hadrianus, Commodus, Septimius Severus, Diadumenianus, Elagabalus, Severus Alexander, Maximus Caesar, I. Philippus sikkelerinde Kybele, arka yüz tipi olarak kullanılmıştır. Bu 10 imparatorun sikkelerinde yer alan Kybele tasvirleri, iki farklı tipte karşımıza çıkmaktadır. Tahtta oturan ve dirseğini tympanona yaslamış Kybele, sikkeler üzerinde en fazla tercih edilen tip olmakla birlikte, sadece imparator Septimius Severus sikkesinde ilerleyen aslan üzerinde oturmuş olarak tasvir edilmiştir. Sikke ağırlıkları göz önünde bulundurulduğunda, farklı bir Kybele tipinin tercih edilmesinde herhangi bir birimsel farklılık görülmemektedir. (Bkz. s. 57 vd.)

Dorylaion sikkelerinde en yoğun tercih edilen ikinci figür olan Zeus, 8 farklı imparatora ait sikkelerde, iki farklı tipte tasvir edilmiştir. Maximinus-Maximus Caesar ve I. Philippus sikkelerinde ayakta tasvir edilen Zeus; Titus, Traian, Commodus, Septimius Severus, Geta Caesar, Macrinus ve Gordianus sikkelerinde tahtta oturur şekilde tasvir edilmiştir.

Roma imparatorluk döneminde Zeus, Dorylaion ve çevresinde ele geçen yoğun epigrafik belgelerden anlaşıldığı üzere bölgede ağırlıklı olarak tapınım görmüştür.⁹⁹ Tanrı, yetmişten fazla epiteti ile farklı bölgelerde farklı isimlerle adlandırılmıştır.¹⁰⁰ Bu epitetlerden öne çıkan ve en fazla buluntu vereni ise *Zeus Bronton*'dur. Ele geçen adak yazıtlarının çoğunda, bölgede hava ve bereket tanrısı olarak *Bronton* epiteti ile tapınım gören Zeus¹⁰¹ Dorylaion sikkelerinde farklı bir şekilde, *Bronton* epiteti ile değil, "*MEAHNOC*" (*Melenos*)¹⁰² epiteti ile tasvir edilmiştir. Traianus'a ait 7 adet sikkede tasvir edilen Zeus Melenos (Bkz. Kat. No 5), Dorylaion'a ait diğer Zeus betimli herhangi bir sikkede bu epitet ile tasvir edilmemiştir.

Sikkelerden sonra, Zeus Melenos'a ait en önemli epigrafik buluntu, Eskişehir'in güneyinde, kent merkezine yaklaşık 25 km uzaklıkta bulunan Kıravdan Köyü'nden ele geçen iki adak stelidir. Bu stellerden ilkinde, Prosodos adlı kişinin oğlu için Zeus Melenos'a adığı sunduğu görülmektedir.¹⁰³ İkinci stelde ise, Aurelios Stratonikos isimli kişinin Zeus Melenos'a adığı olduğu anlaşılmaktadır.¹⁰⁴ Bu buluntular ile Zeus Melenos'a ait tapınımın Kıravdan Mahallesi ve civarında olduğu söylenebilir.¹⁰⁵

Dorylaion'a ait sikkelerde, yerleşim merkezinin iki kilometre kuzeyinde yer alan ve Sangarios (Sakarya) Nehri'nin bir kolu olan Tembris (Porsuk) Irmağı'nın

⁹⁹N. E. Akyürek Şahin (2001). Büyük Çiftçi Tanrısı Zeus Bronton: Arkeolojik ve Epigrafik Belgelerle Phrygia'da Bir Zeus Kültü. *OLBA IV*. Mersin: KAAM Yayınları.

¹⁰⁰M. Riel (2007). Cults of Phrygia Epiktetos in the Roman Imperial Period. *Epigraphica Anatolica* 50, Bonn: Habelt-Verlag, s. 145.

¹⁰¹MAMA V, xxxviii-xxxix.

¹⁰²"*Melenos*" Grekçe bir sözcük olmamakla birlikte, kelimenin kökeni olarak iki varsayım bulunmaktadır. Bu varsayımlardan ilki, Phryglerden, Luwilerden ya da Hititlerden kalma bir kültürün devamı olabileceği, ikincisi ise, Grekçe –enos bitimiyle elde edilen bir etnikona ait yerel bir kült olma ihtimalidir. Bkz. N. Eraydın (2002). *Phrygia Bölgesindeki Zeus Epitetleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 67. <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/26016/> (Erişim Tarihi: 6.10.2017)

¹⁰³P. Frei (1993). Epigraphisch – Topographische Forschungen in Eskişehir 1991. *AST X*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. s. 144, no. 1.

¹⁰⁴Frei, 1993, **a.g.k.**, 144., no. 2.

¹⁰⁵A. Chaniotis ve E. Stavrianopoulou (1998). Epigraphic Bulletin for Greek Religion 1994/95. *Kernos* [Online] 11. s. 309. <http://journals.openedition.org/kernos/1236> (Erişim tarihi: 26.01.2019)

personifikasyonu yer almaktadır. MS III. yüzyıldan itibaren, Macrinus, Severus Alexander, Maximinus, III. Gordianus ve I. Philippus sikkelerinde arka yüz betimi olarak kullanılan Tembris, sakallı, uzanmış elinde saz demeti veya gemi pruvası tutar şekilde tasvir edilmiştir (Bkz. Kat. No. 31, 39, 43, 51, 62). Traianus ve Diadumenianus'a ait 7 ve 35 katalog numaralı sikkelerde ise, ırmak tanrısı Tembris Poseidon ile birlikte karşımıza çıkmaktadır. Bir elinde tridentini tutan Poseidon, ayağını Tembris'e basar şekilde gösterilmiştir. Bu örnekler göz önünde bulundurulduğunda, ırmağın Dorylaion'a sağladığı tarımsal verimin öneminin vurgulandığı açıkça görülmektedir.

Dorylaion'a ait sikkelerde karşımıza çıkan önemli bir grup da kentin kurucu kahramanları olan Dorylaios ve Akamas'ın¹⁰⁶ tasvir edildiği III. Gordianus'a ait sikkelerdir (Bkz. Kat. No. 48). Roma imparatorluk döneminde, kentlerin kuruluş mitlerini Grek kahramanları ve tanrılarına dayandırma geleneğinin ortaya çıkması ile Dorylaion kenti de¹⁰⁷, Herakles soyundan olan Dorylaios ve Theseus'un oğlu Akamas'ı¹⁰⁸ kendine kurucu figürler olarak seçmiştir.¹⁰⁹

Tablo 3.1.'e bakıldığında, kent sikkelerinin MÖ I. yüzyıldan MÖ III. yüzyıla kadar en çok tercih edilen ve süreklilik gösteren figürlerinin Kybele ve Zeus olduğu anlaşılmaktadır. Nemesis, Poseidon, Tembris ve Athena ise diğer tanrı ve tanrıçalara göre sikkeler üzerinde daha fazla tasvir edilmiştir. Dorylaion ve çevresinde Apollon¹¹⁰, Asklepios¹¹¹, Dionysos¹¹² ve Helios'a¹¹³ adanan çeşitli yazıtlar ele geçmiştir. Herakles¹¹⁴, Eros, Genius, Nike, Artemis, Thanatos, Nemesis gibi tanrı ve tanrıça tasvirleri ise sadece sikkelerde yer almaktadır.

¹⁰⁶G. Wissowa (1905). "Dorylaion", *RE*, s. 1577-1578.

¹⁰⁷Magie, 1950, **a.g.k.**, 637-638.

¹⁰⁸Akamas aynı zamanda Synnada ve Metropolis kentlerinin de kurucusudur. Magie, 1950, **a.g.k.**, 638.

¹⁰⁹C. Marek ve P. Frei (2016). *In the Land of a Thousand Gods: A History of Asia Minor in the Ancient World*. Princeton: Princeton Üniversitesi Yayınları, s. 475.

¹¹⁰Eskişehir çevresinde ele geçen ve Apollon'a adanan yazıtlar için Bkz. MAMA V, no 173, no. 181.

¹¹¹P. Frei (1989). *Epigraphisch – Topographische Forschungen In Eskişehir und Umgebung* (1987 und 1988). VII AST. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, s. 197.

¹¹²MAMA V, No. 168.

¹¹³P. Frei (1983). *Epigraphisch-Topographische Forschungen im Raum Von Eskişehir*. AST I, İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları, s. 61, no. 3.

¹¹⁴Kurucu kahraman Dorylaios, Herakles'in soyundan olmasına rağmen, her iki figür de yoğun olarak kullanılmamıştır.

3.5. Tartışmalı Bir Sikke Grubu: Dorylaion'un Hellenistik Dönem Sikkeleri?

Katalogda, Kat. No. 1 numarası ile yer alan ve MÖ III.-II. yüzyıllara tarihlenen tartışmalı bir sikke grubu yer almaktadır. Bu tipin ön yüzünde Athena, arka yüzünde ise baykuş, sağ boşlukta ise üzüm ya da ok ucu yer almakta ve 'DOPI' yazmaktadır. İlk olarak Imhoof Blumer tarafından yayınlanan bu sikke, Dorylaion kentine atfedilmiştir. Imhoof Blumer, arka yüzde 'DOPY' yazdığını ve son iki harfin çok iyi korunamadığı belirtmiş ve I (*iota*) harfini Y (*upsilon*) olarak okumuştur. Sağ boşlukta yer alan ok ucunu ise, şehrin sembolü olarak değerlendirmiştir¹¹⁵. Bunun aksi bir iddiaya ise, Phrygiens II katalogunda yer veren vAulock, bu sikkenin Hierapolis'e ait olduğunu, Berlin koleksiyonunda yer alan, ön yüzünde Athena başı, arka yüzünde tripod bulunan ve 'DOPI IEPOC' yazan bir Hierapolis sikkesini referans alarak, bu sikke tipinin de Hierapolis'e ait olduğunu belirtmektedir.¹¹⁶ Arka yüz lejantında yer alan DOPI yazısı ile her ne kadar ilk olarak Dorylaion kenti düşünülse de, sikke tipi ve sikkede yer alan figür ve kült, imparator Commodus'a kadar Dorylaion sikkelerinde tekrar etmemiştir. Hierapolis şehir sikkelerine bakıldığında ise, Augustus dönemine ait bir sikke tipinde, arka yüzde bulunan tripod, bu sikke tipini bir nebze devam ettirmiş gibi görünmektedir.¹¹⁷ Bu bilgilerin ışığında, Kat. No. 1 sikke grubunun, Dorylaion'a aitliği kesin değildir.

İlerleyen zamanlarda, yapılacak araştırmalar ve ortaya çıkacak veriler ile birlikte, söz konusu sikkelerin Dorylaion'a ait olup olmadığı kesinleşebilir. Eğer ki, bu Hellenistik dönem sikkeleri Dorylaion kentine ait ise, Phrygia Epiktetos bölgesi kentleri içerisinde Dorylaion MÖ III. yüzyılda sikke basan tek kent olacaktır.

¹¹⁵F. Imhoof Blumer (1902). *Kleinasiatische Münzen, Band II*, Viyana. s. 525, no. 1.

¹¹⁶Aulock, 1987, **a.g.k.**, s. 63.

¹¹⁷<https://www.acsearch.info/search.html?id=3206576> (Erişim tarihi: 27.12.2018)

Tablo 3.1. Dorylaion kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinin, imparator ve arka yüz figürlerine göre dağılımı

	Apollon	Artemis	Asklepios	Aslan	Athena	Dionysos	Dorylaios&Akamas	Eros	Genius	Helios	Herakles	İmparator	Kartal	Kybele	Nemesis	Nike	Serapis	Thanatos	Tembris	Tyke	Poseidon	Zeus
Vespasianus (MS 69-79)														♦								
Titus (MS 79-81)																						♦
Domitianus (MS 81-96)																					♦	
Traianus (MS 98-117)	♦													♦							♦	♦
Hadrianus (MS 117-138)					♦				♦					♦							♦	
Commodus (MS 177-192)			♦		♦						♦			♦			♦				♦	♦
Septimius Severus (MS 193-211)														♦	♦							♦
Caracalla (MS 198-217)						♦														♦		
Geta (MS 209-212)			♦		♦																	♦
Macrinus (MS 217-218)						♦													♦			♦
Diadumenianus (MS 218)		♦												♦	♦						♦	
Elagabalus (MS 218-222)														♦	♦							
Severus Alexander (MS 222-235)					♦						♦			♦		♦			♦			
I. Maximinus (MS 235-238)														♦	♦		♦		♦			♦
III. Gordianus (MS 238-244)				♦	♦		♦	♦				♦	♦		♦				♦			
I. Philippus (MS 244-249)						♦				♦		♦		♦	♦		♦	♦	♦	♦		♦

3.6. Dorylaion Sikkelerinin Birimleri

Tablo 3.2. Dorylaion'da basılan sikkelerin ağırlık ve çap ortalamalarına göre belirlenen birimler ve bu birimlere göre imparator dağılımı¹¹⁸

	Birim	İmparatorlar	Çap Ort.	Ağr. Ort.
E	37/39 mm	I. Maximinus, III. Gordianus, I. Philippus	37,55 mm	32,12 gr
D	29/32 mm	Traianus, Hadrianus, Commodus, Septimius Severus, Macrinus, Elagabalus, Severus Alexander, I. Maximinus, III. Gordianus, I. Philippus	30,92 mm	17,63 gr
C	24/27 mm	Vespasianus, Traianus, Hadrianus, Septimius Severus, Diadumenianus, Elagabalus, I. Maximinus, I. Philippus	25,23 mm	9,45 gr
B	19/22 mm	Titus, Traianus, Commodus, I. Maximinus, III. Gordianus, I. Philippus	21,9 mm	6,07 gr.
A	16/18 mm	Domitianus, Traianus, Commodus, Septimius Severus, III. Gordianus, I. Philippus	17,62 mm	3,57 gr

Flaviuslar Dönemi (MS 69-96)

24/27 mm	Vespasianus	25,3 mm	9,3 gr (3)	Kybele
18/20 mm	Titus	19,25 mm	5,02 gr (8)	Zeus
16/17 mm	Domitianus	16,5 mm	3,75 gr (3)	Poseidon

İmparator Vespasianus dönemi ile birlikte sikke basımına başlayan Dorylaion kenti, Flaviuslar döneminde Titus ve Domitianus ile sikke basmaya devam etmiştir. Tespit edilen sikkelerin arka yüz figürleri, ağırlık ve çap ölçüleri göz önünde

¹¹⁸RPC VII Kataloğunda yer alan III. Gordianus sikkelerine ait birim tablosu ile yukarıdaki tabloda yer alan III. Gordianus birimleri arasında, tespit edilen sikke sayısı farklılıklarından dolayı sikke ölçülerinde 1-3 mm'lik değişimler söz konusudur. Bkz. M. Spoerri-Butcher. (2006). *Roman Provincial Coinage Volume VII.1 De Gordien I'er A Gordien III (238-244 Apres J.-C.)*. Londra: British Museum Press. s. 273.

bulundurulduğunda, üç imparatorun da kendi dönemlerinde tek bir tip ve tek bir birim ile sikke bastığı görülmektedir. Tahtta oturan Kybele tipi 24-27 mm ölçülerindeki sikkelerde kullanılırken, Titus döneminde yarıya düşen 18-20 mm’lik birim için tahtta oturan Zeus tipi kullanılmıştır. Domitianus döneminde ise yarıya düşerek 16-17 mm’lik olan Poseidon tipli daha küçük bir birim kullanılmıştır.

Traianus ve Hadrianus Dönemi (MS 98-138)

Hem sikke sayısı hem de tip çeşitliliği açısından, Traianus ve Hadrianus döneminde basılan Dorylaion sikkeleri, Flaviuslar dönemine göre daha fazladır.

31/34 mm	Traianus	32,5 mm	26,36 gr (6)	Zeus Melenos
23/26 mm	Traianus	25 mm	11,31 gr (6)	Kybele
21 mm	Traianus	21 mm	4,97 gr (2)	Poseidon
17 mm	Traianus		2,94 gr (1)	Apollon
31 mm	Hadrianus		23,66 gr (1)	Athena
26/27 mm	Sabina	26,5 mm	11,39 gr (2)	Kybele
26 mm	Sabina		11,12 gr (1)	Genius
20 mm	Hadrianus		6,05 gr (1)	Poseidon

İmparator Traianus ile birlikte, Dorylaion sikkelerinde birim ve arka yüz tiplerinde ilk farklılıklarda görülmeye başlamaktadır. 31-34 mm’lik yüksek bir birim piyasaya sürülmüş, arka yüzünde ise sadece bu sikkede görülen “Melenos” epitetli tahtta oturan Zeus tercih edilmiştir. Vespasianus döneminde 23-26 mm’lik Kybele tipli sikkeler, Traianus döneminde aynı şekilde kullanılmaya devam etmiştir. En küçük birim ise 17 mm’lik Apollon tipli sikkeler olmuştur.

Hadrianus döneminde, en yüksek birimli sikke olan 31 mm’lik sikkeler, Traian döneminin Zeus Melenos’lu sikkelerinin yerine geçerek Athena tipi ile karşımıza çıkmaktadır. Bu birimin yarısı olan ve Hadrianus’un eşi Sabina adına basılan ve arka yüzünde de Kybele ve Genius’un yer aldığı sikkeler ise, iki farklı tipte Hadrianus

döneminde kullanılmıştır. En küçük birim olan 20 mm'lik Poseidon'lu sikkeler ise Traianus döneminde olduğu gibi aynı tip ve ölçülerde kullanılmaya devam etmiştir.

Antoninler Dönemi (MS 138-192)

İmparator Hadrianus'tan sonra sikke basımına ara veren Dorylaion, 40 yıl sonra imparator Commodus ile tekrar sikke basmaya devam etmiştir.

32 mm	Commodus		13,82 gr (1)	Herakles
30 mm	Commodus	30 mm	14,52 gr (2)	Serapis
30 mm	Commodus		12,78 gr (1)	Zeus
30 mm	Commodus		14,38 gr (1)	Asklepios
28/30 mm	Commodus	29 mm	15,28 gr (2)	Athena
22/25 mm	Commodus	22,7 mm	6,96 gr (7)	Kybele
18/19 mm	Commodus	18,5 mm	3,20 gr (4)	Poseidon

Antoninler döneminde sadece Commodus döneminde basan Dorylaion sikkelerinin en yüksek birimi olan 30-32 mm'lik sikkeler beş farklı tipte piyasaya sürülmüştür. Arka yüzde Herakles-Telephos, Asklepios, Zeus, Serapis ve Athena'nın yer aldığı sikkeler, benzer ölçü ve ağırlıklardan oluşmaktadır. Yarım birim olan 22-25 mm'lik Kybele'li sikkeler ve çeyrek birim olan 18-19 mm'lik Poseidon'lu sikkeler de küçük birimleri oluşturmaktadır.

Severuslar Dönemi (MS 193-235)

34 mm	Septimius Severus		17,82 gr (1)	Kybele
30 mm	Septimius Severus		15,33 gr (1)	Zeus
25 mm	Iulia Domna		9,88 gr (1)	Nemesis
31 mm	Geta Augustus		21,42 gr (1)	Athena
30 mm	Geta Augustus		20,09 gr (1)	Zeus
29 mm	Plautilla		13,9 gr (1)	Dionysos

28 mm	Plautilla		13,26 gr (1)	Tykhe
18/20 mm	Geta Augustus	18,6 mm	4,43 gr (3)	Asklepios
33 mm	Macrinus		18,79 gr (1)	Dionysos
32-33 mm	Macrinus	31,7 mm	20,22 gr (4)	Zeus
31 mm	Macrinus		16,06 gr (1)	Tembris
24 mm	Diadumenianus		9,46 gr (1)	Artemis
23 mm	Diadumenianus		8,45 gr (1)	Nemesis
23 mm	Diadumenianus		9,29 gr (1)	Kybele
18/19 mm	Diadumenianus	18,5 mm	4,09 gr (2)	Poseidon
32/33 mm	Elagabalus	32,5 mm	16,78 gr (2)	Kybele
24/25 mm	Elagabalus	24,2 mm	7,9 gr (5)	Nemesis
33 mm	Severus Alexander		15,29 gr (1)	Kybele
31 mm	Severus Alexander		16,86 gr (1)	Herakles
29 mm	Severus Alexander		15,58 gr (1)	Tembris
24 mm	Iulia Mamaea		6,69 gr (1)	Athena
18 mm	Severus Alexander		3,91 gr (1)	Nike

MS 193-235 yılları arasında, Severuslar döneminde Dorylaion sikkelerinde kesintisiz bir sikke basımı olduğu görülmektedir. Bundan dolayı, sikke basımındaki yoğunluk ve tiplerdeki çeşitlilik de bir önceki döneme göre daha da artmıştır.

Septimius Severus döneminde sikkeler iki büyük birim ve bir yarım birim olarak piyasaya sürülmüştür. 30 ve 34 mm'lik Zeus ve Aslan üzerinde oturan Kybele tipli iki farklı tipte sikke büyük birimleri oluştururken, Iulia Domna adına basılmış 25 mm'lik

Nemesis tipli sikkeler de yarım birimi oluşturmaktadır. Septimius Severus adına basılmış sikkelerde, çeyrek birim yoktur fakat Geta Kaiser adına basılan 18 mm'lik Asklepios tipli sikkenin Septimius Severus döneminde en küçük birim olarak kullanılması muhtemeldir. Bu tip, aynı birimde Geta Augustus sikkelerinde de devam etmiştir.

Dorylaion sikkelerinde Caracalla adına basılan sikke bulunmamaktadır. Bunun yerine eşi Plautilla adına basılan iki farklı sikke tipi olduğu görülmektedir. 28 ve 29 mm'lik Tykhe ve Dionysos'lu iki farklı sikke tipi aynı birimi işaret etmekle birlikte, GetaAugustus adına basılan sikkelerde 30 ve 31 mm'lik daha büyük birimler basıldığı görülmüştür. Bu sikkelerden Zeus tipli birim, olasılıkla Septimius Severus döneminde aynı tipte basılmış olan büyük birimin devamıdır.

Macrinus'un iki yıllık imparatorluk döneminde sadece üç farklı tipte büyük birimli sikkeler basılmıştır. 31/33 mm'lik bu sikkelerde Dionysos, Zeus ve Tembris yer almaktadır. Yarım ve çeyrek birim bu dönemde piyasaya sürülmemiştir. Macrinus'tan sonra Roma imparatoru olan Diadumenianus'un sikkelerinde ise 23/24 mm'lik, Artemis, Nemesis ve Kybele tipli daha küçük birimler basılmıştır. 18/19 mm'lik Poseidon'lu sikke ise en küçük birimi oluşturmaktadır.

Elagabalus döneminde, Diadumenianus sikkelerinde 23 mm ile basılmış olan Kybele tipli sikkeler 32-33 mm'ye çıkmış, 24/25 mm'lik yarım birim ise Nemesis ile temsil edilmiştir. Severuslar döneminin son imparatoru olan Severus Alexander, dönemin diğer imparatorlarına göre daha fazla birim ve tip ile karşımıza çıkmaktadır. Elagabalus dönemindeki 33 mm'lik Kybele'li büyük birim devam ettirilmiş, bunun üzerine aynı birimdeki Herakles ve Tembrisli sikkelerle birlikte üç farklı tipte aynı birim kullanılmıştır. Bu birimin yarısı olan ve imparatorun annesi Iulia Mamaea adına basılmış olan 24 mm'lik Athena tipi ve 18 mm'lik Nike tipi de bu dönemde kullanılmıştır.

Asker İmparatorlar Dönemi (MS 235-249)

37 mm

I. Maximinus-Maximus

32,27 gr (1) Kybele

33 mm	I. Maximinus-Maximus		30 gr (1) ¹¹⁹	Zeus
30-31 mm	I. Maximinus	30,6 mm	15,17 gr (5)	Tembris
26 mm	Maximus Caesar		6,65 gr (1)	Serapis
25 mm	Maximus Caesar		10,6 gr (1)	Nemesis
37-39 mm	III. Gordianus	36 mm	35,49 gr (3)	Dorylaios-Akamas
36 mm	III. Gordianus		25,58 gr (1)	İmparator
30 mm	III. Gordianus		12,28 gr (1)	Athena
29 mm	III. Gordianus		14,02 gr (1)	Tembris
22/23 mm	III. Gordianus	22,3 mm	6,71 gr (2)	Nemesis
17/18 mm	III. Gordianus	17,3 mm	3,39 gr (3)	Kartal
17/18 mm	III. Gordianus	17,5 mm	3,38 gr (2)	Eros/Thanatos
16/17 mm	III. Gordianus	16,6 mm	3,20 gr (3)	İlerleyen aslan
41 mm	I. Philippus		35,54 gr (1)	Zeus
38/39 mm	I. Philippus	38,3 mm	31,38 gr (3)	İmparator
31 mm	I. Philippus		14,31 gr (1)	Tembris
31 mm	I. Philippus		13,7 gr (1)	Zeus
29 mm	I. Philippus		15,91 (1)	Kybele
27/28 mm	Otacilia	27,2 mm	9,66 gr (5)	Dionysos
27 mm	Otacilia		8,77 gr (1)	Tykhe
23/26 mm	I. Philippus	25 mm	6,25 gr (4)	Nemesis

¹¹⁹Söz konusu sikkenin, yer aldığı kataloglarda görseli bulunmadığı için sikkenin yıpranma ya da aşınma payı görülememiştir. Bu nedenle çap ve ağırlık diğer sikkelerle karşılaştırıldığında yanıltıcı olmaktadır. Dolayısıyla bu sikke ortalama alınan sikkeler arasına alınmamıştır.

23/24 mm	I. Philippus	23,5 mm	6,99 gr (2)	Serapis
21 mm	Otacilia		4,45 gr (1)	Helios
19 mm	I. Philippus		3,15 gr (1)	Thanatos

Dorylaion kenti, asker imparatorlar döneminde üç farklı imparator –I. Maximinus, III. Gordianus, I. Philippus- adına sikke basmıştır. Bu dönemde, önceki dönemlere göre sikke sayısının arttığı, daha büyük birimli sikkelerin basıldığı ve tiplere yeni tanrı ve tanrıçalar eklendiği görülmektedir.

Dorylaion kenti sikkeleri, imparator I. Maximinus ile daha önce kullanılmamış büyük bir birim basmaya başlamıştır. Ön yüzde imparatorun kendisi ve oğlu Maximus'un yer aldığı, arka yüzde ise genellikle büyük birimlerde kullanılan Kybele'nin yer aldığı bu tip, 37 mm'lik en büyük birimi oluşturmaktadır. I. Maximinus'a kadar en yüksek birim olan 30/33 mm'lik birim bu dönemde yarım birim olmuştur. Ön yüzde imparator I. Maximinus ve arka yüzde Tembris'in yer aldığı 30-31 mm'lik sikke grubu da bu birimi oluşturmaktadır. Aynı şekilde 33 mm'lik ayakta duran Zeus tipli sikkeler ise aynı birimi temsil etmekle birlikte, ön yüzde imparator ve oğlu Maximus'un yer alması ile figürel farklılık göstermektedir. Bu dönemin çeyrek birimi, 26 mm ile arka yüzde Serapis'in yer aldığı 26 mm'lik Maximus Caesar adına basılan sikkelerdir.

III. Gordianus döneminde, diğer dönemlere göre ön plana çıkan bir değişiklik de 4 farklı birimin olmasıdır. Sikkelerdeki büyük birim oranı I. Maximinus dönemindeki gibi devam etmiş, en küçük birimli sikkeler de tip çeşitliği ile ön plana çıkmıştır.

37/39 mm'lik en büyük birim oluşturan birim için, kentin kurucuları olan Dorylaios ve Akamas'a yer verilmiştir. Yine aynı şekilde 36 mm'lik diğer tipteki büyük birimde ise imparatorun kendisi at üzerinde ilerlerken tasvir edilmiştir. 29-30 mm'lik birim Tembris ve Athena ile temsil edilmiş, yarım birim ise 22-23 mm ile Nemesis tipli sikkeler olmuştur. En küçük birimi oluşturan 16/18 mm'lik grup ise üç farklı tipte karşımıza çıkmaktadır: Kartal, ilerleyen aslan ve Eros/Thanatos.

I. Philippus sikkelerinde, III. Gordianus sikkelerinde olduğu gibi 4 farklı birim olduğu görülmektedir. Dorylaion kenti sikkelerinde I. Maximinus ve III. Gordianus döneminde görülen 37/39 mm'lik en büyük birim, I. Philippus döneminde artarak 38-41

mm ile ölçüsel olarak da büyümüştür. 41 mm'lik olan ve ayakta duran Zeus ile betimlenen bu birimi, 38/39 mm ile imparatorun at üzerinde betimlendiği sikke grubu takip etmektedir. 27/29 mm'lik birim üç farklı tipten oluşmaktadır. Bu sikke grubunda, Tykhe ve Dionysos tipli sikkeler imparatorun eşi Otacilia adına basılmış olup, aslan üzerinde Kybele tipi ise I. Philippus adına basılmıştır. Yarım birim olarak değerlendirebileceğimiz 23/26 mm'lik sikkeler ise iki farklı tipte karşımıza çıkmaktadır. Bu birimin arka yüzünde ise, Nemesis ve Serapis yer almaktadır. En küçük birim olan 19/21 mm'lik sikkelerde, Thanatos ve daha önce Dorylaion sikkelerinde hiç kullanılmamış bir figür olan Helios yer almaktadır.

Tablo 3.3. Dorylaion kentinde basılan sikkelerin imparatorlara göre çap ve ağırlık ortalamalarının oluşturduğu birimler ve bu birimlerin değerlendirildiği sikke sayıları

Vespasianus (MS 69-79)			25,3 mm 9,39 gr (3)		
Titus (MS 78-91)				19, 25 mm 5,02 gr (8)	
Domitianus (MS 81-96)					16,5 mm 3,75 gr (2)
Traianus (MS 98-117)		32,5 mm 26,36 gr (6)	25 mm 11,31 gr (6)	21 mm 5,97 gr (2)	17 mm 2,94 gr (1)
Hadrianus (MS 117-138)		31 mm 26,66 gr (1)	26,25 mm 11,25 gr (3)		
Commodus (MS 177-192)		30,2 mm 14,15 gr (7)		22,7 mm 6,96 gr (7)	18,5 mm 3,20 gr (4)
Septimius Severus (MS 193-211)		29,8 mm 15,2 gr (6)	25 mm 9,88 gr (1)		18,66 mm 4,43 gr (3)
Macrinus (MS 217-218)		31,9 mm 18,35 gr (5)			
Diadumenianus (MS 218)			23,33 mm 9,06 gr (3)		
Elagabalus (MS 218-222)		32,5 mm 16,78 gr (2)	24,2 mm 7,09 gr (5)		
Severus Alexander (MS 222-235)		31 mm 15,91 gr (3)			
I. Maximinus (MS 235-238)	37 mm 32,27 gr (1)	30,6 mm 15,17 gr (5)	25,5 mm 8,62 gr (2)		
III. Gordianus (MS 238-244)	36 mm 30,64 gr (4)	29,5 mm 13,15 gr (2)		22,3 mm 6,71 gr (2)	17,1 mm 3,32 gr (8)
I. Philippus (MS 244-249)	39,65 mm 33,46 gr (4)	30,3 mm 14,64 gr (2)	27,1 9,21 gr (5)	24,25 6,63 (6) gr	20 mm 3,8 gr (2)

Dorylaion kentinde basılan sikkeler, yukarıdaki değerlendirmelerle birlikte çap ve ağırlık ortalaması göz önünde bulundurulduğunda, yukarıdaki tablo, genel bir çıkarım yapılmasını sağlamıştır. Bununla birlikte, Dorylaion kenti sikkelerinin I. Philippus'a kadar dört farklı birimden oluştuğu, sadece I. Philippus döneminde, birim sayısının artarak, serilerin beş birimden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 3.3.'e bakıldığında, İmparator Traianus'tan itibaren 30/32 mm'lik birim, en büyük birim olmuş, daha sonra bu birimleri, 24/27 mm, 19/22 mm ve 16/18 mm'lik birimler takip etmiştir. MS III. yüzyılda ise I. Maximinus'tan I. Philippus'a kadar ise 37/39 mm'lik olan ve 30/32 mm'lik biriminden daha büyük bir birim piyasaya sürülmüş, böylelikle MS 235 yılından itibaren Dorylaion sikkelerindeki birim sayısı 5'e çıkmıştır.

Dorylaion sikkelerinde, birim ve arka yüz değerlendirmesi yapıldığında, tam, yarım ve çeyrek birimlerde genellikle benzer arka yüz tiplerinin kullanıldığı görülmektedir. Şekil 3.4.'teki grafiğe bakıldığında, Dorylaion sikkelerinin arka yüzünde kullanılan en yoğun figürlerin Zeus ve Kybele olduğu görülmektedir. Bu iki figür, kentin sikke bastığı ilk yıllardan son yıllara kadar arka yüz tipi olarak sürekli tercih edilmiştir. Birimlerle birlikte değerlendirildiğinde ise, bu iki figür ölçüleri 30/39 mm arası değişen en yüksek birimli sikkelerde tercih edilmiş, küçük birimli sikkelerde hiç kullanılmamıştır (Bkz. s. 57 vd.). 23/26 mm'lik birimlerde Serapis ve Nemesis ön plana çıkmış, bu iki tanrı ve tanrıça ağırlıklı olarak sadece bu birimlerde kullanılmıştır. En küçük birimli sikkelerde ise, Apollon, Poseidon, Asklepios, Nike, Eros, Aslan, Helios gibi farklı figürler tercih edilmiştir.

3.7. Dorylaion’a Ait Varlığı Şüpheli Sikkeler

Augustus (MÖ 27-MS 14)

Öy: ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ

Diademsiz Augustus başı.

Ay: ΔΟΡΥΛΑΙΩΝ, Tahtta oturan Zeus, sola. Sağ elinde yıldırım demeti, sol elinde asa tutuyor.

X1. Æ Sestini VIII, s. 101, no. 1 = Mionnet 7, s. 556, no. 325.

Livia (Augustus’un Eşi)

Öy: ΕΠΙ ΘΙΣΑΜΟΣ ΛΙΒΙΑ ΣΕΒΑΣ

Livia başı.

Ay: ΔΟΡΥΛΑΙΩΝ, Ayakta duran Demeter, giyimli. Sağ elinde buğday başağı, sol elinde haşhaş tutuyor.

X2. Æ Sestini Hederv, s. 344, no. 1 = Mionnet 7, s. 557, no. 326.

Marcus Aurelius (MS 161-180)

Öy:

Marcus Aurelius başı.

Ay: ΔΟΡΥΛΑΙΩΝ, Hexastylos tapınak.

X3. Æ Mionnet 7, s. 557, no. 327.

Iulia Domna (Septimius Severus’un Eşi)

Öy: ΙΟΥΛΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ

Iulia Domna başı, sağa.

Ay: ΔΟΡΥΛΑΙΩΝ, Ayakta duran Nemesis. Sol elinde dizgin tutuyor. Sağ ayağının yanında tekerlek.

X4. Æ Mionnet 7, s. 557, no. 328.

Macrinus (MS 217-218)

Öy: ΑΥΤ Κ Μ ΟΠΕΛ CEOYHP ΜΑΚΡΙΝΟC ΑΥΤ

Paludamentumlu Macrinus başı, sağa.

Ay: ΔΟΡΥΛΑΕΩΝ, Ayakta duran çıplak Dionysos, sağa. Ağaca yaslanmış, bir elinde thyrsos tutuyor. Ayağının yanında panter.

X5. Æ Mionnet 7, s. 557, no. 328.

I. Philippus (MS 244-249)

Öy: Μ ΙΟΥΛΙΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Paludamentumlu ve zırhlı I. Philippus'un defne çelenkli başı.

Ay: ΔΟΡΥΛΑΕΩΝ, Paludamentumlu imparator, at üzerinde. Sağ elini havaya kaldırmış.

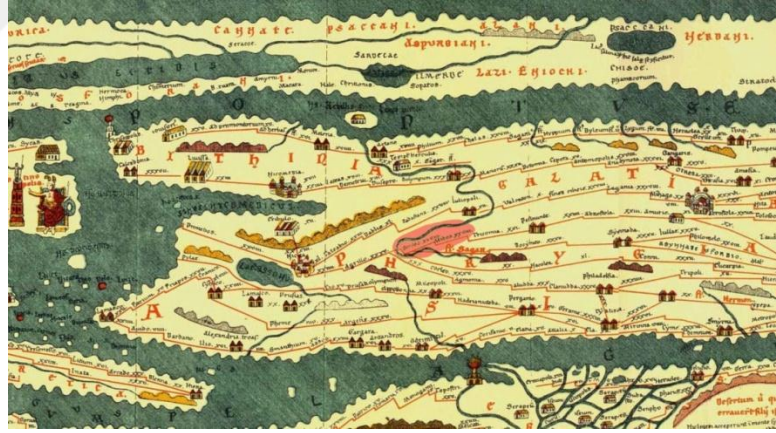
X6. Æ Sestini VIII, s. 101, no. 4 = Mionnet 7, s. 557, no. 328.

4. MIDAION SİKKELERİ

4.1. Midaion'un Coğrafi Konumu ve Tarihçesi

Midaion antik dönem yerleşiminin yeri, Eskişehir'in 30 km doğusunda bulunan ve ismini bulunduğu köye vermiş olan Karahöyük'tür. Höyük; Porsuk (Tembris) Nehri'nin hemen güneyinde konumlanmıştır.¹²⁰ Verimli Alpu ovasına hâkim bir konumda bulunan höyük 20 m. yüksekliğinde ve 500 m çapı ile Eskişehir'in en büyük höyüklerinden biridir¹²¹. Antik çağın önemli haritalarından biri olan Tabula Peutingeria'da Midaion kenti Dorylaion'un hemen doğusunda, batıdaki kentleri Pessinus'a ulaştıran yolun üzerinde bulunmaktadır¹²² (Bkz. Görsel 2.2.).

XIX. yüzyıldan itibaren, Anadolu topraklarında araştırmalar yapan yabancı ekipler, sadece ele geçen anıt ve bazı yazıtları göz önünde bulundurarak Midaion'un Tabula Peutingeria'da yer alan konumunu, Seyitgazi'nin 12 km kuzeydoğusunda yer alan Arapören (bugünkü Doğançayır) Köyü olarak belirtmişlerdir¹²³. (Bkz. Görsel 3.2.)

Görsel 4.1. Tabula Peutingeria Haritasında Dorylaion ve Midaion'un Konumu

Kaynak:

<http://www.wikizero.biz/index.php?q=aHR0cHM6Ly91cGxvYWQud2lraW1lZGhhLm9yZy93aWtpcGVkaWEvY29tbW9ucy81LzUwL1RhYnVsYVBldXRpbmdlcmlhbmEuanBn> (Erişim Tarihi 16.07.2018)

¹²⁰Aulock 1987, **a.g.k.**, 30.

¹²¹A. N. Bilgen (2005). 2004 Yılı Midaion/Karahöyük Yüzey Araştırması, AST 23-2, Ankara: Kültür Bakanlığı Dösimm Basımevi, s. 403.

¹²²Midaion Kenti Tabula Peutingeria'da XXIX sayısı ile gösterilmiştir. (Bkz. Görsel 3.2.)

¹²³H. Barth (1860). *Reise von Trapezunt Durchdie Nördliche Hälfte Klein-Asiens Nach Scutari im Herbst 1858*, Gotha: J. Perthes, s. 87.; C. Texier (1862). *Asia Mineure: Description géographique, historique et archéologique des provinces et desvilles de la Chersonnésed'Asie*, Paris, s. 412-413.

Ramsay ise Midaion'un, Bizans dönemi askeri yolları güzergâhında, Dorylaion'dan Pessinus'a giden yol üzerinde bulunduğunu söylemektedir¹²⁴. Aulock, Midaion şehir sikkeleri arka yüzünde yer alan nehir tanrısı Tembris betimi üzerinden hareket ederek, daha önceki araştırmacıların Nümizmatik verileri göz önünde bulundurmadığını, Midaion'un, Tembris nehrinin çok yakınında bulunduğunu, Dorylaion ile Midaion arasında mesafenin ise 41 km metre olduğunu belirtmiştir.¹²⁵

Bu verilere dayanarak, Midaion'un, bugünkü Doğançayır (Arapören) Köyü'nde bulunması mümkün olmamakla birlikte, en uygun öneri, Dorylaion ve Pessinus güzergâhındaki yol üzerinde, Tembris Nehri yakınında konumlanmasıdır.

2004 yılında, Prof. Dr. A. Nejat Bilgen tarafından Midaion'da yapılmış olan detaylı yüzey araştırması ile birlikte, höyükte hangi dönemlerde yerleşim olduğu net bir şekilde tespit edilmiştir. Bu araştırma sonucunda, höyükten MÖ. 3. ve 2. binyıl, Demir Çağ, Klasik Dönem, Hellenistik Dönem, Roma Dönemi, Bizans Dönemi, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait seramik parçaları ele geçmiştir. Bu verilerle birlikte, höyükte 3. bin yıldan itibaren, yedi farklı katman tespit edilerek, sürekli bir yerleşim olduğu saptanmıştır¹²⁶ (Bkz. Görsel 3.3.)

Görsel 4.2. *Karahöyük Genel Görünüm*

Kaynak: <https://karahoyuk.tr.gg/> (Erişim Tarihi 26.09.2018)

¹²⁴Ramsay, 1960, **a.g.k.**, 234.

¹²⁵Aulock, 1987, **a.g.k.**, 30, 32.

¹²⁶Bilgen, 2005, **a.g.k.**, 404.

Midaion'da yapılan araştırmaların yetersiz olmasından dolayı, antik yazarların az da olsa verdiği bilgiler ve Nümizmatik buluntular bizi aydınlatmaktadır. Yazılı kaynaklarda ilk olarak MÖ V. yüzyılda, Mytileneli Hellanikos tarafından bahsedilmiş olan Midaion¹²⁷, Roma Dönemi'nde Plinius tarafından Ankyra, Kolossae, Kotiaeum ile birlikte, önemli Phrygia kentleri arasında sayılmıştır.¹²⁸ Aynı şekilde Ptolemaios da Midaion'u önemli Phrygia kentleri arasında göstermiştir.¹²⁹ Antik çağ yazarlarının verdikleri bu bilgiler ışığında, Midaion büyük ve önemli bir yerleşim olduğu görölmektedir fakat çevredeki yerleşim merkezleri ile karşılaştırıldığında, Midaion'un büyük bir merkez değil, güvenlik amacı ile kurulmuş bir yerleşim olduğu görölmektedir.¹³⁰

Midaion ve Akkilaum kenti arasında yer alan ve Kocakızlar olarak adlandırılan Tümölüsün araştırılması, bölgenin kültürü hakkında önemli veriler elde etmemizi sağlamıştır. Geç Hellenistik-Erken Roma dönemine tarihlenen mezarın mimarisi, ölü gömme adetleri ve ele geçen altın bilezik, kolye, süs kutusu gibi objeler, bizlere Midaion ve çevresindeki sosyal ve kültürel yapı hakkında ipuçları vermektedir.¹³¹

Nümizmatik buluntular göz önüne alındığında, Midaion MS I. Yüzyıldan itibaren ise Augustus'un imparator olması ile birlikte sikke basmaya başlamıştır.¹³² Konum olarak, özellikle askeri yol üzerinde bulunması ile birlikte Midaion, Hıristiyanlığın Anadolu'da yayılmaya başladığı dönemde de varlığını sürdürmüştür.¹³³

¹²⁷Hel. Les. XXXVII., *Fragmenta, Deukalionia*,
https://archive.org/details/bub_gb_VpZbAAAAQAAJ/page/n107 (Erişim tarihi: 06.10.2018).

¹²⁸Plin, V. 41.

¹²⁹Ptol. Geo. 5. 2. 22.

¹³⁰İznik, 2003, **a.g.k.**, 207.

¹³¹S. Atasoy. (1974). The Kocakızlar Tumulus in Eskişehir, Turkey. *AJA*, 78, No. 3, s. 261 vd.

¹³²İznik; Nejat Bilgen'in Karahöyük'te yaptığı araştırmalar sonucunda, Midaion'un Roma dönemini aydınlatacak buluntular olmadığını söylediğini belirtmiştir. İznik, 2003, **a.g.k.**, 206.

¹³³Ramsay, 1960, **a.g.k.**, 617.

4.2. Midaion Sikkeleri Kataloğu

Pseudo-otonom

67-b

Öy: Sur taçlı Tykhe başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ, Frig başlığı giymiş, eşek kulaklı Midas başı, sağa.

67-a) Æ 3,23 gr., 16 mm., 12, SNG München 415.

67-b) Æ 2,93 gr., 17 mm., Solidus Numismatic, Auc 19, lot. 426, 23.09.2017.¹³⁴

Augustus (MÖ 27- MS 14)

68-b

Varyasyon 1

Öy: ΣΕΒΑΣΤΟΣ

Augustus'undiademsiz başı, sağa. Önde lituus¹³⁵.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ, Diademsiz baş?, Gaius Caesar?, Tiberius? başı sağa.¹³⁶

¹³⁴<https://www.acsearch.info/search.html?id=4392280> (Erişim tarihi: 05.11.2018)

¹³⁵Ucu kıvrık bir obje olan *lituus*, Roma'da rahipliğin bir göstergesi idi. Afrika ve Asia'da otuzdan fazla kent sikkesinin ön yüzünde Augustus *lituus* ile birlikte tasvir edilmiştir. V. Györi (2015). The *Lituus* and Augustan Provincial Coinage, *Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae* 55, Budapeşte: Akademiai Kiado, s. 46.

¹³⁶Augustus'a ait bu sikke tipinde, arka yüz figürü RPC I ve vAulock Phrygiens II kataloglarında farklı tanımlanmıştır. RPC I kataloğunda diademsiz baş olarak belirtilen sikkenin, sikkelerinde yer alan Tiberius başı ile benzerliğinden de bahsedilmiştir. A. Burnett, M. Amandry ve P. P. Ripollés (1992). *Roman Provincial Coinage, Vol. I, Part I. From the Death of Caesar to the Death of Vitellius (44 BC – AD 69)*. Londra: British Museum Yayınları, s. 520, no. 3068. vAulock ise Augustus'un kızı Iulia'nın oğlu Gaius Caesar olarak kaydetmiştir. Kesin bir tanım yapılamadığı için, her üç öneri de arka yüz tanımına eklenmiştir. Aulock, 1987, **a.g.k.**, 99.

68-a) Æ 6,92 gr., 18 mm, 12, BMC 1, s. 335 = vAulock Phrygiens II 718 = RPC I 3228.1

68-b) Æ 6,48 gr., 21 mm., Numismatik Naumann (önceden Gitbud&Naumann), Auc 45, lot 513, 03.07.2016¹³⁷

68-c) Æ 5,78 gr., 19 mm., 7, CNG, e-Auc 210, lot 104, 13.05.2009¹³⁸

Varyasyon 2

Öy: ΕΒΑΚΤΟΙ

Augustus'un diademsiz başı, sağa. Sağda lituus.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ, Diademsiz baş ?, GaiusCaesar ?, Tiberius ? başı, sağa.

68-d) Æ 5,16 gr., 18 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 720 = RPC I 3229.3

68-e) Æ 5,01 gr., 17/18 mm., Oxford = vAulock Phrygiens II 722 = RPC I 3229.1

68-f) Æ 4,84 gr., NAC, Auc 64, lot 2402, 17.05.2012¹³⁹

68-g) Æ 4,47 gr., 18 mm., Viyana = Prowe 1795 = vAulock Phrygiens II 719 = RPC I 3229.2

68-h) Æ 4,36 gr., 18 mm., 12, Eskişehir, Env. No. 6926.

68-i) Æ 4,14 gr., Fitzwilliam Museum = Leake 1856, s. 82¹⁴⁰ = vAulock Phrygiens II 721 = RPC I 3229.4

¹³⁷<https://www.acsearch.info/search.html?id=3182130> (Erişim tarihi: 15.07.2017)

¹³⁸<https://www.acsearch.info/search.html?id=617334> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

¹³⁹<https://www.acsearch.info/search.html?id=1276999>, (Önceden Gorny&Mosch Giessener Münzhandlung, Auc 126, lot. 1852, 14/10/2003 = <https://www.acsearch.info/search.html?id=148447>) (Erişim tarihi: 13.07.2017)

¹⁴⁰W. M. Leake (1856). *Numismata Hellenica: A Catalogue of Greek Coins*. Londra.

Domitianus (MS 81-96)

69-a

Öy: ΑΥΤ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΓΕΡ

Domitianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Tahtta oturan sur taçlı Kybele, sola. Sağ elinde phiale, tutuyor, sol dirseğini tympanona yaslamış. Tanrıçanın önünde ve arkasında birer aslan yer almakta.

69-a) Æ 26,91 gr., 36 mm., British Museum = vAulock Phrygiens II 723 = RPC II 1415.1

69-b) Æ 24,95 gr., 37 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 724 = RPC II 1415.2

70-a

Varyasyon 1

Öy: ΑΥΤ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΣΕ Γ

Domitianus'un şua taçlı başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ; ortada ΔΙΟ / Σ, Yanan altar.

70-a) Æ 6,55 gr., 23 mm., Paris¹⁴¹ = vAulock Phrygiens II 725 = RPC II 1416.1

70-b) Æ 5,52 gr., 22,4 mm., 7, RSN 19 (1913) s. 74, no: 209 = Winterthur II 4189 = vAulock Phrygiens 726 = RPC II 1416.2

¹⁴¹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531353m?rk=21459;2> (Erişim tarihi: 15.07.2017)

Varyasyon 2

Öy: ΑΥΤ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡ Σ Γ

Domitianus'un şua taçlı başı, sağa.

Ay: ΔΙΟΣΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Yanan altar.

70-c) Æ 6,66 gr., 22 mm., Berlin = Auc. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1796 = vAuclock Phrygiens 727 = RPC II 1416.3

70-d) Æ Adana Müzesi = ANS NNM 92 (1941) 11,57, Taf. II = vAuclock Phrygiens II 728 = RPC II 1416.4

Öy: ΑΥ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΣ

Domitianus'un şua taçlı başı, sağa.

Ay: M-I, Frig başlıklı tanrı Men'in büstü, sola. Her iki omzunda hilâl, altta yıldız.

71-a) Æ 3,98 gr., 20 mm., Lindgren III 1662 = Dr. Busso Peus Nachfolger Auc. 366, lot 803, 29.10.2000.¹⁴²

Öy: ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ [ΚΑΙΣΑΡ Σ ΕΒ Γ ΕΡ]

Domitianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΔΗ[ΜΗ]ΤΗΡ ΣΕΒΑΣΤΗ / ΜΙ-ΔΑ, Ayakta duran Demeter, uzun khiton giymiş, sola. Sağ elinde buğday başağı, sol elinde asa tutuyor.

¹⁴²<https://www.acsearch.info/search.html?id=72329> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

72-a) Æ 23,51 gr., 33 mm., 6, CNG e-Auc 347, lot. 370, 25.03.2015¹⁴³

Traianus (MS 98-117)

73-a

Öy: AY NEP TPAIA-NOV KAI CE ΓEP Δ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MIAA-EQN, Ayakta duran Zeus, sola. Sağ elinde phiale, sol elinde asa tutuyor. Sağ ayağının yanında kartal.

73-a) Æ 24,58 gr., 35 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 729 = RPC III 2643.1

73-b) Æ 24,13 gr., 34 mm., 6, RPC III 2643.3 = CNG, e-Auc. 210, lot 105, 13.04.2009 = Agora Auctions, Sale 74, lot. 117, 05.06.2018.¹⁴⁴

73-c) Æ 21,86 gr., 32 mm., 6, Leu Numismatik, Web Auc 2, lot. 439, 03.12.2017.¹⁴⁵

73-d) Æ 21,57 gr., Atina = vAulock Phrygiens II 730 = RPC III 2643.2

74-a

Varyasyon 1

¹⁴³<https://www.acsearch.info/search.html?id=3320526> . Önceden Dr. George Spradling Koleksiyonunda yer alan bu sikke, müzayede ile satın alınmış. vAuction 215, lot. 89, 30.10.2008. ((Erişim tarihi: 15.07.2017)

¹⁴⁴<https://www.acsearch.info/search.html?id=617335>=
<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=6755> (Erişim tarihi: 13.07.2017);
<https://www.acsearch.info/search.html?id=5043467> (Erişim tarihi: 05.11.2018)

¹⁴⁵<https://www.acsearch.info/search.html?id=4603810> (Erişim tarihi: 16.07.2017)

Öy: AY NEP TPAIANOC KAI CE ΓEP ΔA

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: TEMBPIC - MIAAEQN, Uzanmış nehir tanrısı Tembris, sola. Sağ elinde, omuzu üzerinden arkaya uzanan bir saz demeti tutuyor. Sol kolunu, içerisinden aşağıya doğru su dökülen kaba yaslamış. Ayaklarının önünde bir saz demeti daha yer almakta.

74-a) Æ 11,00 gr., 25 mm., Paris¹⁴⁶ = Waddington 6338, lev. XVII, fig. 21 = RSN 23 (1923) 327, 386 = vAulock Phrygiens II 731 = RPC III 2645.3

Varyasyon 2

Öy: AY NEP TPAIANOC KAI CE ΓEP ΔA

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: TEMBPIC - MIAAEQN, Uzanmış nehir tanrısı Tembris, sola. Sağ elinde, omuzu üzerinden arkaya uzanan bir saz demeti tutuyor. Sol dirseğini, içerisinden aşağıya doğru su dökülen kaba yaslamış.

74-b) Æ 12,25 gr., B. F. Bennett, ABD = The Fountainhead of Fine Coins, Kat. 12, lot 631, 1979 = vAulock Phrygiens II 734 = RPC III 2645.6

74-c) Æ 11,52 gr., 26 mm., 7, Sadberk Hanım Müzesi 219, Env. No 10110 = RPC III 2645.4

74-d) Æ 11,43 gr., 25 mm., SNG vAulock IV 8425 = vAulock Phrygiens II 732 = RPC III 2645.5

74-e) Æ 10,90 gr., Paris¹⁴⁷ = RSN 1851, 176 = RSN 23 (1923) 327, 386 = vAulock Phrygiens II 733 = RPC III 2645.2

Varyasyon 3

Öy: AY NEP TPAIA-NOC [KAI CE ΓEP ΔA]

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

¹⁴⁶<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531356v> (Erişim tarihi: 16.07.2017)

¹⁴⁷<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313541> (Erişim tarihi: 16.07.2017)

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ – ΤΕΜΒΡΙΑ, Uzanmış nehir tanrısı Tembris, sola. Sağ elinde, omuzu üzerinden arkaya uzanan bir saz demeti tutuyor. Sol dirseğini, içerisinden aşağıya doğru su dökülen kaba yaslamış.

74-f) Æ 11,83 gr., 25 mm., BMC 2, s. 335, lev. XXXIX, no. 3 = vAulock Phrygiens II 735 = RPC III 2645.1

75-a

Varyasyon 1

Öy: ΑΥ ΝΕΡ ΤΡΑΙΑ-ΝΟC ΚΑΙ CΕ ΓΕΡ ΔΑ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Tahtta oturan Kybele, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol dirseğini tympanona yaslamış. Altta sola doğru koşan aslan.

75-a) Æ 12,53 gr., 30 mm., Paris¹⁴⁸ = RPC III 2644.1

Varyasyon 2

Öy: ΑΥΤ ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟC ΚΑΙCΑΡ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Tahtta oturan polos giymiş Kybele, sola. Sağ elinde phiale tutuyor, sol dirseğini tympanona yaslamış. Tahtın altında aslan.

75-b) Æ 6,95 gr., 21 mm., Afyon = vAulock Phrygiens II 746.

¹⁴⁸<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b104495252> (Erişim tarihi: 16.07.2017)

76-b

Varyasyon 1

Öy: AV NEP TPAIANOΣ KAIΣAP CE ΓE

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MIA-EQN, Ayakta duran Asklepios, sola. Sağ elinde yılanlı asa tutuyor.

76-a) Æ 7,03 gr., vAulock Phrygiens II 737 = RPC III 2646.1 = SNG Leypold 1692

76-b) Æ 6,42 gr., 23 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 736 = RPC III 2646.2¹⁴⁹

Varyasyon 2

Öy: AV NEP TPAIANOC K-AI CE ΓEP Δ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MIA-AEQN

Ayakta duran Asklepios, sola. Sağ elinde yılanlı asa tutuyor.

76-c) Æ 5,95 gr., 21 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 738 = RPC III 2647.1

76-d) Æ 5,48 gr, 21,4 mm., 7, Agora Auctions, Sale 78, lot 119, 30.10.2018.¹⁵⁰

76-e) Æ 4,96 gr., 22 mm., Lindgren&Kovacs 1005 = vAulock Phrygiens II 744

Varyasyon 3

Öy: AY NEP TPAIANOY KAI CE ΓE Δ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

¹⁴⁹RPC V kataloğunda yer alan 1156A numaralı darphanesi belirlenememiş olan Bithynia bölgesine ait olan sikkenin ön yüz kalıbı ile katalog numarası 76-b olan sikkenin ön yüz kalıbı aynıdır. Bkz. RPC V (2019), a.g.k., 88.

¹⁵⁰<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=7030> (Erişim tarihi: 16.07.2017) = <https://www.acsearch.info/search.html?id=5388584> (Erişim tarihi: 06.11.2018)

Ay: ΜΙΔ-ΑΕΩΝ, Ayakta duran Asklepios, sola. Sağ elinde tuttuğu yılanlı asasına yaslanmış.

76-f) Æ 6, 18gr., BMC 3, s. 335 = vAulock Phrygiens II 741 = RPC III 2648.1

76-g) Æ 5,83 gr., Paris¹⁵¹ = vAulock Phrygiens II 742 = RPC III 2648.3

76-h) Æ 5,64 gr., 20 mm., BMC 4, s. 335 = vAulock Phrygiens II 740 = RPC III 2648.2

77-a

Varyasyon 1

Öy: AY NEPTPAIANOY KAICE – ΓΕΔ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΜΙΔ-Α-ΕΩΝ, Ayakta duran Hygeia sola, sağ elinde tuttuğu phialeden yılan besliyor.

77-a) Æ 6,78 gr., 21 mm., 6, ANS¹⁵² = vAulock Phrygiens II 739 = RPC III 2649.1

Varyasyon 2

Öy: NEP TPAIAN.....

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-Ε[ΩΝ], Ayakta duran Hygeia, sağa. Sağ elinde tuttuğu phialeden yılan besliyor.

77-b) Æ 5,09 gr., 19 mm., BMC 5, s. 335 = vAulock Phrygiens II 743 = RPC III 2650.1

¹⁵¹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531355f> (Erişim tarihi: 16.07.2017)

¹⁵²<http://numismatics.org/collection/1944.100.50536?lang=tr> (Erişim tarihi: 16.07.2017)

78-a

Öy: AYT NEP TPAIANOS KAI[ΣΑΡ ΣΕ ΓΕ]

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MI[ΔA]-EQN, Ayakta duran Demeter (?) sola, uzun khiton giymiş. Sol elinde asa, sağ elinde phiale tutuyor. (?)

78-a) Æ 6, 45 gr., 22 mm., Viyana = vAulock Phrygiens II 745 = RPC III 2651.1

79-b

Öy: AV-T NEP TPAIA-NO-C KAIC

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MIΔA-EQN, Frig başlığı giymiş, drapeli Men büstü, sağa. Her iki omzun üstünde hilâl.

79-a) Æ 3,60 gr., 17 mm., La Galerie Numismatique Auc. 34, lot. 3919, 22.04.2017.¹⁵³

79-b) Æ 2,94 gr., 15 mm., CNG, Mail Bid Sale 76, lot. 1081, 12.09.2007.¹⁵⁴

Marcus Aurelius (MS 161-180)

Öy: AVT Λ ANTΩNEINOC CEB[AP]M

Marcus Aurelius'un sakallı başı, sağa.

¹⁵³https://new.liveauctioneers.com/item/52106103_Midaion-ae17-360-g-roman-provincial-coinage (Erişim tarihi: 17.06.2018)

¹⁵⁴<https://www.acsearch.info/search.html?id=392901> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

Ay: ΕΠΙ [Α....] ΑΙΜΙΛΙΑ-ΝΟΒ / ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran Zeus, belden aşağı kısmını örten bir himation giymiş, sola. Sol elinde tuttuğu asasına yaslanmış. Sağ elinde phiale tutuyor. Sağ ayağının yanında kartal.

80-a) Æ 19,95 gr., Auktionshaus H. D. Rauch GmbH, Summer Auction 2013, lot. 677, 18.09.2013.¹⁵⁵

81-a

Öy: ΑΥΤ Λ ΑΝΤΩΝΕΙΝ[ΟC CΕΒ ΑΡΜ]

Marcus Aurelius'un sakallı başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ / ΕΠΙ ΑΙΜΙΛΙΑ-ΝΟΒ ΑΡΧ, Sur tacı giymiş Kybele, sağa doğru ilerleyen aslan üzerinde oturuyor. Sağ elinde asa tutuyor.

81-a) Æ 20,60 gr., 32 mm., M&M GmbH, Auc 16, lot. 573, 19.05.2005.¹⁵⁶

Lucius Verus (MS 161-169)

Öy: ΑΥΚΑΙ Λ ΑΥΡΗΛΙΟC ΟΥΗΡΟC ΑΡΜ

Lucius Verus'un diademsiz, paludamentumlu büstü.

Ay: ΕΠΙ ΑΙΜΙΛΙΑ ΑΡΧΜΙ-ΔΑ-ΕΩΝ, Sur tacı giymiş Kybele, yürüyen aslanın üzerine oturmuş, sağa. Sağ elinde asa tutuyor.

¹⁵⁵<https://www.acsearch.info/search.html?id=1679415> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

¹⁵⁶<https://www.acsearch.info/search.html?id=225284> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

82-a) Æ 19,95 gr., 31 mm., Gotha = vAulock Phrygiens II 747 = RPC IV Temp. No. 1910.1

Öy: AVKAI Λ AVPHΛIOC [OVHPOC APM]

Lucius Verus'un diademsiz, paludamentumlu büstü.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran Zeus, sola. Sol elinde asa, sağ elinde phiale (?) tutuyor. Sağ ayağının yanında kartal.

83-a) Æ 17,4 2 gr., 29 mm., 6, L. Cancio özel koleksiyonu = vAulock Phrygiens II 748 = RPC IV tempno 1911 = CNG e-Auc. 286, lot. 230, 05.09.2012.¹⁵⁷

Öy: A[VKAI Λ] AVPHΛIOC OVHPOC AP

Lucius Verus'un diademsiz, paludamentumlu büstü.

Ay: ΕΠΙ ΑΡΧ ΑΙΜΙΛΙ-ΑΝΟΒ ΜΙ-ΔΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran, miğferli Athena, uzun khiton giymiş, sağa. Sağ elinde asa, sol elinde phiale tutuyor.

84-a) Æ 18,16 gr., 31 mm., Numismatik Naumann, Auc 64, lot. 321, 01.04.2018.¹⁵⁸

85-a

¹⁵⁷<https://www.acsearch.info/search.html?id=1337238> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

¹⁵⁸<https://www.acsearch.info/search.html?id=4894175> (Erişim tarihi: 05.11.2018)

Öy: AVKAAVP OVHPOCAP

Lucius Verus'un diademsiz, paludamentumlu büstü.

Ay: TON KTICT-HN MIAA-EIC, Defne çelenkli ve Frig başlıklı drapeli Midas büstü, sağa.

85-a) Æ 13,98 gr., 27 mm., 6, ANS¹⁵⁹ = vAulock Phrygiens II 749 = RPC IV Temp. No. 1912.1

85-b) Æ 13,43 gr., 27 mm., Forum Ancient Coins.¹⁶⁰

Öy: [AVTKAI A AVPHA] OVHPOC [APM]

Defne çelenkli Lucius Verus başı, sağa.

Ay: MIAA-EQN, Sur taçlı Tykhe, kayanın üstünde oturuyor, sola. Sağ elinde buğday başağı tutuyor. Sol kolunu birkayanın yaslamış. Ayakları nehir tanrısı Tembris'in üzerinde.

86-a) Æ 8,87 gr., 25 mm, 6, BMC 6, s. 336, lev. XXXIX, 4 = RSN 23 (1923) 327, no. 387 = vAulock Phrygiens II 750 = RPC IV Temp. No. 1913.1

Iulia Domna (Septimius Severus'un Eşi)

Öy: IOVAIA - CEBACTH

¹⁵⁹<http://numismatics.org/collection/1973.191.41> (Erişim tarihi: 17.07.2017)

¹⁶⁰<http://www.forumancientcoins.com/catalog/roman-and-greek-coins.asp?param=80233q00.jpg&vpar=1182&zpg=13511&fld> (Erişim tarihi: 17.07.2017)

Iulia Domna'nın drapeli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran cepheden çıplak Herakles, başı sola. Solda aslan postu, sol elinde Telephos'u tutuyor. Sol ayağının yanında geyik.

87-a) Æ 20,77 gr., 34 mm., Paris¹⁶¹ = vAulock Phrygiens II 751

Öy: IOVΛΙΑ - CEBACTH

Iulia Domna'nın drapeli büstü, sağa.

Ay: [ΜΙ]ΔΑ-ΕΩΝ

Ayakta duran Demeter, sola. Sağ elinde meşale, sol elinde buğday başağı tutuyor.

88-a) Æ 15,99 gr., 30 mm., Paris¹⁶² = vAulock Phrygiens II 752

89-b

Öy: IOVΛΙΑ - CEBACTH

Iulia Domna'nın drapeli büstü, sağa.

Ay: ΜΙ-ΔΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran Zeus, sola. Sağ elinde asa, sol elinde phiale tutuyor. Sol ayağının yanında kartal.

¹⁶¹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313578?rk=21459;2> (Erişim tarihi: 17.07.2017)

¹⁶²<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531358p?rk=42918;4> (Erişim tarihi: 17.07.2017)

89-a) Æ 15,73 gr., 31 mm., Berlin = Mionnet IV s. 342, no. 849 = Imhoof Blumer, s. 278, no. 3 = vAulock Phrygiens II 753.¹⁶³

89-b) Æ 14,13 gr., 34 mm., Solidus Numismatik, Auc 35, lot. 68, 28.10.2018.¹⁶⁴

89-c) Æ 35 mm., Eskişehir, Env. No. ? (Teşhir)

90-a

Öy: IOVΛIA -CEBACTH

Iulia Domna'nın drapeli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕ-ΩΝ, Ayakta duran çıplak Hermes, sola. Sağ elinde kerykaion, sol elinde para kesesi tutuyor.

90-a) Æ 12,54 gr., 27 mm., SNG vAulock 3886 = vAulock Phrygiens II 754.

90-b) Æ 11,93 gr, 28 mm., Gorny&Mosch Giessener Münzhandlung, Auc 115, lot. 1386, 05.03.2002¹⁶⁵ = Gerard Hirsch Nachfolger, Auc 343, lot. 2688, 26.09.2018.¹⁶⁶

91-a

Öy: IOVΛIA -CEBACTH

Iulia Domna'nın drapeli büstü, sağa.

¹⁶³Howgego kataloğuna göre, bu sikkenin ön yüzünde 'defne çelenkli baş' tipli bir konturmark yer almaktadır. Bkz. C. J. Howgego (2005). *Greek Imperial Countermarks: Studies in the Provincial Coinage of the Roman Empire*. Londra: Royal Numismatic Society Special Publication No. 17, no. 99? İncelenen referanslarda sikkenin sadece arka yüz görseli yer aldığı için, söz konusu sikkenin ön yüzünde yer aldığı belirtilen konturmark için herhangi bir referans verilememiştir.

¹⁶⁴<https://www.acsearch.info/search.html?id=5388311> (Erişim tarihi: 06.11.2018)

¹⁶⁵<https://www.acsearch.info/search.html?id=97434> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

¹⁶⁶<https://www.acsearch.info/search.html?id=5280861> (Erişim tarihi: 06.11.2018)

Ay: M-ΙΔΑ-Ε-ΩΝ, Ayakta duran Tykhe (?), polossuz, himation giymiş, sola. Sol elinde bereket boynuzu, sağ elinde dümen tutuyor.

91-a) Æ 12,16 gr., 27/28 mm, 12, SNG Tübingen 4173.

91-b) Æ 10,28 gr., 25 mm., Viyana = vAulock Phrygiens II 755.

91-c) Æ Özel Koleksiyon = vAulock Phrygiens II 756.

Caracalla Caesar (MS 198-217)

92-b

Öy: AYT KAI M AYPH ANTΩNINOCAYT

Sakalsız genç Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΚΛ ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΡ ΑΡΧ / ΜΙΔΑΕΩΝ, Kule taçlı Tykhe, İon sütununun abacus kısmına oturmuş, sola. Sağ elinde buğday başağı tutuyor. Ayakları nehir tanrısı Tembris'in üzerinde.

92-a) Æ 19,48 gr., BMC 7, s. 336 = vAulock Phrygiens II 758.

92-b) Æ 18,89 gr., 30 mm., Paris¹⁶⁷ = Waddington 6339 = vAulock Phrygiens II 757.

92-c) Æ 17,58 gr., B. F. Bennet, ABD = vAulock Phrygiens II 759.

Caracalla (MS 211-217)

93-a

¹⁶⁷<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313630> (Erişim tarihi: 17.07.2017)

Varyasyon 1

Öy: ANTΩNЄINOCAYTOYTOC

Zırhında kartal betimi bulunan, defne çelenkli, sakallı Caracalla büstü.

Ay: MIA-AЄΩ-N, Tahtta oturan polos giymiş Kybele, sola. Sol kolunu bir tympanona yaslamış, sağ elinde dal tutuyor. Tahtın arkasında ve önünde aslan yer almakta.

93-a) Æ 18,12 gr., 32 mm., SNG vAulock 3889 = vAulock Phrygiens II 760.

Varyasyon 2

Öy: ANTΩNЄINOCAYTOYTOC

Zırhında kartal betimi bulunan, defne çelenkli, sakallı Caracalla büstü.

Ay: MIAA-Є-ΩN

Tahtta oturan polos giymiş Kybele, sola. Sol kolunu bir tympanona yaslamış, sol elinde phiale tutuyor. Tahtın her iki yanında aslan yer almakta.

93-b) Æ 26,50 gr., 33 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 761.

94-a

Varyasyon 1

Öy: ANTΩNINOC - AY[TOYCTOC]

Zırhında kartal betimi bulunan, defne çelenkli, sakallı Caracalla büstü.

Ay: MIAA-Є-ΩN, Ayakta duran çıplak Herakles, sola. Solda aslan postu, sol elinde Telephos'u tutuyor. Sol ayağının yanında geyik.

94-a) Æ 27,99 gr., Waddington 6340 = Paris¹⁶⁸ = vAulock Phrygiens II 763.

94-b) Æ 21,67 gr., 32 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 762.

Varyasyon 2

Öy: ANTΩNЄINOC AVTOVCT-O-C

Zırhında kartal betimi bulunan, defne çelenkli, sakallı Caracalla büstü.

Ay: MΙΔA-ЄΩN, Ayakta duran çıplak Herakles, sağa. Sol tarafında, üzerinde aslan postu bulunan sopasına yaslanmış. Sopenın altında boğa başı.

94-c) Æ 18,09 gr., Numismatik Lanz München, Auc 109, lot. 634, 27.05.2002.¹⁶⁹

95-c

Öy: ANTΩNЄINOC AYTOYCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: MΙΔA-ЄΩN, Tahtta oturan modius giymiş Serapis sola. Sol elinde tuttuğu asasına yaslanmış. Solda, ayaklarının önünde köpek, sola.

95-a) Æ 19,77 gr., Paris¹⁷⁰ = vAulock Phrygiens II 766.

95-b) Æ 18,27 gr., BMC 10, s. 336 = vAulock Phrygiens II 765.

95-c) Æ 15,60 gr., 30 mm., Floransa = vAulock Phrygiens II 764.

¹⁶⁸<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531364d> (Erişim tarihi: 18.07.2017), Waddington kataloğunda, arka ve ön yüz tanımları birebir aynı olan 6340 katalog numaralı sikke, muhtemelen Bibliothèque nationale de France veri tabanında yer alan bu sikke ile aynı sikkedir. Waddington kataloğu için Bkz: M. Ernest Babelon (1898). *Inventaire Sommaire De La Collection Waddington*. Paris, s. 376.

¹⁶⁹<https://www.acsearch.info/search.html?id=103698> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

¹⁷⁰<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531360r> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

96-b

Öy: ANTΩNЄINOC AYΓOYCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MI-ΔA-ЄΩN, Ayakta duran Demeter, sola. Sağ elinde buğday başağı tutuyor. Sol elinde tuttuğu meşaleye yaslanmış.

96-a) Æ 18,17 gr., 34 mm., BMC 9, s. 336, lev. XXXIX, 6 = vAulock Phrygiens II 767.

96-b) Æ 17,42 gr., 30 mm¹⁷¹.

96-c) Æ 15,38 gr., 32 mm., Viyana = vAulock Phrygiens II 768.¹⁷²

97-d

Varyasyon 1

Öy: ANTΩNЄINOC AYΓOYCTOC

Sakallı Caracalla başı, defne çelenkli, sağa.

Ay: MI-ΔA-ЄΩN, Ayakta duran Zeus, sola. Uzun khiton giymiş, sağ elinde phiale, sol elinde asa tutuyor. Sağ ayağının yanında kartal.

97-a) Æ 17,84 gr., 35 mm., BMC 8, s. 336, lev. XXXIX 5 = vAulock Phrygiens II 775

97-b) Æ 16,90 gr., 30 mm., Oxford = Weber 7157 = vAulock Phrygiens II 770

¹⁷¹http://www.wildwinds.com/coins/ric/caracalla/_Midaion_AE30_BMC_9.txt (Erişim tarihi: 17.07.2017)

¹⁷²vAulock Phrygiens II kataloğunda 769 numaralı sikkenin arka yüz görseli, yanlışlıkla 768 olarak numaralandırılmıştır.

97-c) Æ 15,82 gr., SNG vAulock 3887 = vAulock Phrygiens II 771

97-d) Æ 14,54 gr., 31 mm, 6, CNG e-Auc 302, lot 255, 05.2013¹⁷³

97-e) Æ 14,49 gr., Berlin = ZfN 10 (1883) 8349 = vAulock Phrygiens II 772.

Varyasyon 2

Öy: ANTΩNINOC AYTOYCTOC

Sakallı Caracalla başı, defne çelenkli, sağa.

Ay: MI-ΔA-ΕΩΝ, Ayakta duran Zeus, sola. Belden aşağı kısmını örten uzun khiton giymiş, sağ elinde phiale, sol elinde asa tutuyor.

97-f) Æ 19,68 gr., Berlin = vAulock Phrygiens II 774.

97-g) Æ 16,21 gr., 30 mm., Baldwin = vAulock Phrygiens II 773 = Gorny&Mosch Giessener Münzhandlung, Auc 190, lot. 411, 11.10.2010.¹⁷⁴

Varyasyon 3

96-i

Öy: AVT KAI MAVPH ANTΩNINOC AVT

Caracalla'nın defne çelenkli başı, zırlı, sağa.

Ay: MΙΔΑ-ΕΩΝ (ortada) – ΕΠΙ ΚΛΑΙΑ Ι ΑΝΟΒ ΠΡΑΡΧ, Ayakta duran Zeus, sola. Belden aşağı kısmını örten uzun khiton giymiş, sağ elinde phiale, sol elinde asa tutuyor. Sağ ayağının yanında kartal.

97-h) Æ 19,87 gr., 32 mm., 7, Boston.¹⁷⁵

97-i) Æ 32 mm., Gerhard Hirsch Nachfolger, Auc 266, lot. 2130, 11.02.2010.¹⁷⁶

¹⁷³<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=10556> (Erişim tarihi: 14.07.2017)

¹⁷⁴<https://www.acsearch.info/search.html?id=861334> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

¹⁷⁵<http://www.mfa.org/collections/object/coin-of-Midaion-with-bust-of-caracalla-struck-under-cl-aelianus-264281> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

Öy: ANTΩNЄINOCAYTOYCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, zırlı, sağa.

Ay: MIAEΩN, Ayakta duran Zeus, sol omzundan aşağı uzanan himation giymiş ve sütuna yaslanmış, sola. Sağ eli ileriye doğru uzanmış, sol elinde asa tutuyor.

98-a) Æ 19,48 gr., Kat. Schottenstift Wien II (1920) 3751 = vAulock Phrygiens II 776.¹⁷⁷

99-d

Varyasyon 1

Öy: ANTΩNЄINOC AVTOYCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MIA-AEΩN, Ayakta duran Asklepios, sola. Belden aşağısını örten Himation giymiş, sağ elinde tuttuğu yılanlı asanın yaslanmış.

99-a) Æ 12,28 gr., Berlin = vAulock Phrygiens II 778.

99-b) Æ 12,19 gr., Paris¹⁷⁸ = vAulock Phrygiens II 779.

99-c) Æ 11,23 gr., 28 mm., SNG vAulock 3888 = vAulock Phrygiens II 777.

Varyasyon 2

Öy: ANTΩNЄINOC AVTOYCTOC

¹⁷⁶<https://www.acsearch.info/search.html?id=735284> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

¹⁷⁷Bu sikke, yazar tarafından görülmediği için, ön ve arka yüz ayrıntıları kesin olarak bilinmemektedir. Katalogda ise sikkeye ait ön ve arka yüz görseli yer almamaktadır. Aulock, 1987, **a.g.k.**, 104.

¹⁷⁸<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313593> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran Asklepios, sola. Belden aşağısını örten Himation giymiş, sağ elinde tuttuğu yılanlı asasinayaslanmış.

99-d) Æ 12,63 gr., 27 mm., Napoli, Kat. 1870, 8638 = vAulock Phrygiens II 790.

100-b

Varyasyon 1

Öy: ANTΩΝΕΙΝΟC AYΓOYCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran Frig başlığı giymiş tanrı Men, sola dönük. Kısa khiton ve pelerin giymiş. Sağ elinde asa, sol elinde kozalak tutuyor.

100-a) Æ 13,66 gr., 26 mm., BMC 12, s. 337 = Lane II 70, 1 = vAulock Phrygiens II 780.

100-b) Æ 13,51 gr., 27 mm., Gorny&Mosch Giessener Münzhandlung, Auc 200, lot. 2208, 10.10.2011.¹⁷⁹

100-c) Æ 27 mm.¹⁸⁰

100-d) Æ 9,00 gr., 24 mm.,7, CNG e-Auc 201, lot. 254, 17.12.2008.¹⁸¹

Varyasyon 2

Öy: ANTΩΝΕΙΝΟC AYΓOYCTOC

¹⁷⁹<https://www.acsearch.info/search.html?id=1105307> (Erişim tarihi: 14.07.2017)

¹⁸⁰http://www.wildwinds.com/coins/ric/caracalla/_mideaum_AE27_BMC_11.txt (Erişim tarihi: 14.07.2017)

¹⁸¹<https://www.acsearch.info/search.html?id=557551> (J. S. Wagner Koleksiyonu) (Erişim tarihi: 13.07.2017)

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MI-ΔA-ΕΩΝ, Ayakta duran Frig başlığı giymiş tanrı Men, sola dönük. Kısa khiton ve pelerin giymiş. Sağ elinde kozalak, sol elinde asa tutuyor.

100-e) Æ 12,16 gr., 26 mm., Kmk: defne çelenkli baş, (Elagabalus?) sağa, Howgego 99ii¹⁸² = CNG e-Auc 168, lot. 131, 11.07.2007.¹⁸³

Varyasyon 3

Öy: ANTΩΝΕΙΝΟC ΑΥΤΟΥCΤΟC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MI-ΔA-ΕΩΝ, Ayakta duran Frig başlığı giymiş tanrı Men, cepheden, başı sola dönük. Kısa khiton ve pelerin giymiş. Sol elinde asa, sağ elinde kozalak tutuyor.

100-f) Æ 11,24 gr., 26 mm., BMC 11, s. 337 = Lane II 70, 1 = vAulock Phrygiens II 781.

100-g) Æ 10,99 gr., 27 mm., Paris¹⁸⁴ = vAulock Phrygiens II 791.

Varyasyon 4

Öy: ANTΩΝΕΙΝΟC ΑΥΤΟΥCΤΟC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MI-ΔA-ΕΩΝ, Ayakta duran Frig başlıklı Men, sola. Kısa khiton giymiş, omuzlarında hilâl, sol elinde asa, sağ elinde kozalak tutuyor.

100-h) Æ 15,71 gr., Berlin = Lane II 70, 1 = vAulock Phrygiens II 769.¹⁸⁵

¹⁸²Howgego, 2005, **a.g.k.**, no. 99ii. Söz konusu sikkenin ön yüzünde yer alan oval biçimli konturmark, Howgego kataloğunda 'defne çelenkli baş' olarak tanımlanmıştır. Kataloğa göre, bu konturmark tipi bir Iulia Domna sikkesinde yer almaktadır fakat böyle bir sikkenin herhangi bir görseline ulaşılamamıştır.

¹⁸³<https://www.acsearch.info/search.html?id=386574> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

¹⁸⁴<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313615> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

¹⁸⁵vAulock Phrygiens II kataloğunda 769 numaralı sikkenin arka yüz görseli, yanlışlıkla 768 olarak numaralandırılmıştır.

101-e

Varyasyon 1

Öy: ANTONINOC AVGVCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sakallı, sağa.

Ay: MIA AECQN, Cepheden ayakta duran Athena, başı sola. Sağ elinde tuttuğu mızrağına yılan dolanmış, sol elinde yere dayadığı kalkanını tutuyor.

101-a) Æ 11,94 gr., 28 mm, 12, CNG e-Auc 268, lot. 234, 16.11.2011.¹⁸⁶

Varyasyon 2

Öy: ANTONINOC AVGVCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sakallı, sağa.

Ay: MIA AECQN, Cepheden ayakta duran Athena, başı sola. Sağ elinde tuttuğu mızrağına yılan dolanmış, sol elinde yere dayadığı kalkanını tutuyor.

101-b) Æ 10,82 gr., 26 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 784.

Varyasyon 3

Öy: ANTONINOC AVGVCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sakallı, sağa.

Ay: MIA AECQN, Cepheden ayakta duran Athena, başı sola. Sağ elinde mızrak, sol elinde yere dayadığı kalkanını tutuyor.

101-c) Æ 10,10 gr., Baldwin = vAulock Phrygiens II 782.

Varyasyon 4

Öy: ANTONINOC AVGVCTOC

¹⁸⁶<https://www.acsearch.info/search.html?id=1138734> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

Caracalla'nın defne çelenkli, sakallı drapeli büstü, sağa.

Ay: MI-ΔA-ΕΩΝ, Ayakta duran Athena, sola dönük. Sol elinde mızrak ve kalkan, sağ elinde phiale tutuyor.

101-d) Æ 13,08 gr., 27 mm., Budapeşte = vAulock Phrygiens II 785.

101-e) Æ 11,37 gr., Auc. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1797 = vAulock Phrygiens II 786 = M&M GmbH, Auc 16, lot. 574, 19.05.2005.¹⁸⁷

Varyasyon 5

Öy: ANTΩΝΕΙΝΟC AYΓΟVCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MI-ΔA-ΕΩΝ, Ayakta duran Athena, sola dönük. Sol elinde mızrak, ileriye doğru uzattığı sağ elinde phiale tutuyor.

101-f) Æ 12,61 gr., 27 mm., C. Fontana = vAulock Phrygiens II 787.

Varyasyon 6

Öy: ANTΩΝΕΙΝΟC AYΓΟVCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MI-ΔA-ΕΩΝ, Ayakta duran Athena, sola dönük. Sol elinde mızrak, ileriye doğru uzattığı sağ elinde phiale tutuyor.

101-g) Æ 13,13 gr., 27 mm., Paris¹⁸⁸ = Waddington 6342¹⁸⁹ = vAulock Phrygiens II 789.

102-b

Varyasyon 1

¹⁸⁷<https://www.acsearch.info/search.html?id=225285> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

¹⁸⁸<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313682> (Erişim tarihi: 19.07.2017)

¹⁸⁹Bu kaynakta, ön yüz figürü yanlış tespit edilerek, Elagabalus olarak belirtilmiştir.

Öy: ANTΩNЄINOC AVTOVCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MIΔA-ЄΩN, Ayakta duran Hermes, sola. Sağ elinde para kesesi, sol elinde kerykaion tutuyor.

102-a) Æ 11,53 gr., 26 mm., SNG Fitzwilliam 4990 = Leake II 69, 7 = vAulock Phrygiens II 783.

Varyasyon 2

Öy: ANTΩNINOC AVΓ•

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: MI-ΔA-ЄΩN, Ayakta duran Hermes, sola. Sağ elinde para kesesi, sol elinde kerykaion tutuyor.

102-b) Æ 4,45 gr., 18 mm., Paris¹⁹⁰ = vAulock Phrygiens II 798.

102-c) Æ 4,01 gr., vAulock Nahtrage 8426= vAulock Phrygiens II 795.

102-d) Æ3,97 gr., 2, ANS¹⁹¹ = vAulock Phrygiens II 797.

102-e) Æ 3,78 gr., 18/19 mm, 2, Münih = Auc. Kat. J. Hirsch 21 (1908, Konsul Weber) 3589 = SNG Münih 417 =vAulock Phrygiens II 796.

102-f) Æ 18 mm., Im Handel (1979) = vAulock Phrygiens II 794.

Öy: ANTΩNЄINOC AVTOVCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

¹⁹⁰<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531362k?rk=64378;0> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

¹⁹¹<http://numismatics.org/collection/1944.100.50537?lang=tr> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

Ay: ΜΙΔΑ-Ε-ΩΝ, Ayakta duran Hygeia, sağa. Sol elinde tuttuğu phialeden yılan besliyor.

103-a) Æ 11,66 gr., 27 mm., Paris¹⁹² = Waddington 6341 = vAulock Phrygiens II 788.¹⁹³

104-e

Öy: ΑΝΤΩΝΙΝΟC ΑΥΓΟΒΤΟ/С

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sakallı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-Ε-ΩΝ, Ayakta duran Pan sola doğru ilerler şekilde. Sağ elinde syrinks, sol elinde pedum tutuyor.

104-a) Æ 8,43 gr., 23 mm., Berlin = Imhoof Blumer s. 278, no. 2 = vAulock Phrygiens II 792.

104-b) Æ 8,19 gr., 24 mm., CNG e-Auc 347, lot. 371, 25.03.2015.¹⁹⁴

104-c) Æ 7,93 gr., 23 mm., 12, Münih = Imhoof Blumer s. 278, no. 1, Lev. IX, no. 8 = SNG München 416 = vAulock Phrygiens II 793.

104-d) Æ 7,87 gr., 24 mm., M&M GmbH, Auc 16, lot. 575, 19.05.2005¹⁹⁵

104-e) Æ 7,71 gr., 24 mm., CNG e-Auc 378, lot. 337, 13.07.2016.¹⁹⁶

104-f) Æ 7,15 gr., 23 mm., Fritz Rudolf Künker GmbH&Co. KG e-Auc 216, lot. 1133, 08.10.2012¹⁹⁷

¹⁹²<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531365t> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

¹⁹³<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531365t> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

¹⁹⁴<https://www.acsearch.info/search.html?id=3320527> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

¹⁹⁵<https://www.acsearch.info/search.html?id=225286> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

¹⁹⁶<https://www.acsearch.info/search.html?id=3320527> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

¹⁹⁷<https://www.acsearch.info/search.html?id=1375630> =

<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=10853> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

Öy: ANTΩNEINOC AVTOVCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sakallı, sağa.

Ay: MI-ΔA-Ε-ΩΝ, Kayalıklar üzerinde oturan sur taçlı Tykhe, khiton giymiş, sola. Her iki elinde meşaleli Eroslar tutuyor. Solda, ayağının yanında nehir tanrısı Tembris.

105-a) Æ 16,54 gr., 30 mm., 2, CNG, e-Auc351, lot. 530, 20.05.2015.¹⁹⁸

Öy: ANTΩNEINOC AVTOVCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sakallı, sağa.

Ay: TON KTICTH-N MIAΔEΩN, Frig başlıklı, drapeli tanrı Midas büstü¹⁹⁹, sağa.

106-a) Æ 9,63 gr., 28 mm., Numismatik Naumann, Auc 31, lot. 387, 03.05.2015.²⁰⁰

Geta Caesar (MS 198-209)

107-b

¹⁹⁸<https://www.acsearch.info/search.html?id=3323905> (Erişim tarihi: 06.11.2018)

Önceden, CNG, e-Auc 59, lot 114. 26.02.2003.

¹⁹⁹Söz konusu sikkenin arka yüzünde Phryg başlığı ile betimlenmiş olan figür, sikkenin alındığı online veri tabanında 'tanrı Men' olarak belirtilmiştir. Midaion'a ait diğer 'Men büstü' tasvirli sikkeler ile karşılaştırıldığında, mevcut figürde omzunun her iki yanında herhangi bir hilal tasviri bulunmadığı için bu arka yüz figürünün tanrı Men olmadığı söylenebilir. Figür, Phryg başlıklı Midas tipine daha yakındır. Bkz. Kat. No. 85, 106, 116, 130, 139.

²⁰⁰<https://www.acsearch.info/search.html?id=2448711> (Erişim tarihi: 15.07.2017)

Öy: ΠΟΥ ΣΕΠΤΙΜΙΟΥ ΓΕΤΑΣ ΚΑΙ

Geta'nındiademsi, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΜΙΔΑΕΩΝ, Ayakta duran Tykhe, uzun khiton ve polos giymiş, sola. Sol elinde bereket boynuzu, sağ elinde dümen tutuyor.

107-a) Æ 10,55 gr., Paris²⁰¹ = vAulock Phrygiens II 800.

107-b) Æ 10,14 gr., 26 mm., Stack's April 2010 Coin Galleries Sale, lot. 263, 28.04.2010.²⁰²

107-c) Æ 10,13 gr., 25 mm., Berlin = Imhoof Blumer s. 279, no. 4 = vAulock Phrygiens II 799.

107-d) Æ 9,76 gr., 6, ANS²⁰³ = vAulock Phrygiens II 801.

107-e) Æ 8,60 gr., F. Kovacs = vAulock Phrygiens II 802.

107-f) Æ ?, Hunterian Museum II 492, 1 = vAulock Phrygiens II 803 = SNG Hunterian Museum XII 2050.

107-g) Æ 8,61 gr., 24 mm., M&M GmbH, Auc. 16, lot. 576, 19.05.2005.²⁰⁴

108-a

Öy: ΠΟΥ ΣΕΠΤΙΜΙΟΥ ΓΕΤΑΣ ΚΑΙ

Geta'nın diademsi, drapeli büstü, sağa.

²⁰¹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313667?rk=21459;2> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

²⁰²<https://www.acsearch.info/search.html?id=775467> =

<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=13654> =

http://www.wildwinds.com/coins/ric/geta/_Midaion_vonAulock_803.txt (Lawrence Feinberg Koleksiyonundan) (Erişim tarihi: 18.07.2017)

²⁰³<http://numismatics.org/collection/1944.100.50538?lang=tr> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

²⁰⁴<https://www.acsearch.info/search.html?id=225287> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran Korint miğferli Athena cepheden, başı sağa. Sol elinde kalkan, sağ elinde mızrak tutuyor.

108-a) Æ 10,33 gr., 25,5 mm., 6, Boston²⁰⁵ = HAB XXV, no. 25 = vAulock Phrygiens II 805.

108-b) Æ 9,25 gr., 24 mm., Viyana = Auc. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1798 = vAulock Phrygiens II 804.

109-a

Öy: ΠΟΥ ΕΠΙΤΙΜΙΟC ΓΕΤ[ΑC ΚΑΙ]

Geta'nın diademsiz başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Tetrastylos tapınak. Alınlıkta kalkan.

109-a) Æ 4,29 gr., 19 mm., 7, Agora Auctions, Sale 38, lot. 91, 11.08.2015 = Agora Auctions Sale 46, lot. 57, 08.12.2018.²⁰⁶

109-b) Æ 4,19 gr., 18 mm., Viyana = Auc. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1798 = vAulock Phrygiens II 806.

Öy: [ΓΕΤ]ΑC ΚΑΙCΑΡ

Geta'nın diademsiz başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Ateş altarı.

110-a) Æ 2,06 gr., 15 mm., Paris²⁰⁷ = vAulock Phrygiens II 807.

²⁰⁵<http://www.mfa.org/collections/object/coin-of-Midaion-with-bust-of-geta-267970> (Erişim tarihi: 14.07.2017)

²⁰⁶<https://www.acsearch.info/search.html?id=2580424> (Erişim tarihi: 13.07.2017) = <https://www.acsearch.info/search.html?id=2801587> (Erişim tarihi: 05.11.2018)

²⁰⁷<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531367n?rk=42918;4> (Erişim tarihi: 18.07.2017)

Macrinus (MS 217-218)

Öy: AYT K ΜΟΠΕΛΑΕΟΥΗΡΜΑΚΡΙΝΟCAYΓ

Macrinus'un defne çelenkli, drapeli büstü, sağa.

Ay: [ΜΙΔΑ]-ΕΩΝ / ΤΕΝΒΡΟC / Β, Uzanmış nehir tanrısı Tembris, sola. Her iki elinde saz demeti tutuyor. Sol dirseğini, içerisinde aşağıya doğru su dökülen kaba yaslamış.

111-a) Æ 15,64 gr., 32 mm., BM = NumChron 1921, s. 22, no. 33 = vAulock Phrygiens II 808.

Öy: AVT K Μ ΟΠΕΛ ΑΕΟΥΗΡ ΜΑΚΡΙΝΟC AVT

Macrinus'un defne çelenkli, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΔΗΜΟC• Β ΜΙ-ΔΑ-ΕΩΝ²⁰⁸, Cepheden, ayakta duran çıplak Apollon, başı sağa.

Sağ elinde lir, sol elinde?

112-a) Æ 20,02 gr., 32 mm., Viyana = Auc. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1799 = vAulock Phrygiens II 809.

²⁰⁸Head, sikkenin arka yüzünde yer alan yazıttaki harflerden Ave B harfinin, diğer harflere göre iki kat daha büyük olduğunu, bu harflerin sikkelerin değeri olan 2 Assaria olduğunu belirtmiştir. Head, 1906, **a.g.k.** 337, d.n. 1. vAulock ise bu harflerden A harfi için aynı açıklamada bulunmuş, B harfini ise, Kat. No. 112-a numaralı Macrinus sikkesinde, Macrinus'un imparatorlukta ikinci yılı olarak değerlendirmiştir. Aynı uygulama Diadumenianus sikkelerinde de görülmektedir. Bkz. Kat. No.: 114-a, 115-a, 115b, 115c, 115d, 116a. Ayrıca Bkz: Aulock, 1987, **a.g.k.** 107.

Öy: AVT K M OΠEΛ CEOVHPA MAKPINOC AVT

Sakallı Macrinus'un defne çelenkli, drapeli büstü, sağa.

Ay: MΙΔA-EΩN: B, Cepheden, ayakta duran, uzun khiton giymiş Demeter, başı sola.

Sağ elinde buğday başakları, sol elinde meşale tutuyor.

113-a) Æ 19,13 gr., 31 mm., 6, Eskişehir Env. No. 7932.

Diadumenianus Caesar (MS 218)

Öy: M ANT ΔΙΑΔΟVMENIANON KA

Defne çelenksiz Diadumenianus'undrapeli büstü, sağa.

Ay: MΙΔA-EΩN B, Cepheden, ayakta duran çıplak Dionysos, başı sola. Sağ elinde kantharos tutuyor. Sol elinde tuttuğu thyrsosa dayanmış, sağ ayağının yanında panter.

114-a) Æ 10,54 gr., 25 mm., BMC 13, s. 337, lev. XXXIX, no. 7 = vAulock Phrygiens II 810.

115-a

Öy: M ANT ΔΙΑΔΟVMENIANON KA

Defne çelenksiz Diadumenianus'un drapeli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ •Β, Cepheden, ayakta duran çıplak Aphrodite, başı sola. Sol eli önünde, sağ elinde tuttuğu ok kılıfına dayanıyor.

115-a) Æ 11,19 gr., 25 mm., 6, Bertolami Fine Arts, e-Auc 4, lot. 212, 19.03.2012.²⁰⁹

115-b) Æ 10,02 gr., Gorny&Mosch Giessener Münzhandlung, Auc 225, lot. 1855, 14.10.2014.²¹⁰

115-c) Æ 8,83 gr., 23 mm., Viyana Üniversitesi = NumZ 1910, 26, 148 = vAulock Phrygiens II 811.

115-d) Æ ?, Sammlung Bauer, Almanya = Auc. Kat. K. Kress 163 (1975) 958 = vAulock Phrygiens II 812.

Öy: Μ ANT ΔΙΑΔΟVMENIANON KA

Defne çelenksiz Diadumenianus'undrapeli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ •Β, Frig başlıklı Midas büstü, sağa.

116-a) Æ 10,56 gr., 24 mm., 6, Eskişehir, Env. No. 605.

Severus Aleksander (MS 222-235)

117-b

Öy: ΜΑΥΡ ΓΕΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΥΤ

²⁰⁹<https://www.acsearch.info/search.html?id=1225225> =

<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=9841> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

²¹⁰<https://www.acsearch.info/search.html?id=2161832> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

Severus Aleksander'in defne çelenkli, drapeli büstü, sağa

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Sur taçlı şehir tanrıçası kayalıklarda oturuyor, sola. Sağ elinde buğday başağı tutuyor, sol elini kayalıklara yaslamış. Sağda kanatlı, elinde meşale tutan, ayakta duran Eros, sola. Solda yüzen nehir tanrısı Tembris.

117-a) Æ 14,30 gr., 33 mm., Afyon = vAulock Phrygiens II 813 = RPC VI Temp. No. 5728.1

117-b) Æ 13,28 gr., 32 mm., Paris²¹¹ = vAulock Phrygiens II 814 = RPC VI Temp. No. 5728.2

118-a

Öy: ΜΑΥΡ ΕΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΥΓ

Severus Aleksander'in defne çelenkli, drapeli büstü, sağa

Ay: ΜΙΔΑΕ-ΩΝ, Ayakta duran cepheden Herakles, baş sola. Sağ elinde tuttuğu sopasına yaslanmış, sol elinde Telephos'u taşıyor. Sağda geyik.

118-a) Æ 13,57 gr., 28/30 mm., Paris²¹² = vAulock Phrygiens II 815 = RPC VI Temp. No. 5731.2

118-b) Æ 10,06 gr., 30 mm., Paris²¹³ = vAulock Phrygiens II 816 = RPC VI Temp. No. 5731.1

²¹¹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531371j> (Erişim tarihi: 19.07.2017)

²¹²<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313704> (Erişim tarihi: 19.07.2017)

²¹³<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531369g> (Erişim tarihi: 19.07.2017)

Öy: MAVP CΕV AΛEΞANΔPOC AVT

Severus Aleksander'in defne çelenklidrapeli büstü, sağa.

Ay: [MI]ΔACΩN / TΕMBPOC, Uzanmış nehir tanrısı Tembris, sola, belden aşağı kısmını örten bir himation giymiş. Her iki elinde saz demeti tutuyor. Sol kolunu yasladığı kaptan aşağı su akıyor.

119-a) Æ 16,46 gr., 30 mm., 1, BMC 14, s. 337 = vAulock Phrygiens II 817 = RPC VI Temp. No. 5730.1²¹⁴

Öy: MAVPCEV AΛEΞANΔPOC AVT

Severus Aleksander'in defne çelenkli, drapeli büstü, sağa

Ay: MIΔA-ЄΩN, Ayakta duran çıplak Dionysos, sola. Sağ elinde kantharos, sol elinde thyrsos tutuyor. Sağ ayağının yanında panter.

120-a) Æ 7,12 gr., 25 mm., 1, Berlin = RSN 1908, vol. 14, s. 51, no. 1 = vAulock Phrygiens II 818 = RPC VI Temp. No. 5732.1

121-d

Öy: MAVPCEV AΛEΞANΔPOC AVT

Severus Aleksander'in defne çelenkli, drapeli büstü, sağa

Ay: MI-Δ-AЄ-ΩN, Tetrastylos tapınak, alınlığında ve ortadaki iki sütun arasında küre.

121-a) Æ 3,81 gr., 18 mm., 12, SNG Cop 620 = vAulock Phrygiens II 821 = RPC VI Temp. No. 5733. 3

²¹⁴Arka ve ön yüz lejant, ön ve arka yüz figürlerinin tanımından yola çıkarak, bu sikkenin Leake kataloğunda yer alan sikke olduğu söylenebilir. Leake, 1856, **a.g.k.**, 82.

121-b) Æ 3,48 gr., 17 mm., 1, BMC 15, s. 338 = vAulock Phrygiens II 819 =RPC VI Temp. No. 5733.1

121-c) Æ 3,41 gr., 18 mm., 1, Oxford = vAulock Phrygiens II 822 = RPC VI Temp. No. 5733.4

121-d) Æ 3,18 gr., 17 mm., 1, Paris²¹⁵ = Waddington 6343 = vAulock Phrygiens II 819 = RPC VI Temp. No. 5733.2

Öy: MAVPCEV AΛEΞANΔPOC AVΓ

Severus Aleksander'in defne çelenkli, drapeli büstü, sağa

Ay: MIAA-Є-QN, Tahtta oturan Kybele, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol dirseğini tympanona yaslamış. Solda ve sağda aslan.

122-a) Æ 14,36 gr., 31 mm., Numismatik Naumann, Auc 36, lot. 467, 04.10.2015.²¹⁶ = RPC VI Temp. No. 5729.1

Öy: MAVP CEV AΛE[Ξ]ANΔPOC AVΓ

Severus Aleksander'in defne çelenkli, drapeli büstü, sağa

Ay: MIA-AЄQN, Cepheden kanatlarını açmış kartal, başı sağa.

123-a) Æ 3,06 gr., Lindgren&Kovacs 1005A

²¹⁵<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531372z> (Erişim tarihi: 19.07.2017)

²¹⁶<https://www.acsearch.info/search.html?id=2656654> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

I. Maximinus (MS 235-238)

Öy: FIOV OVH MAEIMEINOC AV

I. Maximinus'un defne çelenkli, drapeli büstü, sağa

Ay: TYXHM-IAA / EON, Kayalıklar üzerinde oturan Tykhe, sola. İleriye doğru uzattığı sağ elinde buğday başağı tutuyor. Ayağının altında nehir tanrısı Tembris. Önünde ve arkasında meşale tutan kanatlı Eros.

124-a) Æ 12,05 gr., 31 mm., 6, Berlin = Imhoof Blumer, s. 279, no. 5 = vAulock Phrygiens II 823 = RPC VI Temp. No 5734.1

Maximus Caesar (MS 235-238)

125-b

Öy: FIOV OVH MAEIMOC K

Maximus'un drapeli ve defne çelenksiz büstü, sağa.

Ay: EPI AVP AAEΞANΔPOV AP MI-ΔAEOQN, Tahtta oturan Kybele, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol dirseğini tympanona yaslamış. Solda ve sağda aslan.

125-a) Æ 10,36 gr., 27 mm., 7, ANS²¹⁷ = vAulock Phrygiens II 824 = RPC VI Temp. No. 5736.3

125-b) Æ 8,54 gr., 25 mm., 7, Paris²¹⁸ = Waddington 6344 = vAulock Phrygiens II 826 = RPC VI Temp. No. 5736.2

²¹⁷<http://numismatics.org/collection/1944.100.50539?lang=tr> (Erişim tarihi: 19.07.2017)

125-c) Æ 6,53 gr., 25 mm., 7, BMC 16, s. 338 = vAulock Phrygiens II 825 = RPC VI Temp. No. 5736.1

Öy: ΓΙΟV OVH MAΞIMOC K

Drapeli Maximus büstü, sağa.

Ay: TON KTICTHN ΜΙΔΑ[...], Frig başlıklı ve defne çelenkli Midas büstü.

126-a) Æ 9,78 gr., 28/30 mm., Atina = vAulock Phrygiens II 827 = RPC VI Temp. No. 5735.1

III. Gordianus (MS 238-244)

127-a

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΑΥΓ

III. Gordianus'un şua taçlı, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΚΛ ΦΙΛΙΠΠΙΑΝΟV Α ΑΡΧ ΜΙΔΑ / ΕΩ-N, Ayakta duran, cepheden, çıplak Herakles, başı sola. Sağ elinde sopa, sol elinde Telephos'u tutuyor. Omzunda aslan postu, sol ayağının yanında geyik.

127-a) Æ 13,95 gr., 32 mm., Paris²¹⁹ = vAulock Phrygiens II 828 = RPC VII 762.1; Kmk: H, GIC 829j²²⁰

²¹⁸<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531373c> (Erişim tarihi: 19.07.2017)

²¹⁹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313756> (Erişim tarihi: 20.07.2017)

127-b) Æ 11,60 gr., 31,5 mm., 6, SNG Leypold II 1695 = RPC VII 762.2

128-b

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVΓ

III. Gordianus'un şua taçlı, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΚΛ ΦΙΛΙΠΠΙΑ-ΝΟV Α ΑΡΧ ΜΙΔΑ/Ε[Ω]-Ν, Tahtta oturan Kybele, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol dirseğini tympanona yaslamış. Önünde ve arkasında aslan.

128-a) Æ 15,44 gr., RPC VII 763.1 = Jean Elsen & ses Fils S.A. Auc 117, lot. 410, 15.06.2013.²²¹

128-b) Æ 14,76 gr., 31 mm., Baldwin = BM = vAulock Phrygiens II 829 = RPC VII 763.1

129-a

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVΓ

III. Gordianus'un şua taçlı, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΜΙ-ΔΑΕ/ΩΝ, İlerleyen aslan üzerinde oturan Kybele, sağa. Sol elinde tympanon tutuyor.

²²⁰Howgego, 2005, **a.g.k.**, 290. vAulock'un 8 assaria olarak belirttiği bu sikke için 'H' harfi, sikke değerinin belirleyicisi olmuştur. Bkz. Aulock, 1987, **a.g.k.**, 109. 'H' kontrmarkı Küçük Asya'da birçok kentte ve birçok farklı imparator döneminde kullanılmıştır. Bkz. Howgego, 2005, **a.g.k.**, no. 820-832; A. Johnston (2007). *Greek Imperial Denominations, ca 200-275: A Study of the Roman Provincial Bronze Coinages of Asia Minor*. Londra: Royal Numismatic Society, Special Publication No. 43., no. 59-78.

²²¹<https://www.acsearch.info/search.html?id=1624855> (Erişim tarihi: 19.07.2017)

129-a) Æ 10,06 gr., 26 mm., Lindgren&Kovacs 1006 = vAulock Phrygiens II 833 = RPC VII 765.2

129-b) Æ 8,83 gr., 26 mm., İstanbul = vAulock Phrygiens II 832 = RPC VII 765.1

129-c) Æ 8,57 gr., Varşova Ulusal Müzesi = RPC VII 765.3

130-c

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVΓ

III. Gordianus'un şua taçlı, drapeli büstü, sağa.

Ay: TON KTICTHN - ΜΙΔΑCΩΝ, Frig başlığı giymiş Midas'ın drapeli büstü, sağa.

130-a) Æ 11,88 gr., 28 mm., SNG vAulock 3891 = vAulock Phrygiens II 831 = RPC VII 764.2

130-b) Æ 10,66 gr., 25 mm., 12, CGT Kol. = RPC VII 764.3

130-c) Æ 9,17 gr., 29 mm., Paris²²² = vAulock Phrygiens II 830 = RPC VII 764.1

131-b

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVΓ

III. Gordianus'un şua taçlı, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΜΙ-ΔΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran Demeter, sola. Sağ elinde buğday başağı, sol elinde asa (ya da meşale) tutuyor.

²²²<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531374s> (Erişim tarihi: 19.07.2017)

131-a) Æ 9,45 gr., 27 mm., 6, Moneta 89, 457 = RPC VII.1 766.2²²³

131-b) Æ 9,42 gr., 28 mm., BM = vAulock Phrygiens II 834 = RPC VII.1 766.1

132-c

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟϚ AVΓ

Defne çelenkli III. Gordianus'un, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔ-ΑΕΩΝ, Ayakta duran Dionysos, sola. Sağ elinde kantharos, sol eline thyrsos. Sağ ayağının yanında panter.

132-a) Æ 7,57 gr., 26 mm., SNG Cop 621 = vAulock Phrygiens II 838 = RPC VII.1 767.5

132-b) Æ 6,72 gr., 24/26 mm., İstanbul = vAulock Phrygiens II 837 (Kmk: Sağa dönük baş) = RPC VII.1 767.4

132-c) Æ 6,30 gr., 24 mm., İstanbul = vAulock Phrygiens II 835 (Kmk: Sağa dönük baş) RPC VII.1 767.1

132-d) Æ 5,97 gr., İstanbul = vAulock Phrygiens II 836 =RPC VII.1 767.2

132-e) Æ 5,87 gr., Viyana Üniv. = vAulock Phrygiens II 840 = RPC VII.1 767.7

132-f) Æ 5,32 gr., Paris²²⁴ = Waddington 6345 = vAulock Phrygiens II 839 = RPC VII.1 767.6

132-g) Æ 4,09 gr., 23 mm., Berlin = vAulock Phrygiens II 841 = RPC VII.1 767.3

²²³<http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/7.1/766/> (Erişim tarihi: 19.07.2017)

²²⁴<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531376m> (Erişim tarihi: 19.07.2017)

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVΓ

Defne çelenkli III. Gordianus'un, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran Aphrodite, sola. Sol eli önde, sağ eli ağaç gövdesi ya da sütunun üzerinde.

133-a) Æ 5,72 gr., 25 mm., İstanbul = vAulock Phrygiens II 842 = RPC VII 768.I.1

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC [AVΓ]

Defne çelenkli III. Gordianus başı, sağa.

Ay: ΜΙΔ-AEΩΝ, Ayakta duran kanatlı Eros/Thanatos, sağa, ayakları çapraz, elinde tuttuğu meşaleye yaslanmış.

134-a) Æ 21 mm., Eskişehir, Env. No. ? (Teşhir)

135-c

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVΓ

Defne çelenkli III. Gordianus'un, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔ-A-EΩΝ, Ayakta duran, kanatları açık kartal.

135-a) Æ 3,83 gr., 18/19 mm., 12, Eskişehir Env. No. 3786.

135-b) Æ 3,10 gr., 19,4 mm., 6, Winterthur II 4190 = RSN 14 (1908) 50, 2 = vAulock Phrygiens II 843 = RPC VII 769.I.1

135-c) Æ 2,84 gr., 19 mm., C. Rhodes Kol.²²⁵ = = RPC VII 769.I.2

I. Philippus (MS 244-249)

136-c

Öy: M IOVΛIOC ΦΙΛΙΠΠOC AVΓ

I. Philippus'un şua taçlı, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΑΥΡ ΔΙΟΝΥC-ΙΟΒ ΠΡ ΑΡΧ ΜΙ-ΔΑCΩΝ / sol boşlukta B, Tahtta oturan Kybele, poloslu, sola. Sol dirseğini tympanona yaslamış, sol elinde tympanon tutuyor. Tahtın altında ve önünde aslan.

136-a) Æ 13,02 gr., Brüksel = vAulock Phrygiens II 845.

136-b) Æ 12,20 gr., 28 mm., Viyana = Auc. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1800 = vAulock Phrygiens II 844.

136-c) Æ 11,92 gr., 27 mm., Savoca Numismatik, 9. Blue Auc, lot 949, 25.08.2018.²²⁶

Öy: M IOVΛIOC ΦΙΛΙΠΠOC AVΓ

I. Philippus'un şua taçlı, drapeli büstü, sağa.

²²⁵<http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/7.1/769/2/>

²²⁶<https://www.acsearch.info/search.html?id=5206591> (Erişim tarihi: 06.11.2018)

Ay: ΕΠΙ ΑΥΡ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΠΡ ΑΡΧ Β ΜΙΔ-ΑΕΩΝ, Ayakta duran Zeus, sola. Sol elinde asa, sağ elinde phiale tutuyor. Sağ ayağının yanında kartal.

137-a) Æ 13,42 gr., 29 mm., Paris = vAulock Phrygiens II 846.

Otacilia (I. Philippus'un Eşi)

138-a

Öy: Μ ΟΤΑΚΙΛΙΑ ΓΕΟΨΗΡΑ ΑΥ

Otacilia'nın stephaneli başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕ-ΩΝ, Ayakta duran Demeter, sola. Sağ elinde buğday başağı, sol elinde meşale tutuyor.

138-a) Æ 10,52 gr., 25 mm., Viyana = Auc. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1801 = vAulock Phrygiens II 847.

138-b) Æ 9,90 gr., Lindgren&Kovacs 1007 = vAulock Phrygiens II 849.

138-c) Æ 9,61 gr., 24/25 mm, 12, SNG München 418 = vAulock Phrygiens II 850

138-d) Æ 8,83 gr., SNG Aulock 3892 = vAulock Phrygiens II 848.

Öy: Μ ΟΤΑΚΙΛΙΑ ΓΕΟΨΗΡΑ ΑΥ

Otacilia'nın stephaneli başı, sağa.

Ay: ΤΟΝ ΚΤΙΕΤΗΝ ΜΙΔΑΕ-ΩΝ, Frig başlıklı Midas başı, sağa.

139-a) Æ 9,77 gr., Paris.²²⁷

II. Philippus Caesar (MS 247-249)

Öy: Μ ΙΟΥΛΙΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

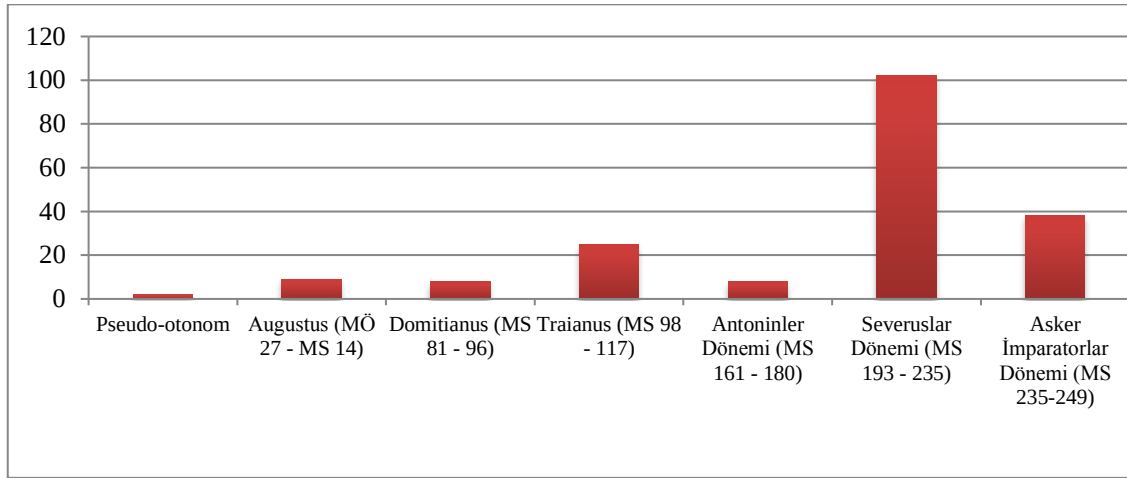
II. Philippus'un diademsiz başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑ-ΕΩΝ, Ayakta duran Dionysos, sola. Sol elinde thyrsos, sağ elinde kantharos tutuyor.

140-a) Æ 6,36 gr., 22 mm., Viyana = vAulock Phrygiens II 851.

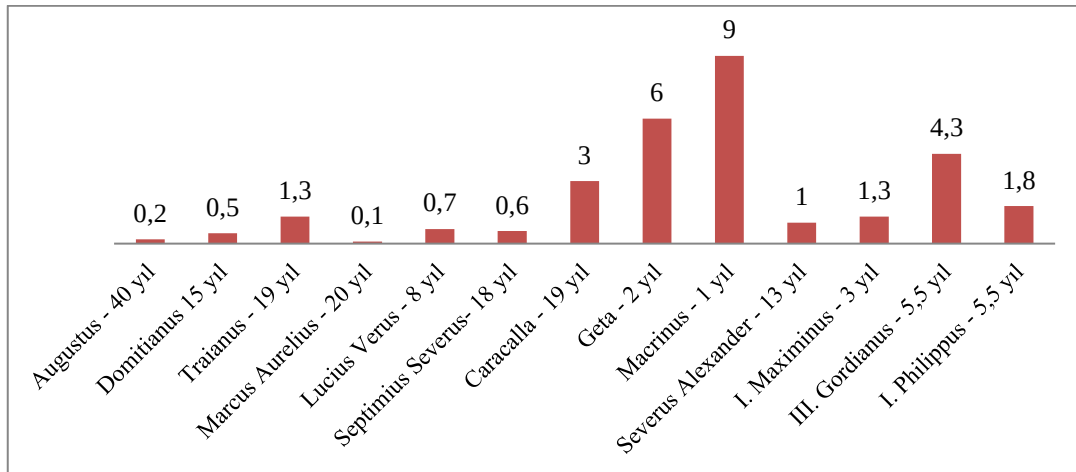
²²⁷<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b10323754n.r=Midaion?rk=579402;0> (Erişim tarihi: 23.07.2017)

4.3. Midaion’da Sikke Basımı

Şekil 4.1. Tespit edilen Midaion kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinin hanedanlara göre dağılımı

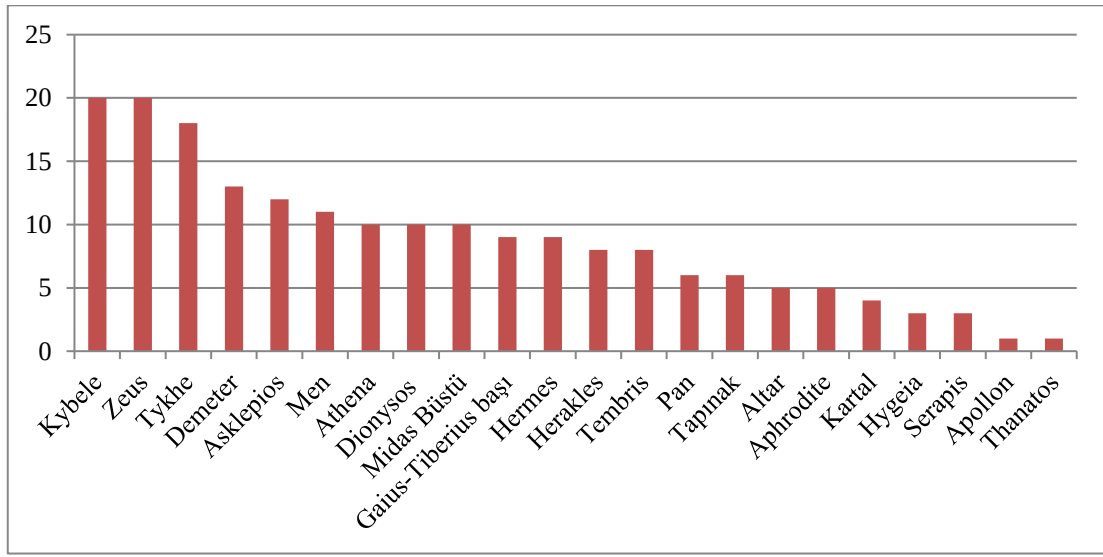
Sadece Roma imparatorluğu döneminde sikke basan Midaion kenti, sikke basmaya imparator Augustus ile başlamıştır. Yaklaşık 65 yıl ara verdikten sonra, Domitianus ile sikke basımına devam Midaion kenti, Flavius hanedanlığı yönetimi boyunca sadece bu imparator döneminde sikke basmıştır. Daha sonra, Traianus döneminde sikke basımına tekrar başlamış, Antoninler Dönemi ile birlikte ise düzenli sikke basımına geçmiş ve I. Philippus’a kadar aralıksız olarak sikke basmaya devam etmiştir. (Bkz. Şekil 4.1.)

Şekil 4.2. Tespit edilen Midaion kenti Roma İmparatorluk döneminde basılan sikke sayısının, imparatorların tahtta kaldığı yıl sayısına oranı.

Şekil 4.2.'de yer alan grafik, sikke basım yoğunluğunun imparatorlara göre gösterdiği değişimi net bir şekilde ortaya koymaktadır. Örneğin; Marcus Aurelius'un yönetimindeki 20 yılda ortalama 1,3 sikke basılırken, aynı sikke sayısı 3 yıl tahtta kalan I. Maximinus'ta karşımıza çıkmaktadır. Özellikle, MS III. yüzyıla gelindiğinde Geta ve sonrasında başlayan asker imparatorlar döneminde, Midaion kentinde kısa sürelerde fazla sikke basıldığı anlaşılmaktadır.

4.4. Midaion Sikkelerinde Yer Alan Arka Yüz Tasvirleri

Şekil 4.3. Tespit edilen Midaion kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinin arka yüz figürlerine göre dağılımı

Şekil 4.3.'te yer alan ve arka yüz tiplerine göre oluşturulan grafiğe bakıldığında, Midaion sikkelerinde arka yüz figürü olarak; Kybele, Zeus, Tykhe, Demeter, Asklepios, Midas büstü ve Men sıklıkla kullanılmıştır.

Grafiğe bakıldığında, Midaion'a ait sikkelerin arka yüzünde sıklıkla Kybele ve Zeus figürünün tercih edildiği görülmektedir. Kybele, Dorylaion kenti sikkelerine benzer bir durumda, çoğunlukla tahtta oturan ve dirseğini tympanona yaslamış olan tipi ile tasvir edilmiştir. Domitianus, Traianus, Marcus Aurelius-Lucius Verus, Caracalla, Severus Alexander, Maximus, III. Gordianus ve I. Philippus sikkelerinde görülen Kybele betimi, sadece M. Aurelius – Lucius Verus ve III. Gordianus (Bkz. Kat. No. 69, 75, 81, 82, 93, 122, 125, 128, 136) sikkeleri ve varyasyonlarında “ilerleyen aslan üzerinde oturan Kybele’ tipi ile betimlenmiştir.

Kybele ile aynı süreklilik ve yoğunluğu gösteren Zeus, Midaion sikkelerinde Traianus, M. Aurelius - Lucius Verus, Iulia Domna, Caracalla ve I. Philippus sikkelerinde (Bkz. Kat. No. 73, 80, 83, 89, 97, 137) karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada tercih edilen Zeus tipine bakıldığında, ‘tahtta oturan Zeus’ tipi hiç görülmemekle birlikte Zeus, Midaion sikkelerinde ayakta duran tipi ile tasvir edilmiştir.

Midaion sikkelerinde öne çıkan ve “*KTICTHN*” (*ktistes*) yani; kurucu sıfatı ile betimlenmiş olan önemli bir figür de kral Midas’tır. Geç Hellenistik Dönem’e ait iki adet sikkede, MS II. yüzyıldan itibaren ise Lucius Verus, Diadumenianus, Maximus, III. Gordianus ve Otacilia sikkelerinde gördüğümüz Midas (Kat. No. 64, 85, 116, 126, 130, 139), Phryg başlıklı ve zaman zaman eşek kulaklı olarak tasvir edilmiştir.

Mideum yerleşim merkezinin hemen kuzeyinde yer alan Tembris, kentin sikkelerinde ırmak tanrısı “*TEMBPIC*” (*Tembris*) olarak karşımıza çıkmaktadır. Dorylaion sikkelerinde de kullanılmış olan bu figür, uzanmış, sakallı ve elinde saz demeti tutan yaşlı bir adam olarak betimlenmiştir. Midaion sikkelerinde bu tipte tasvir edilen Tembris, kentin diğer sikkelerinde, oturan Tykhe’nin ayağı ile bastığı Tembris’in personifikasyonu olarak betimlenmiştir (Kat. No. 105, 124). Dorylaion kentinde bu figür Poseidon iken, Midaion sikkelerinde Tykhe olarak tercih edilmiştir. Tembris; Traianus, Lucius Verus, Caracalla, Macrinus ve Severus Alexander sikkelerinde (Kat. No. 74, 86, 92, 105, 111, 117, 119) tasvir edilmiştir.

Phrygia Epiktetos bölgesinde tapınım gören tanrılardan biri de Midaion sikkelerinde karşımıza çıkan tanrı Men’dır. Genellikle kozalak, bukranium, horoz ile birlikte ayakta duran betimini gördüğümüz Men, Midaion sikkelerinde büst ve omuzlarında hilâl ile farklı bir şekilde tasvir edilmiştir (Kat. No. 71, 79, 100).

Sikkeler üzerindeki mimari yapıtların, kentlerin kütleri açısından verdikleri bilgi büyük önem arz etmektedir. Midaion’a ait Geta ve Severus Alexander’a ait sikke grubunda, sikkenin arka yüzünde alınlığında kalkan bulunan “*tetrastylus*” bir tapınağın yer aldığı görülmektedir (Kat. No. 109, 121). Aynı zamanda Domitianus ve Geta’ya ait bir grup sikkede de altar betimi görülmektedir (Kat. No. 70, 110). Karahöyük’te yapılan

yüzey araştırmasında²²⁸ Roma Dönemi'ne ait kayda değer büyük bir yapı saptanamasa da Midaion'da dini mimariye ait bir yapı bulunması muhtemeldir.²²⁹

²²⁸Bkz. Bilgen, 2005, **a.g.k.**, s. 403 vd.

²²⁹Tapınağın hangi tanrı/tanrıçaya ait olduğu bilinmemektedir. Magie, Midaion'un MS I. yüzyıl sonunda Pessinus'taki ana tanrıça tapınağı ile bağlantılı olan bir Kybele tapınımı olduğunu söylemektedir. Bu da söz konusu sikkedeki tapınağın bir ihtimal ile Kybele'ye ait olabileceği düşüncesini oluşturmaktadır. Bkz. Magie, 1950, **a.g.k.**, 1000.

Tablo 4.1. Midaion kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinde yer alan arka yüz figürlerinin imparatorlara göre dağılımı

	Altar	Aphrodite	Apollon	Asklepios	Athena	Demeter	Dionysos	Gaius? Tiberius	Herakles	Hermes	Hygeia	Kartal	Kybele	Men	Midas büst	Pan	Serapis	Tapınak	Tembris	Thanatos	Tykhe	Zeus
Pseudo-otonom															♦							
Augustus								♦														
Domitianus	♦					♦							♦	♦								
Traianus				♦		♦					♦		♦	♦					♦			♦
Marcus Aurelius													♦									♦
Lucius Verus					♦								♦		♦						♦	♦
Septimius Severus						♦			♦	♦											♦	♦
Caracalla				♦	♦	♦			♦	♦	♦		♦	♦		♦	♦				♦	♦
Geta	♦				♦													♦			♦	
Macrinus			♦			♦													♦			
Diadumenianus		♦					♦								♦							
Severus Alexander							♦		♦			♦	♦					♦	♦		♦	
Maximus Caesar													♦		♦							
III. Gordianus		♦				♦	♦		♦			♦	♦		♦					♦		
I. Philippus						♦	♦						♦		♦							♦

4.5. Midaion Sikkelerinin Birimleri

Tablo 4.2. Midaion'da basılan sikkelerin *çap ölçülerine göre oluşturduğu birimlerin ağırlık - çap ortalamaları ve imparatorlara göre dağılımı.*²³⁰

	Birim	İmparatorlar	Çap ort.	Ağr. Ort.
E	31/34 mm	Domitianus, Traianus, Marcus Aurelius, Septimius Severus, Caracalla, Macrinus, Severus Alexander, I. Maximinus, III. Gordianus	32,23 mm	18,38 gr
D	26/29 mm	Traianus, Marcus Aurelius, Septimius Severus, Caracalla, Severus Alexander, I. Maximinus, III. Gordianus, I. Philippus	27,86 mm	12,11 gr
C	23/25 mm	Marcus Aurelius, Septimius Severus, Caracalla, Diadumenianus, Severus Alexander, I. Maximinus, III. Gordianus, I. Philippus	24,89 mm	8,70 gr
B	18/22 mm	Augustus, Traianus, Domitianus, Caracalla, III. Gordianus	19,77 mm	5,11 gr
A	15/17 mm	Pseudo-otonom, Traianus, Caracalla, Severus Alexander	16,25 mm	2,97 gr

Pseudo-otonom (Yüzyıl ?)

16/17 mm ?? Yüzyıl 16,5 mm 3,08 gr (2)

Augustus (MÖ 27 – MS 14)

17/21 mm Augustus 18,5 mm 5,54 gr (7) Gaius? Tiberius?

Midaion sikkeleri, çap, ağırlık ve arka yüz figürleri ile birlikte değerlendirildiğinde, kentteki sikke basımı ve birimleri hakkında birçok veri tespit edilmiştir. Augustus ile başlayan sikke basımı Iulius Claudiuslar ve Flaviuslar

²³⁰RPC VII Kataloğunda yer alan III. Gordianus sikkelerine ait birim tablosu ile yukarıdaki tabloda yer alan III. Gordianus birimleri arasında, tespit edilen sikke sayısı farklılıklarından dolayı sikke ölçülerinde 1-4 mm arasında değişimler söz konusudur. Spoerri-Buthcer, 2006, **a.g.k.**, 274.

döneminde sürekli ve çeşitli olmamıştır. Augustus döneminde basılan 17/21 mm’lik en küçük birimli sikkeler ise, bu dönemdeki tek birimi ve tipi oluşturmaktadır.

Domitianus (MS 81 – 96)

36/37 mm	Domitianus	36,5 mm	25,93 gr (2)	Kybele
33 mm	Domitianus		23,51 gr (1)	Demeter
22/23 mm	Domitianus	22,46 mm	6,24 gr (3)	Yanan altar

Domitianus ile birlikte, birim ve tip çeşitliliği de artmış, bu dönemde iki farklı birim kullanılmaya başlamıştır. 33/36 mm’lik büyük birim için Kybele ve Demeter’in yer aldığı iki farklı tip kullanılmıştır. 18 mm’lik küçük birimde ise altar betimi yer almaktadır.

Traianus (MS 98 – 117)

32/35 mm	Traianus	33,66 mm	23,52 gr (3)	Zeus
25/26 mm	Traianus	25,25 mm	11,44 gr (4)	Tembris
30 mm	Traianus	30 mm	12,53 gr (1)	Kybele
21 mm	Traianus	21 mm	6,95 gr (1)	Kybele
20/23 mm	Traianus	21,48 mm	5,69 gr (5)	Asklepios
19/21 mm	Traianus	20 mm	5,93 gr (2)	Hygeia
15/17 mm	Traianus	16 mm	3,27 gr (2)	Men Büstü

Augustus ve Domitianus arasındaki uzun süreli ara sonrasında, Midaion kenti sikke basımına imparator Traianus ile devam etmiştir. Traianus döneminde basılan Midaion sikkelerinde süreklilik ve sayısal bir artış olduğu görülmektedir. Traianus döneminde, birim sayısı dörde çıkmış, aynı birimlerde farklı arka yüz tipinin kullanıldığı sikkeler basılmıştır. Domitianus döneminde Kybele ve Demeter tipi ile basılan 32/35 mm’lik en büyük birimde bu iki figürün yerini Traian döneminde Zeus tasviri almıştır. Bu birimi, 26/30 mm’lik Kybele ve Tembris betimli sikkeler takip etmektedir. 21/23 mm’lik sikkelerde Kybele, Asklepios ve Hygeia yer almaktadır. 15/17’lik birimde ise tanrı Men’in büstü tasvir edilmiştir.

Antoninler Dönemi (MS 161 – 180)

-	Marcus Aurelius		19,95 gr (1)	Zeus
32 mm	Marcus Aurelius		20,60 gr (1)	Kybele
31 mm	Lucius Verus		19,95 gr (1)	Kybele
29 mm	Lucius Verus		17,42 gr (1)	Zeus
31 mm	Lucius Verus		18,16 gr (1)	Athena
27 mm	Lucius Verus	27 mm	13,70 gr (2)	Midas Büstü
25 mm	Lucius Verus		8,87 gr (1)	Tykhe

Midaion'da Antoninler döneminde sadece Marcus Aurelius ve Lucius Verus adına sikke basılmıştır. Domitianus ve Traianus dönemi sikkelerine oranla, büyük birimli sikkelerin çap ve ağırlığı Antoninler döneminde küçülmüştür. 29/32 mm'lik grup, üç farklı tipte en büyük birimi oluşturmakla birlikte, bu sikkeler Zeus ve aslan üzerinde Kybele tipleri ile hem Marcus Aurelius hem de Lucius Verus sikkelerinde yer almaktadır. Bu birimde kullanılan diğer bir tip ise Athena'dır. Bu birimin daha küçük bir birimi olan 27 mm'lik Midas büstü tipi ve 25 mm'lik Tykhe tipli daha küçük birim ile birlikte, Antoninler döneminde basılan farklı tip ve birimlerde başka sikke bulunmamaktadır.

Severuslar Dönemi (193 – 235)

34 mm	Iulia Domna		20,77 gr (1)	Herakles
30 mm	Iulia Domna		15,99 gr (1)	Demeter
27/28 mm	Iulia Domna	27,5 mm	12,23 gr (2)	Hermes
25/27 mm	Iulia Domna	26 mm	11,22 gr (2)	Tykhe

Midaion kentinin, Severuslar döneminde basılan sikkeleri incelendiğinde, Antoninler döneminde ölçüsü küçülen büyük birimli sikkeler, 34 mm ile tekrar karşımıza çıkmıştır. Septimius Severus döneminde, imparatorun adına basılan sikkeler bulunmamaktadır. Bunun yerine, imparatorun eşi Iulia Domna adına basılan sikkelerde

üç farklı birim tespit edilmiştir. 34 mm'lik en büyük birim olan Herakles tipini, daha küçük birim olan 30 mm'lik Demeter tipi takip etmektedir. Büyük birimin yarısını temsil eden 25/27 mm'lik sikkelerde ise Hermes ve Tykhe tasvir edilmiştir.

32 mm	Caracalla Augustus		21,67 gr (1)	Herakles
32/33 mm	Caracalla Augustus	32,5 mm	22,31 gr (2)	Kybele
30/34 mm	Caracalla Augustus	32 mm	16,99 gr (3)	Demeter
30/35 mm	Caracalla Augustus	31 mm	17,70 gr (4)	Zeus
30 mm	Caracalla Caesar		18,89 gr (1)	Tykhe
30 mm	Caracalla Augustus		16,54 gr (1)	Tykhe
30 mm	Caracalla Augustus		15,60 gr (1)	Serapis
28 mm	Caracalla Augustus		9,36 gr (1)	Midas Büstü
27/28 mm	Caracalla Augustus	27,5 mm	11,93 gr (2)	Asklepios
27 mm	Caracalla Augustus		11,66 gr (1)	Hygeia
26 mm	Caracalla Augustus		11,53 gr (1)	Hermes
26/27 mm	Caracalla Augustus	26,75 mm	12,41 gr (4)	Athena
24/27 mm	Caracalla Augustus	26,14 mm	11,76 gr (7)	Men
23/24 mm	Caracalla Augustus	23,5 mm	7,88 gr (6)	Pan
18/19 mm	Caracalla Augustus	18,5 mm	4,11 gr (2)	Hermes
24/26 mm	Geta Caesar	25 mm	9,62 gr (3)	Tykhe
24/25 mm	Geta Caesar	24,75 mm	9,79 gr (2)	Athena
18/19 mm	Geta Caesar	18,5 mm	4,24 gr (2)	Tapınak
15 mm	Geta Caesar		2,06 gr (1)	Ateş altarı

Severuslar döneminde, imparator Caracalla adına basılan sikkeler, en fazla sayı ve tip çeşitliliğinin görüldüğü grubu oluşturmaktadır. Toplam 5 farklı birimin

kullanıldığı bu dönemde, arka yüzde kullanılan tanrı ve tanrıça figürlerinde çeşitliliğin arttığı görülmektedir. 30/35 mm'lik²³¹ en büyük birimli sikkelerde, dört farklı tip kullanılmıştır. Herakles, Kybele, Demeter ve Zeus, Tykhe ve Serapis'in tasvir edildiği bu birimden sonra, 24/28 mm'lik daha küçük birim gelmektedir. Altı farklı tipin kullanıldığı bu birimde, daha büyük ve daha küçük birimlerde de kullanılmış tipler olan Midas büstü, Asklepios, Hygeia, Hermes, Athena ve Men tasvir edilmiştir. Caracalla döneminin 23/26 mm'lik birimi, Geta Caesar sikkeleri ile birlikte değerlendirildiğinde, arka yüz figürü olarak Pan, Tykhe ve Athena'nın sikkelerde kullanıldığı görülmektedir. 18/19 mm'lik daha küçük bir birim olan tapınak ve Hermes'in yer aldığı iki farklı sikke tipini ise, Geta Caesar adına basılan 15 mm'lik en küçük birim takip etmektedir.

32 mm	Macrinus		15,64 gr (1)	Tembris
32 mm	Macrinus		20,02 gr (1)	Apollon
31 mm	Macrinus		19,13 gr (1)	Demeter ²³²
25 mm	Diadumenianus		10,54 gr (1)	Dionysos
23/25 mm	Diadumenianus	24 mm	10,01 gr (2)	Aphrodite
24 mm	Diadumenianus		10,56 gr (1)	Midas Büst ²³³

Macrinus ve Diadumenianus döneminde sikke tipi ve sayısında büyük bir düşüş yaşandığı görülmektedir. Caracalla dönemindeki sayıca ve tip çeşitliliği açısından yoğun olan sikke birimleri, Macrinus ve Diadumenianus döneminde birer farklı birim ile karşımıza çıkmaktadır. Macrinus döneminde en büyük birim olan 31/32 mm'lik sikkeler Tembris, Apollon, Demeter tipleri ile ortalama 18,26 gr ağırlındaki büyük birimi temsil etmektedir. Bununla birlikte Caracalla döneminin büyük birimine ait çap ve ağırlıklar aynı şekilde Macrinus sikkelerinde de devam etmektedir.

²³¹Bu birimde, ağırlıkları 21,67 gr ile 15,60 gr arası değişen sikkeler yer almaktadır. Çap ve ağırlık açısından değerlendirildiğinde, 21,67 gramlık 32 mm'lik sikke ile 30 mm'lik 15,60 gramlık sikke çap ölçüsünden dolayı aynı birim içerisinde yer almıştır.

²³²Bu sikke tipi, daha önce saptanmamış bir tip olup, Eti Arkeoloji Müzesi'nde yer almaktadır.

²³³Bu sikke tipi, daha önce saptanmamış bir tip olup, Eti Arkeoloji Müzesi'nde yer almaktadır.

Diadumenianus adına basılan sikkelerde, Macrinus sikkelerinde olduğu gibi üç farklı tipte tek bir birimin temsil edildiği görülmektedir. 23/25 mm'lik birimde Dionysos, Aphrodite ve Midas büstü yer almaktadır.

32/33 mm	Severus Alexander	32,5 mm	13,79 gr (2)	Tykhe
30 mm	Severus Alexander		16,46 gr (1)	Tembris
31 mm	Severus Alexander		14,36 gr (1)	Kybele
28/30 mm	Severus Alexander	29 mm	11,81 gr (2)	Herakles
25 mm	Severus Alexander		7,12 gr (1)	Dionysos
17/18 mm	Severus Alexander	17,5 mm	3,47 gr (4)	Tapınak
---	Severus Alexander		3,06 gr (1)	Kartal

Severus Alexander adına Midaion kentinde basılan sikkeler değerlendirildiğinde, sikke birim ve tiplerindeki farklılıkların Macrinus ve Diadumenianus dönemine göre arttığı görülmektedir. Dört farklı birimden oluşan bu sikke grubunun en büyük birimini 33/30 mm'lik Tykhe, Tembris, Kybele ve Herakles tipli sikkeler oluşturmaktadır. Bu birimde görülen en büyük değişiklik ise, 14,87 gramlık sikkelerin büyük birimi oluşturmaktadır. Marcus Aurelius, Caracalla ve Macrinus dönemlerinde basılan aynı ölçülerdeki sikkelerin 18/20 gram'dan 13/16 grama düştüğü görülmektedir. Bu birimde arka yüzde Tykhe, Tembris ve Kybele yer almaktadır. 29 mm'lik birimi, 25 mm'lik Dionysos tipli birim takip etmektedir. En küçük birim ise 17/18 mm'lik kartal ve tapınak tipli iki ayrı betimden oluşmaktadır.

Asker İmparatorlar Dönemi (MS 235 – 249)

31 mm	I. Maximinus		12,05 gr (1)	Tykhe
28 mm	Maximus Caesar		9,78 gr (1)	Midas Büstü
25/27 mm	Maximus Caesar	25,66 mm	8,47 gr (3)	Kybele
31/32 mm	III. Gordianus	31,75 mm	12,77 gr (2)	Herakles
31 mm	III. Gordianus		14,76 gr (1)	Kybele

25/29 mm	III. Gordianus	27,33 mm	10,57 gr (3)	Midas büstü
27/28 mm	III. Gordianus	27,5 mm	9,43 gr (2)	Demeter
26 mm	III. Gordianus	26 mm	9,44 gr (2)	Kybele
25 mm	III. Gordianus		5,72 gr (1)	Aphrodite
23/26 mm	III. Gordianus	24,5 mm	6,47 gr (4)	Dionysos
21 mm	III. Gordianus		-	Thanatos?
18/19 mm	III. Gordianus	18,8 mm	3,25 gr (3)	Kartal
29 mm	I. Philippus		13,42 gr (1)	Zeus
27/28 mm	I. Philippus	27,5 mm	12,06 gr (2)	Kybele
25 mm	Otacilia	25 mm	10,06 gr (2)	Demeter
-	Otacilia		9,77 gr (1)	Midas Başı
22 mm	II. Philippus		6,36 gr (1)	Dionysos

Midaion kentinde, I. Maximinus, III. Gordianus ve I. Philippus'un adına basılan sikkeler, Septimius Severus sonrası kesintisiz sikke basımının MS 249 yılına dek sürdüğünü göstermektedir. Bu dönemde sikke birimleri, Severus Alexander döneminde basılan sikkelerin ağırlık ve ölçüleri ile daha çok benzerlik göstermektedir. Severus Alexander sikkeleri ile birlikte azalan ağırlıklar, I. Maximinus ve III. Gordianus sikkelerinin büyük birimlerinde daha da azaldığı görülmektedir. Her iki imparatorun da 31/32 mm'lik büyük birimli sikkelerinde 12-13 gram arası değişen ağırlıklar, sikke ağırlığında bir düşüş yaşandığını göstermektedir. Yine aynı şekilde 26/28 mm birimli sikkelerde 9-11 gram arası azalma, 23/25 mm'lik sikkelerde ise 6-8 gram arası düşüş bu durumu kanıtlamaktadır. Bu dönemde, büyük birimli sikkelerde Zeus ve Kybele gibi ön plana çıkan tanrılar kullanılmış, diğer birimlerde arka yüz tiplerinde tanrı – tanrıça olarak farklı bir figür tercih edilmemiştir.

Tablo 4.3. Midaion 'dabasılan sikkelerin birimlerinin, imparatorlara göre ağırlık ve gramaj ortalamaları

Pseudo-otonom					16,5 mm 3,08 gr (2)
Augustus MÖ 27-MS 14				18,5 mm 5,54 gr (7)	
Domitianus MS 81-96	34,75 mm 24,72 gr (3)			22,46 mm 6,24 gr (3)	
Traianus MS 98-117	33,66 mm 23,52 gr (3)	27,5 mm 11,98 gr (5)		20,82 mm 6,19 gr (8)	16 mm 3,27 gr (2)
Marcus Aurelius MS 161-180	30,75 mm 19,03 gr (4)	27 mm 13,70 gr (1)	25 mm 8,87 gr (1)		
Septimius Severus MS 193-211	34 mm 20,77 gr (1)	30 mm 15,99 gr (1)	26,75 mm 11,72 gr (1)		
Caracalla MS 198-217	31,74 mm 18,52 gr(13)	26,89 mm 11,44gr (16)	24,18 mm 8,79 gr (11)	18,25 mm 4,34 gr (3)	15 mm 2,06 (1)
Macrinus MS 217-218	31,66 mm 18,26 gr (3)				
Diadumenianus MS 218			24,33 mm 10,37 gr (4)		
Severus Alexander MS 222-235	31,16 mm 14,87 gr (4)	29 mm 11,81 (2)	25 mm 7,12 gr (1)		17,5 mm 3,47 (4)
I. Maximinus MS 235-238	31 mm 12,05 gr (1)	28 mm 9,78 gr (1)	25,66 mm 8,47 gr (3)		
III. Gordianus MS 238-244	31,37 mm 13,76 gr (3)	26 mm 9,44 gr (2)	24,75 mm 6,09 gr (5)	18,8 mm 3,25 gr (3)	
I. Philippus MS 244-249		28,25 mm 12,74 gr (3)	23,5 mm 8,21 gr (3)		

Midaion kenti sikkeleri, ağırlık ve çap ortalamaları ile değerlendirildiğinde, her imparatorun farklı sayıda birimler kullandığı ve bu birimlerin de zaman zaman ağırlık ve ölçülerinin değiştiği görülmektedir.

İmparator Domitianus ile başlayıp III. Gordianus'a kadar devam eden (Diadumenianus hariç) büyük birimli sikkeler, sürekliliği en fazla olan grubu oluşturmaktadır. Söz konusu sikkelerde ağırlık ve çap ölçüleri bakımından dönemsel olarak önemli farklılıklar görülmektedir. Çapları 31/34 mm arasında değişen büyük birimli sikkeler, Domitianus ve Traianus döneminde 23-24 gramlık sikkelerden oluşmaktadır. Bu ağırlık, Antoninler dönemi ile düşüşe geçmiş, 31 mm'lik büyük birimler 12-19 gram arası değişkenlik göstermiştir. Başka bir deyişle, sikkelerin 31 mm'lik çapı aynı kalırken, ağırlığı yaklaşık 4 gram azalmıştır.

Adına basılan sikke sayısının yoğunluğu ile öne çıkan ve 5 farklı birimde sikke basmış olan tek imparator Caracalla'dır.²³⁴ Traianus, Severus Alexander ve III. Gordianus dönemlerinde de dört farklı birimden oluşan seriler Mideum sikkeleri içerisinde yer almıştır. Augustus, Domitianus, Macrinus, Diadumenianus ve I. Philippus sikkelerinde ise birim çeşitliliği görülmemektedir.

Midaion sikkelerinin, birim ve arka yüz tipleri için genel bir değerlendirme yapıldığında, en büyük birimin 31/34 mm arasında değişen 12-24 gramlık sikkeler olduğu görülmektedir. Bu sikkelerde arka yüz figürü olarak çoğunlukla Kybele, Zeus ve Tykhe yer almaktadır.

Daha küçük birimde kullanılan arka yüz tipleri, dönemsel olarak farklılık göstermemektedir. İmparator Traianus'tan itibaren piyasaya sürülmüş olan ve II. Philippus'a kadar aralıklı olarak devam eden 26/29 mm'lik birimlerde arka yüz figürü olarak Tembris, Midas, Hermes, Herakles ve Demeter tasvir edilmiştir.

Marcus Aurelius'tan itibaren görülmeye başlanan 23/25 mm'lik daha küçük birimlerde kullanılan arka yüz figürleri de çoğunlukla değişmemiştir. Altar, Asklepios, Tykhe, Athena Dionysos ve Aphrodite, bu birimde sıklıkla kullanılan betimler olmuştur.

18/22 mm'lik daha küçük birim, Augustus ile başlayıp III. Gordianus'a kadar aralıklı olarak devam etmiştir. Bu birimdeki sikkelerde altar, Hygeia, tapınak, Hermes,

²³⁴En küçük birimi oluşturan 15 mm'lik sikke, Geta Caesar adına basılmış ve Caracalla dönemi sikkeleri içerisinde değerlendirmeye alınmıştır.

Thanatos ve kartal betimleri kullanılmıştır. Traianus, Caracalla ve Severus Alexander adına basılan 15/17 mm'lik en küçük birimli sikkelerde ise tanrı Men ve altar tasvirleri yer almıştır.

4.6. Midaion’a Ait Varlığı Şüpheli Sikkeler

Nero (MS 54-68)

Öy: ΝΕΡΩ ΚΑΙCΑΡ

Nero’nun diademsiz başı.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Nike’nin taçlandığı Zeus, oturuyor, sola.

X7. Æ Mionnet 7, no. 514, sf. 599.

Traianus (MS 98-117)

Öy: ΑΥ.... ΤΡΑΙΑΝ.....

Defne çelenkli Traianus başı.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran Asklepios, yılanın dolandığı asasını tutuyor.

X8. Æ Mionnet 4, no. 844, sf. 341 = Sestini IX, sf. 78, no. 1.²³⁵

Traianus

Öy: ΑΥ ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟC ΚΑΙ CΕ ΓΕ ΔΑ

Defne çelenkli Traianus başı.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ ΕΛΛΗΘΣ

Uzanmış nehir tanrısı, sola. Sağ elinde, omuzu üzerinden arkaya uzanan bir saz demeti tutuyor. Sol dirseğini, içerisinden aşağıya doğru su dökülen kaba yaslamış.

X9. Æ Mionnet 4, no. 845, sf. 341 = Sestini IX, sf. 78, no. 3.

²³⁵Mionnet, 1809 yılında yayınladığı katalogda, bu sikkenin Caligula’ya ait olduğunu belirtmiştir. Mionnet, 1809, **a.g.k.**, 341, no. 844. Daha sonra Mionnet 1825 katalogunda sikkenin Traian’a ait olduğuna ve arka yüzünde Asklepios figürü bulunduğu dair bir düzeltme yapmıştır. Bu kataloglardaki sikkelerin görsel olarak herhangi bir kaydı bulunmadığı için katalog kayıtlarının doğruluğunu saptamak mümkün olmamaktadır. Bu durumda bu sikkenin Traian dönemine ait bir sikke olduğunu kabul edersek, arka yüz tanımında yer alan ‘ayakta duran kadın figürü Asklepios olarak düzeltilmiştir. T. E. Mionnet (1825). *Description De Médailles Antiques, Grecques Et Romanes Supplement 7*. Paris, s. 599.

Traianus

Öy: ΑΥ ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟC ΚΑΙ CΕ ΓΕ ΔΑ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran Asklepios, elinde yılanlı asa tutuyor.

X10. Æ Mionnet 4, sf. 341, no. 846 = Sestini IX, sf. 78, no. 2.

Caracalla (MS 198-217)

Öy: ΑΝΤΩΝΕΙΝΩC ΑΥΓΟΥCΤΟC

Caracalla'nın defne çelenkli ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Tahtta oturan Hades, sola. Sağ elini ileri doğru uzatmış, ayağının yanında Kerberos. Sol elinde tuttuğu asasına yaslanmış.

X11. Æ Mionnet 7, no. 515, sf. 600.

Antoninus Pius (MS 138-161)

Öy: ΤΙ ΑΙ ΚΑΙCΑΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC

AntoninusPius'undiademsiz başı.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Tahtta oturan Serapis, ayağının yanında Kerberos.

X12. Æ Mionnet 4, sf. 341, no. 847 = Sestini IX, sf. 78, no. 4.

Iulia Domna (Septimius Severus'un Eşi)

Öy: ΙΟΥΛΙΑ CΕΒΑCΤΗ

Iulia Domna başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran Herakles, sağa. Sağ elinde tuttuğu sopasına yaslanmış, sol elinde Telephos'u tutuyor. Omzunda Nemea aslanının postu. Ayağının yanında geyik.

X13. Mionnet 4, sf. 342, no. 848 = Sestini IX, sf. 79, no. 6.

Iulia Domna

Öy: IOYΛIA CEBACTH

Iulia Domna başı, sağa.

Ay: MIAAEΩN

Ayakta duran Zeus, sağ elinde phiale, sol elinde asa tutuyor.

X14. Mionnet 4, sf. 342, no. 849 = Sestini IX, sf. 79, no. 5.

Caracalla (MS 198-217)

Öy: ANTONEINΩC AYTOYCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: MIAAEΩN

Ayakta duran Asklepios, elinde yılanlı asa tutuyor.

X15. Mionnet 4, sf. 342, no. 850 = Sestini IX, sf. 79, no. 10.

Caracalla

Öy: ANTONEINΩC AYTOYCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: MIAAEΩN

Ayakta duran Satyr, bir elinde flüt, diğer elinde pedum tutuyor.

X16. Mionnet 4, sf. 342, no. 851 = Sestini IX, sf. 80, no. 16.

Caracalla

Öy: ANTONEINΩC AYTOYCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran imparator sağ elinde küre tutuyor. Sol elinde tuttuğu asaya yaslanmış.

X17. Sestini IX, sf. 80, no. 14.

Caracalla

Öy: ΑΝΤΟΝΕΙΝΩC ΑΥΤΟYCΤΟC

Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran imparator sağ elinde küre tutuyor. Sol elinde tuttuğu asaya yaslanmış.

X18. Mionnet 4, sf. 342, no. 852 = Sestini IX, sf. 80, no. 13.

Caracalla

Öy: ΑΝΤΟΝΕΙΝΩC ΑΥΤΟYCΤΟC

Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Tanrı Men, sağ elinde kozalak, sol elinde asa tutuyor.

X19. Æ Sestini IX, sf. 80, no. 15.

Caracalla

Öy: ΑΝΤΟΝΕΙΝΩC ΑΥΤΟYCΤΟC

Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Oturan giyimli kadın figürü, sol elinde phiale, sağ elinde mızrak tutuyor.

X20. Æ Sestini IX, sf. 80, no. 15.

Caracalla

Öy: ΑΝΤΟΝΕΙΝΩC ΑΥΤΟYCΤΟC

Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Tahtta oturan Serapis, ayağının yanında Kerberus.

X21. Mionnet 4, sf. 342, no. 853 = Sestini IX, sf. 79, no. 11.

Caracalla

Öy: ΑΝΤΩΝΕΙΝΩΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Tahtta oturan Serapis, ayağının yanında Kerberus.

X22. Æ Sestini IX, sf. 79, no. 12.

Caracalla

Öy: ΑΝΤΩΝΕΙΝΩΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran Phryg başlıklı erkek figürü, sağ elinde tuttuğu nesne silik. Sol elinde asa tutuyor.

X23. Æ Mionnet 4, sf. 342, no. 854.

Caracalla

Öy: ΑΝΤΩΝΕΙΝΩΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran Serapis, Sağ elini ileriye uzatmış, sol elinde asa tutuyor.

X24. Æ Mionnet 4, sf. 342, no. 855.

Caracalla

Öy: ANTONEINΩC AYTOYCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli büstü, sağa.

Ay: MΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran Hermes, pallium giymiş. Sağ elinde dal, sol elinde kerykaion tutuyor.

X25. Æ Mionnet 4, sf. 342-343, no. 856.

Caracalla

Öy: ANTONEINΩC AYTOYCTOC

Caracalla başı.

Ay: MΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran kadın figürü, sağ elinde phiale, sol elinde asa tutuyor.

X26. Æ Mionnet 4, sf. 343, no. 857.

Caracalla

Öy: ANTONEINΩC AYTOYCTOC

Caracalla başı.

Ay: MΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran kadın figürü, sağ elinde phiale, sol elinde asa tutuyor.

X27. Æ Mionnet 4, sf. 343, no. 858 = Sestini IX, sf. 79, no. 7.

Caracalla

Öy: ANTONEINΩC AYTOYCTOC

Caracalla başı.

Ay: MΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran çıplak Hermes, kerykaion ve para kesesi tutuyor.

X28. Æ Sestini IX, sf. 79, no. 8.

Caracalla

Öy: ANTONEINΩC AYTOYCTOC

Caracalla başı.

Ay: MIAAEΩN

Ayakta duran giyimli Hermes, elinde dal ve kerykaion tutuyor.

X29. Æ Sestini IX, sf. 79, no. 9.

Caracalla

Öy: ANTONEINΩC AYTOYCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay: MIAAEΩN

Tahtta oturan Hades, sola. Sağ elini ileri doğru uzatmış, ayağının yanında Kerberos. Sol elinde tuttuğu asasına yaslanmış.

X30. Æ Mionnet 7, no. 515, sf. 600.

Caracalla

Öy: ANTONEINΩC AYTOYCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay: MIAAEΩN

Ayakta duran tanrı Men, sola. Sağ elinde kozalak, sağ elinde asa tutuyor.

X31. Æ Mionnet 7, no. 516, sf. 600.

Caracalla

Öy: ANTONEINΩC AYTOYCTOC

Caracalla'nın defne çelenkli ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran imparator, paludamentumlu, sağ elinde Nike, sol elinde asa tutuyor.

X32. Æ Mionnet 7, no. 517, sf. 600.

Severus Alexander (MS 222-235)

Öy: Μ ΑΥΡ ΕΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΥΤ

Severus Alexander'ın defne çelenkli ve paludamentumlu büstü, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran çıplak Herakles, sağa. Sağ elini sopasına yaslamış, sol elinde Telephos'u taşıyor. Sağda boğa başı, ayağının yanında geyik.

X33. Æ Mionnet 4, sf. 343, no. 859 = Sestini IX sf. 79, no. 18.

Maximus Caesar (MS 235-2358)

Öy: Γ ΙΟΥ ΟΥΗ ΜΑΖΙΜΟΥ Κ

Maximus'un diademsiz başı, sağa.

Ay: ΤΟΝ ΚΤΙΕΤΗΝ ΜΙΔΑΕΩΝ

Phryg başlıklı ve eşek kulaklı Midas büstü, sağa.

X34. Æ Mionnet 7, no. 518, sf. 600.

III. Gordianus (MS 238-244)

Öy: Μ ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟΥ ΑΥΤ

Paludamentumlu Gordianus'un şua taçlı başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran Dionysos.

X35. Æ Sestini IX, s. 78, no. 21 = Mionnet 7, no. 519, sf. 600.

III. Gordianus

Öy: Μ ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟΕ ΑΥΤ

Paludamentumlu Gordianus'un şua taçlı başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ ΤΟΝ ΚΤΙΕΤΗΝ

Phryg başlıklı Midas büstü, sağa.

X36. Æ Mionnet 4, sf. 343, no. 860 = Sestini IX, s. 80, no. 20 = Mionnet 7, no. 519, sf. 600.

I. Philippus (MS 244-249)

Öy: Μ ΙΟΥΛΙΟΕ ΦΙΛΙΠΠΟΕ ΑΥΤ

Paludamentumlu I. Philippus'un şua taçlı başı, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΑΥΡ ΔΙΟΝΥΧΙΟΥ ΠΡ ΑΡΧ ΜΙΔΑΕΩΝ

Ayakta duran Zeus, sağ elinde phiale, sol elinde mızrak tutuyor. Ayağının yanında kartal.

X37. Æ Mionnet 4, sf. 343, no. 861 = Sestini IX, s. 81, no. 22.

Otacillia

Öy: Μ ΩΤΑΚΙΛΙΑ ΕΞΟΥΕΡΑ

Otacilia başı, sağa.

Ay: ΜΙΔΑΕΩΝ

Demeter, bir elinde buğday başağı, diğer elinde asa tutuyor.

X38. Æ Mionnet 4, sf. 344, no. 862 = Sestini IX, s. 81, no. 23.

5. NAKOLEIA SİKKELERİ

5.1. Nakoleia'nın Coğrafi Konumu ve Tarihçesi

Nakoleia yerleşiminin bugünkü yeri, Eskişehir ilinin 45 km güneyinde yer alan Seyitgazi ilçesidir. XIX. yüzyılda, Charles Texier²³⁶, A. D. Mordtmann²³⁷ ve J. R. Steuart²³⁸ Nakoleia'nın Seyitgazi ilçesinde konumlandığını tespit eden ilk araştırmacılar²³⁹ Yerleşim, Sangarius (Sakarya) Nehri'nin bir kolu olan Parthenios²⁴⁰ (Seydi Çayı) üzerinde, stratejik bir noktada konumlanmıştır.²⁴¹ Dorylaion – Nakoleia – Meros – Konni – Kidyessos – Bruzos – Hierapolis – Eukarpeia – Apameia güzergâhında, Apameia'ya ulaşan ticaret yolu üzerinde olması Nakoleia yerleşim yerini önemli kılmıştır²⁴² (Bkz. Görsel 2.2.).

Strabon, Nakoleia kentini Phrygia Epiktetos kentlerinden biri olarak sayarken, kentin territoriası ve sınırları hakkında açıklayıcı bilgiler vermemiştir.²⁴³ Bu noktada kentin yayılım alanını tespit edebilmek Nakoleia ve çevresinden ele geçen yazıtlar büyük bir önem arz etmektedir. Günümüzde, Seyitgazi'nin 30 km. kuzeyinde yer alan Kıravdan Köyü'nde, Frei tarafından yapılan araştırmalar sırasında, buranın Nakoleia sınırı olduğunu açıklayan bir mil taşı ele geçmiştir.²⁴⁴ Nakoleia, sikke basmaya başladığı MS I. yüzyıldan itibaren önem kazanmaya başlamış, bu dönemi takip eden MS II. ve III. yüzyıllarda ise daha geniş bir alana yayılmıştır.²⁴⁵ Nakoleia territoriası, batıda Kotiaieum territoriası sınırı olan Türkmen Dağı'na kadar uzanmaktaydı. Doğuda Galatia ile olan sınırı belirleyen Troknada, güneyde ise, sınırları MS III. yüzyıla kadar

²³⁶Texier, 1862, **a.g.k.**, 159.

²³⁷A. D. Mordtmann (1925). *Anatolien Skizzen und Reisebriefe aus Kleinasien 1850-1859*. Hannover, s. 361.

²³⁸J. R. Steuart (1842). *Ancient Monuments of Lydia and Phrygia*. Londra, s.14.; W. M. Ramsay (1887). *The Cities and Bishoprics of Phrygia*. *JHS*, Vol. 8, Londra, s. 499.

²³⁹MAMA V, xxvi; Haspels, 1971, **a.g.k.**, 6

²⁴⁰Ed. E. Demole (1923). *Flusgötter Zur Keiserzeit. Zur Kaiserzeit: griechische Münzen*. *Revue Suisse De Numismatique* 23, Cenevre, s. 328. Parthenios ırmağı aynı zamanda Nakoleia'ya bağlı bir kabileye de ismini vermiştir. Bkz. MAMA V, no: 204.

²⁴¹Magie, 1950, **a.g.k.**, 1000-1001, Aulock 1980, **a.g.k.**, 74.

²⁴²Ramsay, 1950, **a.g.k.**, 50; Ramsay, 1887, **a.g.k.**, 482.

²⁴³Strabon XII. 8. 12.

²⁴⁴Frei, 1983, **a.g.k.**, 60, abb 3. Yazıtta, F.C.N. F(ines) C(ivitas) N(akolensium) yazmaktadır.

²⁴⁵Aulock, 1980, **a.g.k.**, 75.

Meros (Demirözü Köyü) ve daha sonrasında ise daha güneye Prymnessos ve Dokimeum'a kadar uzandığı düşünülmektedir.²⁴⁶

Kentin ismi, mevcut sikkelerin tamamında NAKOΛEON olarak görülmektedir. Nakoleia ve çevresinden ele geçen çok sayıda yazıtta ise kent isminin Latince yazıtlarda Nacolensium²⁴⁷, Nacol²⁴⁸, Nacoleis²⁴⁹ gibi farklı biçimlerde yazıldığı görülmektedir. Byzantiumlu Stephanos'a göre, kent ismini Daskylos'un oğlu Naiad Nakole ya da Nakolos'tan almıştır.²⁵⁰ Magie ise sikkeler üzerinde ise şehrin kurucusu betimlenen Herakles'in, Nakoleia kentinin öne çıkan dinsel figürünün, diğer Küçük Asya kentleri gibi, sonradan kurgulanan kentin kuruluş mitosuna dayanarak Herakles olduğunu belirtmiştir.²⁵¹

Nakoleia'dan ele geçen yazıtlarda, kentin Roma dönemindeki durumuna dair önemli bilgiler edinmekteyiz. Seyitgazi'de ele geçen ve Caesar Germanicus'un kölesi olan kişinin 5 yaşında ölen oğlu için dikilen mezar taşında, Germanicus'un da adı geçmektedir.²⁵² MS 18/19 yıllarında imparatorluğun doğusuna seyahat eden Caesar Germanicus'un kölesi olan kişi, muhtemelen Nakoleia'da yaşamaktaydı ve imparatorluğun özel mülklerinden sorumlu idi. Ayrıca MS II. yüzyılda da Nakoleia'da imparatorluğa ait özel mülkler bulunmaktaydı.²⁵³

MAMA ekibinin yaptığı epigrafik çalışmalar sonucu, ele geçen yazıtlarda, Nakoleiaterritoriası içinde yer alan phylelere dair bilgiler tespit edilmiştir. Bunlardan, 204 katalog numaralı belgede, Nakoleia'ya ait en az on adet phyle bulunduğu ve bunlardan Παρθεν[ίς] phylesinin ismini nehir tanrısı Parthenios'tan aldığı görülmektedir.²⁵⁴ Phylelerin yanı sıra, ele geçen yazıtlarda Nakoleia'ya bağlı köylerin de isimleri yer almaktadır. İlk olarak Ramsay'ın Sereanoi (Σερεανοί), Aezanoi (Αιζανοί), Santabaris, Kakkabas (Κακκαβοκωμής) ve Ryna? (Ρυμιοζ)²⁵⁵ olarak tespit ettiği köylere, daha sonra ele geçen epigrafik kaynaklar aracılığıyla Mantalos

²⁴⁶MAMA V, xxx-xxxı.

²⁴⁷MAMA V, no 202.

²⁴⁸MAMA V, no. 197.

²⁴⁹MAMA V, no 198.

²⁵⁰Steph. Byz., 467; MAMA V, xvi – xvii.

²⁵¹Magie, 1950, **a.g.k.**, 637.

²⁵²MAMA V, no. 201.

²⁵³S. Mitchell (2005). *Anatolia: Land, Men, and Gods in Asia Minor, Volume I, The Celts in Anatolia and the Impact of Roman Rule*. Oxford: Clarendon Press, s.159.

²⁵⁴MAMA V, no 204.

²⁵⁵Ramsay, 1960, **a.g.k.**, 156.

(Μάνταλος), Abbokome (Αββοκώμη), Vezaeitai (Ούεξαείται) gibi köy isimleri de eklenmiştir.²⁵⁶

Nakoleia'nın Roma Dönemi'ndeki gelişmelerini ele geçen epigrafik kaynaklardan öğrenmekteyiz. MS 260-261 yılına tarihlenen bir yazıtta *Νακολέων πόλις* olarak belirtilen Nakoleia, özellikle sikke basmaya başladıktan sonra gelişmeye başlamıştır. Hıristiyanlığın yayılmasından sonra MS 787-862 yılları arasında başpiskoposluk olmuştur.²⁵⁷

MS IV. Yüzyılda Nakoleia kenti önemli bir siyasi gelişmeye sahne olmuştur. İmparator Arkadius döneminde (383-408) Got akınları sırasında Trigibild önderliğinde çıkan isyanlar sonucunda, Nakoleia Got istilacıların eline geçmiştir.²⁵⁸

²⁵⁶MAMA V, xxxi. Nakoleia ve territoriasında tarihsel sürecin işleyişi ile ilgili olarak, kent ve çevresindeki kutsal alanlar önemli bilgiler vermektedir. 1936 ve 1937 yılında, Yazılıkaya'da Fransız Enstitüsünün yaptığı kazılarda ele geçirilen ve bugün Afyonkarahisar Müzesi'nde bulunan Hellenistik Döneme ait pişmiş toprak çömlek parçaları ve figürinler ele geçirilmiştir. Bu buluntular içerisinde MÖ III. yüzyıl ilk çeyreğine tarihlenen Megara kâsesi ve Batı yamacı kapları, MÖ II. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen Pergamon çanak çömleği yer almaktadır. Bu kutsal alan ve çevresinde o döneme ait herhangi bir yerleşim yeri bulunmadığını belirten Haspels, Attalosların yönetimde olduğu barışçıl dönemde verimli Kümbet vadisi ve çevresindeki halkların bölgede yayılma imkânı bulduğunu da söylemektedir. Bkz. Haspels, 1971, **a.g.k.**, 154.

²⁵⁷Ramsay, 1887, **a.g.k.**, 485; Ramsay, 1960, **a.g.k.**, 95.

²⁵⁸Albek, 1991, **a.g.k.**, 87.

5.2. Nakoleia Sikkeleri Kataloğu

Pseudo-otonom²⁵⁹ (?)

141-a

Öy: Artemis başı, sağa. Arkasında sadak.

Ay: NAKO-ΛΕΩΝ, Ayakta duran çıplak Apollon, sağ elinde phiale, sol elinde lyre tutuyor.²⁶⁰

141-a) Æ 5,62 gr., Paris.²⁶¹

141-b) Æ 4,19 gr., Paris.²⁶²

Domitianus (MS 84-96)

142-c

Öy: •ΑΥΤ• ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒ ΓΕΡ

Domitianus'un defne çelenkli başı, sağa.

²⁵⁹ Ön ve arka yüzde yer alan lejant ve figürlere göz önüne alındığında, katalog numarası 1-a ve 1-b olan, Hellenistik döneme ait olduğunu söyleyebileceğimiz bu sikkeler, Bibliothèque nationale de France sikke veri tabanından alınmıştır. Mionnet'in 1809 ve 1825 yıllarında katalogladığı ve bu kataloglarda ön ve arka yüz görseli bulunmayan sikkeler, muhtemelen BnF veri tabanında yer alan sikkelerdir. Bkz: <https://gallica.bnf.fr/>; Bkz: Mionnet 4, s. 345, no. 866 = Sestini IX, s. 82, no. 1; Mionnet 7, s. 601, no. 520 = Sestini IX, s. 82, no. 2.

²⁶⁰ 141-a ve 141-b katalog numaralı her iki sikkede de arka yüzde yer alan tanrı Apollon'un elinde tuttuğu phiale, daha önceki kaynaklarda plektrum zannedilmiştir. Mionnet, 1809, **a.g.k.**, 345, no. 866 = D. Sestini (1820). *Lettere E Dissertazioni Numismatiche, Tomo Nono e Vltimo*, Firenze. s. 82, no. 1, T. E. Mionnet (1835). *Description De Medailles Antiques, Grecques Et Romanes, Supplement, Tome Septieme*. Paris, s. 61, no. 520 = Sestini, 1820, **a.g.k.** 82, no. 2). **Plektrum**: Yunan uygarlığında lyra veya kithara çalmak için kullanılan altından veya fildişinden yapılmış mızrap. Bkz. M. Karatağ (2011). *Klasik Arkeoloji Sözlüğü*. Ankara: Genesis Kitap Yayınevi, s. 326.

²⁶¹ <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531378f> (Erişim tarihi: 17.05.2018)

²⁶² <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531379v> (Erişim tarihi: 17.05.2018)

Ay: ΝΑΚΟ-ΛΕΩΝ, Polos giymiş Demeter? örtülü tanrıça? tahtta oturuyor, sola. Sağ elinde phiale tutuyor. Sol elinde tuttuğu asasına yaslanmış.

142-a) Æ 9,54 gr., Viyana = RPC II 1417.4.

142-b) Æ 9,42gr., Fitzwilliam Museum = Leake II²⁶³ (1856), s. 71 = vAulock Phrygiens I 599 = RPC II 1417.6

142-c) Æ 9,17gr., 24 mm., Gorny&Mosch, Auc 160, lot. 1941, 09.10.2007.²⁶⁴

142-d) Æ 8,89 gr., 26 mm., Paris²⁶⁵ = vAulock Phrygiens I 598 = RPC II 1417.3

142-e) Æ 8,34 gr., İstanbul = vAulock Phrygiens I 600.

142-f) Æ 8,05 gr., 25 mm., BMC 1, s. 339 = vAulock Phrygiens I 597 = RPC II 1417.1

142-g) Æ 7,85 gr., Viyana = vAulock Phrygiens I 601.

142-h) Æ 7,37gr., 6, SNG Cop 622 = vAulock Phrygiens I 603 =RPC II 1417.5.

142-i) Æ 7,33 gr., Fitzwilliam Museum = vAulock Phrygiens I 604.

142-j) Æ 6,35 gr., 22,86 mm., BMC 2, s. 339 = vAulock Phrygiens I 602 = RPC II 1417.2

143-a

Öy: ΑΥΤ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒ ΓΕΡ

Domitianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: []ΟΝΑΙΤΙΜΟΔ, Ön yüzde yer alan Domitianus başı ve lejantın aynısının çukur baskısı.²⁶⁶

²⁶³Leake, 1856, **a.g.k.**, 71.

²⁶⁴[https://www.acsearch.info/search.html?id=405595=](https://www.acsearch.info/search.html?id=405595)

[http://www.wildwinds.com/coins/ric/domitian/RPC_1417.txt=](http://www.wildwinds.com/coins/ric/domitian/RPC_1417.txt)

<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=5671> (Erişim Tarihleri: 06.07.2017)

²⁶⁵<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531380h?rk=171674;4> (Erişim Tarihi: 06.07.2017)

143-a) Æ 4,31 gr., 20 mm., Numismatik Naumann Auc 35, lot 483, 06.09.2015.²⁶⁷

144-c

Öy: AVT ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΓΕΡ

Domitianus'un diademli ve şua taçlı başı, sağa.

Ay: ΝΑΚΟ-ΛΕΩΝ, Ayakta duran çıplak Herakles, sola. Sağ elinde tuttuğu sopasına yaslanmış. Sol omzunda aslan postu.

144-a) Æ 4,96 gr., Hermitage = vAulock Phrygiens I 616.

144-b) Æ 4,94 gr., 20 mm., Berlin = vAulock Phrygiens I 617 =RPC II 1418.4.

144-c) Æ4,84 gr., 20 mm., 6, CNG, e-Auc 267, lot 258, 02.11.2011.²⁶⁸

144-d) Æ 4,80 gr., 21 mm., M&M GmbH, Auc 16, Lot 577, 19.05.2005.²⁶⁹

144-e) Æ 4,78 gr., Viyana = Auc. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1082 = vAulock Phrygiens I 612 =RPC II 1418.6.

144-f) Æ 4,76 gr., Paris²⁷⁰ = Waddington 6346, s. 377 = vAulock Phrygiens I 613 =RPC II 1418.2.

144-g) Æ 4,69 gr., 20 mm., SNG vAulock 3893 = vAulock Phrygiens I 605 = RPC II 1418.7.

144-h) Æ 4,48 gr., Hermitage = vAulock Phrygiens I 614.

²⁶⁶ Nümismatik literatüründe 'brockage sikke' olarak tanımlanan bu sikke, hatalı basım sonucu oluşan bir tipi temsil etmektedir. Bu sikkelerde, normal bir ön yüz bulunmaktadır. Hatalı olan arka yüzde ise, olması gereken figür ve yazıtlar yerine ön yüzün çukur bir baskısı bulunmaktadır. M. Aslan (1992). Brockage Basım Roma Sikkeleri. *TAD* 30, s. 105. Sikkenin ağırlığı ve çapı dikkate alındığında, bu sikkenin Domitianus'un Herakles tipli sikkesi olması muhtemeldir. RPC II, no. 1418., Bkz: Kat. No. 4 a-o.

²⁶⁷ <https://www.acsearch.info/search.html?id=2594773> (Erişim tarihi: 05.07.2017)

²⁶⁸ <https://www.acsearch.info/search.html?id=1123036> (Erişim tarihi: 17.05.2107)

²⁶⁹ <https://www.acsearch.info/search.html?id=225288> (Erişim tarihi: 17.04.2017) =

<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=4705> (Erişim tarihi: 17.04.2017)

²⁷⁰ <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531382b> (Erişim Tarihi: 06.07.2017).

144-i) Æ 4,18 gr., Maison Platt, Paris = vAulock Phrygiens I 609.

144-j) Æ 4,15 gr., vAulock Phrygiens I 610 = Lindgren&Kovacs 1008 = RPC II 1418.8.

144-k) Æ 4,13 gr., 19 mm., Berlin = vAulock Phrygiens I 611 =RPC II 1418.3.

144-l) Æ 4,11 gr., Gotha = vAulock Phrygiens I 607.

144-m) Æ 3,83 gr., 19 mm., 6, SNG Cop 623 = vAulock Phrygiens I608 = RPC II 1418.5.

144-n) Æ 3,81 gr., BMC 3, s. 339 = vAulock Phrygiens I 606 = RPC II 1418.1.

144-o) Æ 3,45 gr., 19,4 mm., 7, vAulock Phrygiens I 615 = Winterthur 4191.

145-n

Öy: AVT ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒ ΓΕ

Domitianus'un diademli başı, sağa.

Ay: ΝΑΚΟ-ΛΕΩΝ, Kanatlı kerykaion.

145-a) Æ 4,32 gr., Berlin= vAulock Phrygiens I 623 = RPC II 1419.5.

145-b) Æ 4,09 gr., Fitzwilliam Museum = Leake II 71 = vAulock Phrygiens I 622 = RPC II 1419.11.

145-c) Æ 3,97 gr., Viyana = vAulock Phrygiens I 626.

145-d) Æ 3,89 gr., 18 mm., Oxford = Weber Coll. III, no. 7158, lev. 255 = vAulock Phrygiens I 630 = RPC II 1419.9.

145-e) Æ 3,88 gr., Auc Aufhäuser 11, 1995 = RPC II 1419.13.

145-f) Æ 3,85 gr., BMC 4, s. 339, lev. XXXIX, no. 8 = vAulock Phrygiens I 620 = RPC II 1419.1

145-g) Æ 3,68 gr., 18 mm., Atina = Svoronos 243, s. 384, lev. XVII, no. 11²⁷¹ = JIA 7, 384, 243 = vAulock Phrygiens I 618 = SNG Greece 5 1572.

145-h) Æ 3,60 gr., 18 mm., Paris²⁷² = vAulock Phrygiens I 624 = RPC II 1419.3

145-i) Æ 3,30 gr., 19 mm., 7, ANS²⁷³ = vAulock Phrygiens I 628 = RPC II 1419.8

145-j) Æ 3,08 gr., Berlin = RPC II 1419.4.

145-k) Æ 3,04 gr., 6, 18 mm., SNG Cop 624 = vAulock Phrygiens I 625 = RPC II 1419.10

145-l) Æ 2,95 gr., Viyana = RPC II 1419.6

145-m) Æ 2,92 gr., vAulock Phrygiens I 627 = Lindgren&Kovacs 1009 = RPC II 1419.12

145-n) Æ 2,846 gr., 18 mm., 6, Alberto Tricarico Koleksiyonu.²⁷⁴

145-o) Æ 2,55 gr., BMC 5, s. 339 = vAulock Phrygiens I 619 = RPC II 1419.2

145-p) Æ 2,55 gr., 17 mm., Viyana = vAulock Phrygiens I 631 = RPC II 1419.7

145-r) Æ 2,35 gr., Afyon Env. No. 2315 = vAulock Phrygiens I 621

Traianus (MS 98-117)

146-a

²⁷¹J. N. Svoronos (1904). *Journal International D'archeologie Numismatique*. Atina, s. 348, no. 243.

²⁷²<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531381x>(Erişim tarihi: 04.07.2017)

²⁷³<http://numismatics.org/collection/1973.191.42>(Erişim tarihi: 04.07.2017)

²⁷⁴<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=13652>
=http://www.coinproject.com/coin_detail.php?coin=324524(Erişim tarihi: 04.07.2017)

Varyasyon 1

Öy: AV NEP TPAIANOΣ KAIΣ-AP ΣE ΓEP ΔAKI

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: [N]AKOΛ[ΕΩΝ] - ΕΠΙ ΑΚΥΛΛΙ ΠΡΟΚΛΟΥ²⁷⁵, Tahtta oturan tanrıça Demeter (?), sola. Sol elinde tuttuğu asasına yaslanmış, ileri uzattığı sağ elinde phiale tutuyor.

146-a) Æ 22,10 gr., 33 mm., British Museum = vAulock Phrygiens I 632 = RPC III 2653.1

Varyasyon 2

Öy: AV NEP TPAIANOΣ KAIΣ-AP ΣE ΓEP ΔAKI

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: NAKOΛΕΩΝ - ΕΠΙ ΑΚΥΛΛΟΥ ΠΡΟΚΛΟΥ, Tahtta oturan tanrıça Demeter (?), sola. Sol elinde tuttuğu asasına yaslanmış, ileri uzattığı sağ elinde phiale tutuyor.

146-b) Æ 33 mm., Floransa = Fastes des provinces Asiatiques, s. 171, no. 113 = Waddington 113 = vAulock Phrygiens I 633.

Varyasyon 3

Öy: AVT NEP TPAIANOC KAICAP CE ΓEP ΔAKI

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: NAKOΛΕΩΝ - ΕΠΙ ΑΚΥΛΛΙΟΥ ΠΡΟΚΛΟΥ, Tahtta oturan tanrıça Demeter (?), sola. Sol elinde tuttuğu asasına yaslanmış, ileri uzattığı sağ elinde phiale tutuyor.

146-c) Æ 23,12 gr., 33 mm., Leake I Asiatic Greece s. 86²⁷⁶ = SNG Fitzwilliam 4991²⁷⁷ = vAulock Phrygiens I 634.

²⁷⁵C. Aquillus Proculus, MS 103/104 yıllarında Asya valisi olmuştur. Aulock, 1987, **a.g.k.**, 134.

²⁷⁶Bu sikkenin arka yüzünde yer alan tanrıça, adı geçen kaynakta şehir tanrıçası olarak kaydedilmiş.

²⁷⁷Bu sikkenin arka yüzünde yer alan tanrıça, adı geçen kaynakta Kybele olarak kaydedilmiş.

147-b

Varyasyon 1

Öy: AV NEP TRAIANOΣ K-AIΣAP [Σ Γ Δ]

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΕΠ-Ι ΑΚ-ΥΛΛΙΟΥ ΠΡΟΚΛΟΥ ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Tahtta oturan tanrıça Demeter kalathos giymiş, sola. Sağ elinde buğday başağı, sol elinde bereket boynuzu tutuyor.

147-a) Æ 9,39 gr., Amsterdam S 2642, RPC III 2654.1.

Varyasyon 2

Öy: AV NEP TRAIANOΣ K-AIΣAP Σ Γ Δ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΕΠ-Ι ΑΚΥΛΛΙΟΥ ΠΡΟΚΛΟΥ Α ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Tahtta oturan tanrıça Demeter kalathos giymiş, sola. Sağ elinde buğday başağı, sol elinde bereket boynuzu tutuyor.

147-b) Æ 11,50 gr., 26 mm., vAulock Phrygiens I 635 =SNG Leypold 1697 =RPC III 2654.2

147-c) Æ 11,37 gr., 26/28 mm, Lindgren III 606 = RPC III 2654.3

Öy: AV[NC]P TRAIANOC KAI-CAP CE[ΓEP ΔAKI]

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: N-AKO-[ΛΕΩΝ] [ΕΠΙ ΑΚΥΛΛΙ ΠΡΟΚΛΟΥ], Khlamys giymiş imparator, şaha kalkmış at üzerinde. Sağ elinde tuttuğu mızrağını havaya kaldırmış, sağa.

148-a) Æ 26,90 gr., 30 mm., Paris²⁷⁸ = Waddington 6347 = vAulock Phrygiens I 636 = RPC III 2655.1

149-g

Öy: AVT NEP ΤΡΑΙΑΝΟΣ - ΚΑΙΣΑΡ ΣΕ ΓΕΡ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: NAKO-A-EΩN, Polos giymiş Demeter tahtta oturuyor, sola. Sağ elinde buğday başağı, sol elinde bereket boynuzu tutuyor.

149-a) Æ 14,07 gr., 24 mm., Berlin = vAulock Phrygiens I 638 = RPC III 2656.5

149-b) Æ 13,76 gr., 25 mm., Berlin = vAulock Phrygiens I 640 = RPC III 2656.4

149-c) Æ 13,55 gr., 24 mm., Paris²⁷⁹ = vAulock Phrygiens I 641 = RPC III 2656.2

149-d) Æ 13,33 gr., 24 mm., vAulock Phrygiens I 637 = SNG vAulock IV 8427 = RPC III 2656.1

149-e) Æ 11,64 gr., 25 mm., 5, CNG 90, lot. 1061, 23.05.2012.²⁸⁰ = RPC III 2656.7

149-f) Æ 11,03 gr., 6, SNG Cop 625 = vAulock Phrygiens I 639 = RPC III 2656.3

149-g) Æ 10,61 gr., 25 mm., CNG, Inc., e-Auc 111, lot. 72, 30.03.2005.²⁸¹ = RPC III 2656.6

²⁷⁸<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531385k> (Erişim tarihi: 08.07.2017)

²⁷⁹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531383r> (Erişim tarihi: 08.07.2017)

²⁸⁰<https://www.acsearch.info/search.html?id=1284472> (Erişim tarihi: 08.07.2017)

²⁸¹<https://www.acsearch.info/search.html?id=214768>

=<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=1504> (Erişim tarihi: 08.07.2017)

150-a

Öy: AVT NCP TPAIANOC-KAIC[AP] CE Γ Δ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: NAKOΛΕΩΝ – ΠΑΡΘΕΝΙΟC, Nehir tanrısı Parthenios sola yaslanmış, sağ elinde omuzu üzerine doğru uzanan bir saz demeti tutuyor. Sol kolunu yasladığı ters dönmüş amphoradan aşağıya su akıyor.

150-a) Æ 12,19 gr., 25 mm., BM = vAulock Nahtrage 8428 (önceden) = vAulock Phrygiens I 642 = RPC III 2657.1

150-b) Æ 11,59 gr., 26 mm., Paris²⁸² = Waddington 6348, lev. XVII 22 = RSN 23 (1923) s. 328, no. 388 = vAulock Phrygiens I 643 = RPC III 2657.2

151-d

Varyasyon 1

Öy: AYT NCP TPAIANOΣ KAICAP CE Γ Δ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: NAKO-ΛΕΩΝ, Kısa khiton giymiş ayakta duran Artemis, sağ elinde tuttuğu mızrağa yaslanıyor, sağa. Sol elinde ok ve yay tutuyor.

151-a) Æ 13,86 gr., Berlin = vAulock Phrygiens I 647 = RPC III 2658.3

151-b) Æ 12,45 gr., 6, ANS²⁸³ = vAulock Phrygiens I 646 = RPC III 2658.5

²⁸²<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313860>(Erişim tarihi: 08.07.2017)

²⁸³<http://numismatics.org/collection/1944.100.50540>(Erişim tarihi: 08.07.2017)

151-c) Æ 12,42 gr., Paris²⁸⁴ = Waddington 6349 = vAulock Phrygiens I 645 = RPC III 2658.2

151-d) Æ 12,20 gr., 24 mm., BMC 6, s. 339 = vAulock Phrygiens I 644 = RPC III 2658.1

Varyasyon 2

Öy: AYT ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡ Σ Γ Δ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΝΑΚΟ-ΛΕΩΝ, Kısa khiton giymiş ayakta duran Artemis, sağ elinde tuttuğu mızrağa yaslanıyor, sağa. Sol elinde ok ve yay tutuyor.

151-e) Æ 10,93 gr., 23 mm., İstanbul = vAulock Phrygiens I 649.²⁸⁵ = RPC III 2658.4

Varyasyon 3

Öy: AYT ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡ Σ Ε Γ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΝΑΚΟ-ΛΕΩΝ, Kısa khiton giymiş ayakta duran Artemis, sağ elinde tuttuğu mızrağa yaslanıyor, sağa. Sol elinde ok ve yay tutuyor.

151-f) Æ 11,77 gr., 24 mm., SNG vAulock 3894 = vAulock Phrygiens I 648 = RPC III 2658.6

152-c

Varyasyon 1

Öy: AV ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡ Σ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

²⁸⁴<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531387d>(Erişim tarihi: 08.07.2017)

²⁸⁵vAulock II katalogunda sikkenin arka yüzüne ait görsel yer almamaktadır.

Ay: ΝΑΚΟ-ΛΕΩΝ, Ayakta duran Asklepios, sol eli arkada, sağ elinde yılanlı asa tutuyor.

152-a) Æ 7,44 gr., Paris.²⁸⁶

152-b) Æ 6,46 gr., 21 mm., İstanbul = vAulock Phrygiens I 658 = RPC III 2659.7

152-c) Æ 6,43 gr., 22 mm., 6, Boston²⁸⁷ = vAulock Phrygiens I 656 = RPC III 2659.8

152-d) Æ 6,40 gr., 22 mm., Berlin = Imhoof Blumer, s. 279, no. 1= vAulock Phrygiens I 655 = RPC III 2659.5

152-e) Æ 6,04 gr., 21 mm., Paris²⁸⁸ =Waddington 6350 = vAulock Phrygiens I 653 = RPC III 2659.1

152-f) Æ 5,95 gr., 20 mm., Münzhandlung André Cichos.²⁸⁹

152-g) Æ 5,89 gr., 21 mm., vAulock Phrygiens I 657= SNG München 419 = RPC III 2659.4

152-h) Æ 5,65 gr., Bennett Koll., ABD = vAulock Phrygiens I 654 = RPC III 2659.10

Varyasyon 2

Öy: AV NEP TPAIANOCKAICAP CE

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΝΑΚΟ-ΛΕΩΝ, Ayakta duran Asklepios, sola. Sol eli arkada, sağ elinde yılanlı asa tutuyor.

152-i) Æ 6,21 gr., Amsterdam S 2641= RPC III 2659.2

152-j) Æ 6,05 gr., Berlin = vAulock Phrygiens I 652 = RPC III 2659.6

152-k) Æ 5,13 gr., SNG vAulock 3896 = vAulock Phrygiens I 651 = RPC III 2659.9

²⁸⁶<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8474794q> (Erişim tarihi: 08.07.2017)

²⁸⁷<http://www.mfa.org/collections/object/coin-of-nacolea-with-head-of-trajan-260912> (Erişim tarihi: 09.07.2017)

²⁸⁸<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531388t> (Erişim tarihi: 09.07.2017)

²⁸⁹<https://www.ma-shops.com/cichos/item.php?id=6492&lang=en> (Erişim tarihi: 11.07.2017)

Varyasyon 3

Öy: AV NEP TPAIANOCKAICAP

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: NAKO-ΛΕΩΝ, Ayakta duran Asklepios, sola. Sol eli arkada, sağ elinde yılanlı asa tutuyor.

152-l) Æ 5,51 gr., 21 mm., Viyana = vAulock Phrygiens I 650 = RPC III 2659.3.

Varyasyon 4

Öy: AV NEP TPAIAN / OCKAICAP

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: N-AKO-ΛΕΩΝ, Ayakta duran Asklepios, sola. Sol eli arkada, sağ elinde yılanlı asa tutuyor.

152-m) Æ 6,33 gr., 22/23 mm., 6, Eskişehir Env. No. 7884.

153-c

Öy: AV NEP TPAIANO-Σ KAΙΣAP Σ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: N-AKO-ΛΕΩΝ, Ayakta duran çıplak Apollon, sola. Sağ elinde defne dalı, sol elinde yay tutuyor.

153-a) Æ 7,00 gr., 20 mm., SNG vAulock 3895 = vAulock Phrygiens I 660 = RPC III 2660.3

153-b) Æ 5,61 gr., BMC 7, s. 340 = vAulock Phrygiens I 661 = RPC III 2660.1

153-c) Æ 4,89 gr., 20 mm., Paris²⁹⁰ = vAulock Phrygiens I 659 = RPC III 2660.2

²⁹⁰<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313845>(Erişim tarihi: 12.07.2017)

153-d) Æ4,53 gr., 19 mm., Numismatik Naumann, Auc 58, lot. 345, 01.10.2017²⁹¹

154-c

Öy: AV NCP TPAIANOC KAICAP CE

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: NAKO-[ΛΕΩΝ], Uzun khiton ve peplos giymiş Hygeia ayakta, sağa. Sol elinde tuttuğu phiale ile yılan besliyor.

154-a) Æ 4,30 gr., Afyon, Env. No. 2135 = vAulock Phrygiens I 665 = RPC III 2661.5

154-b) Æ 4,27 gr., Paris²⁹² = Waddington 6353 = vAulock Phrygiens I 664 = RPC III 2660.1

154-c) Æ 3,97 gr., 18 mm., Berlin = vAulock Phrygiens I 662 = RPC III 2661.3

154-d) Æ 3,76 gr., Berlin = ZfN 12 (1885), s. 346 = vAulock Phrygiens I 663 = RPC III 2661.2

155-c

Öy: AV NCP TPAIANOC KAICAP CE

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: NAKO-ΛΕΩΝ, Kanatlı kerykaion.

155-a) Æ 3,44 gr., 17 mm., BMC 8, s. 340 = Auc. Kat. Sotheby II 1896 (Bunbury Kol.) 332 = vAulock Phrygiens I 666 = RPC III 2662.1.

155-b) Æ 3,33 gr., 6, SNG Cop 626 = vAulock Phrygiens I 667 = RPC III 2662.3.

²⁹¹<https://www.acsearch.info/search.html?id=4410776>(Erişim tarihi: 05.05.2018)

²⁹²<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313919>(Erişim tarihi: 12.07.2017)

155-c) Æ 3,27 gr., 16 mm., 6, Roma Numismatics Limited, E-LIVE Auc 1, lot. 397, 25.07.2018.²⁹³

155-d) Æ 2,92 gr., Paris²⁹⁴ = Waddington 6352 = vAulock Phrygiens I 668 = RPC III 2662.2.

156-b

Öy: AV N TPAIANOC KAICAP CE

Traianus'un şua taçlı başı, sağa.

Ay: NAKO-ACQN, Ayakta duran kanatlı Nemesis, sağ eli göğsünde, sol elinde ölçü çubuğu tutuyor. Sol ayağının altında tekerlek.

156-a) Æ 5,28 gr., 17 mm., Paris²⁹⁵ = Waddington 6351 = vAulock Phrygiens I 670 = RPC III 2663.1

156-b) Æ 3,85 gr., 16/18 mm., vAulock Phrygiens I 669 = Lindgren&Kovacs 1010 = RPC III 2663.4

156-c) Æ 3,70 gr., Atina, RPC III 2663.3

156-d) Æ 3,68 gr., SNG Leypold II 1425 =RPC III 2663.2

Öy: AV NE TPAIANOΣ [KAICAP] Σ

Traianus'un şua taçlı başı, sağa.

²⁹³<https://www.acsearch.info/search.html?id=5160052> (Erişim tarihi: 05.11.2018) RPC V (2019), **a.g.k.**, no. 2662A.

²⁹⁴<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531390w>. Bu sikkenin ağırlığı RPC online kataloğunda 6,68 olarak yanlış verilmiştir (<https://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/3/2662/>). Asıl ağırlığı olan 2,92 gr., BnF online veri tabanından alınmıştır. (Erişim tarihi: 13.07.2017)

²⁹⁵<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313897> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

Ay: NAKO-Λ-ΕΩΝ, Ayakta duran Demeter (?) – Tykhe (?), sola. Sol elinde bereket boynuzu, sağ elinde buğday başağı tutuyor.²⁹⁶

157-a) Æ 3,18 gr., 16 mm., Smithsonian Institute = vAulock Phrygiens I 671 =RPC III 2664.3.

158-b

Öy: AY NE TPAIANOS KAISAP Σ

Traianus'un şua taçlı başı, sağa.

Ay: NA[KO]-[ΛΕ]ΩΝ, Ayakta duran, polos giymiş Tykhe, sola. Sol elinde bereket boynuzu, sağ elinde dümen tutuyor.

158-a) Æ 2,69 gr., 16 mm., Gotha = vAulock Phrygiens I 672 = RPC III 2664.2

158-b) Æ 2,46 gr., 16 mm., 7, Berlin²⁹⁷ =RPC III 2664.1.

159-a

Varyasyon 1

Öy: A N TPAIANOC KAICAP

Traianus'un şua taçlı başı, sağa.

Ay: NAKO-ΛΕΩΝ, Phryg başlığı giymiş tanrı Men'in drapeli büstü, sağa. Her iki omzu üstünde hilâl.

159-a) Æ 4,00 gr., 19 mm., Numismatik Naumann, Auc 58, lot. 346, 01.10.2017²⁹⁸

²⁹⁶Bu sikkenin arka yüzünde yer alan figür, vAulock tarafından Demeter (?) olarak kataloğa kaydedilmiştir. RPC III kataloğunda ise, bu sikkenin arka yüz figürünün Tykhe olduğu ve çok yıprandığı için vAulock Phrygiens II kataloğunda yer alan 672 numaralı sikke ile benzer olabileceği söylenmiştir. Bkz.<http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/3/2664/>

²⁹⁷<http://ww2.smb.museum/ikmk/object.php?id=18207408>(Erişim tarihi: 10.07.2017)

159-b) Æ 3,29 gr., Oxford (Rogers Kol.) =RPC III 2665.1

Varyasyon 2

Öy: A N TPAIANOC KAICAP

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: NAKO-ΛΕΩΝ, Frig başlığı giymiş tanrı Men'in drapeli büstü, sağa. Her iki omzu üstünde hilâl.

159-c) Æ 3,72 gr., 16 mm., Numismatik Naumann, Auc 69, lot 265, 02.09.2018.²⁹⁹

159-d) Æ 3,55 gr., 17,5 mm., Oxford = Num. Chron. 1940³⁰⁰, s. 222, no. 1 (New College Kol.) = vAulock Phrygiens I 673 = RPC III 2666.1

159-e) Æ 2,70 gr., Atina = RPC III 2666.2

Septimius Severus (MS 193-211)

Öy: AYT K A CΕΠ CΕΟΥΗΡΟC ΠΕ

Septimius Severus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: CΠI CTP ΠΟΥΠI A NAKOΛΕΩΝ, Himation giymiş tanrı, tahtta oturuyor, sağa. Sol elini ileriye doğru uzatmış.

160-a) Æ 21,65 gr., 34 mm., Berlin = vAulock Phrygiens I 674

²⁹⁸<https://www.acsearch.info/search.html?id=4410777> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

²⁹⁹<https://www.acsearch.info/search.html?id=5208221> (Erişim tarihi: 05.11.2018)

³⁰⁰J. G. Milne. (1940). Notes on the Oxford Collections, Phrygia to Galatia. *Numismatic Chronicle Vol. 20, No. 80*. Londra: Royal Numismatic Society, s. 222

Iulia Domna (Septimius Severus'un Eşi)

Öy: IOVΛIA-AVTOVCTA

Iulia Domna büstü, sağa.

Ay: N-AKO-ΛEΩN, Tahtta oturan, kalathos giymiş Demeter sola. Sağ elinde haşhaş ve buğday başağı, sol elinde bereket boynuzu tutuyor.

161-a) Æ 14,12 gr., 29 mm., SNG vAulock 3897 = vAulock Phrygiens I 675.

Caracalla (MS 198-217)

Öy: AYT KAI [M AYP] ANTΩN[ΕΙΝOC] AYT

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: [TON] KTICCTHN NAKOΛEΩN, Ayakta duran sakallı Herakles, sağa. Sağ eli kalçasında, sol elinde tuttuğu sopasına yaslanmış pozisyonda.

162-a) Æ 19,67 gr., 33 mm., BMC 9, s. 340 = vAulock Phrygiens I 676.

Öy: AVT K M AYPHAI ANTΩNΕΙΝOC (?)

Caracalla'nın defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΝΑΚΟΛ-ΕΩΝ, Ata binmiş imparator, sola. Selamlar şekilde sağ elini havaya kaldırmış.

163-a) Æ 15,89 gr., 33 mm., SNG Fitzwilliam 4992 = Leake I, Asiatic Greece 86 = vAulock Phrygiens I 677.

Öy: ΑΝΤΩΝΙΝΟC ΑΥΤΟΥCΤΟC

Caracalla'nın sakallı başı, defne çelenkli, sağa.

Ay: ΕΠΙ ΟΝΗCΙΜΟΥ ΑΡΧ ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Ayakta duran Herakles, sağa. Sol omuzu üzerinde aslan postu, sağda Herakles'in sopası ve bukranon.

164-a) Æ 19,78 gr., 33 mm., Viyana = vAulock Phrygiens I 678.

Öy: ΑΝΤΩΝΙΝΟC ΑΥΤΟΥCΤΟC

Caracalla'nın sakallı başı, defne çelenkli, sağa.

Ay: ΝΑΚΟ-ΛΕΩΝ, Tahtta oturan Zeus, sola. Sol elinde asa, sağ elinde phiale tutuyor.

165-a) Æ 21,42 gr., 33 mm., British Museum = vAulock Phrygiens I 679

Öy: ANTΩNINOC AYΓOYCTOC

Caracalla'nın sakallı başı, defne çelenkli, sağa.

Ay: NAKO-ΛΕΩΝ, Frig başlığı giymiş, ayakta duran tanrı Men, Sağ elinde asa, sol elinde kozalak tutuyor (?). Ayağının yanında bukranion.

166-a) Æ 20,78 gr., 33 mm., Berlin = vAulock Phrygiens I 680.

Öy: ANTΩNINOC-AVΓOYCTOC

Sakallı Caracalla'nın şua taçlı başı, sağa.

Ay: NAK-O-ΛΕΩΝ, Karşılıklı ayakta duran Hygeia ve Asklepios. Uzun khiton giymiş Hygeiaphialeden yılan besliyor, sağa. Asklepios sol elinde yılanlı asa tutuyor, sola.

167-a) Æ 9,41 gr., 25 mm., Paris³⁰¹ = Waddington 6354 = vAulock Phrygiens I 681

168-a

Öy: ANTΩNINOC-AVΓOYCTOC

Caracalla'nın şua taçlı başı, sağa.

Ay: NAKO-ΛΕΩΝ, Ayakta duran Artemis, kısa khiton giymiş, sağa. Sağ elinde uzun mızrak, sol elinde yay tutuyor.

168-a) Æ 8,42 gr., 25/26 mm, 12, SNG Tübingen 4174

³⁰¹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531392q>(Erişim tarihi: 14.07.2017)

Plautilla (Caracalla'nın Eşi)

Öy: ΘΟΥΛ ΠΛΑΥΤΙΛΛΑ CCBΛ

Plautilla'nın başı, sağa.

Ay: ΝΑΚ-Ο-ΛΕΩΝ, Karşılıklı ayakta duran Asklepios ve Hygeia. Hygeia phialeden yılan besliyor, sağa. Asklepios sol elinde yılanlı asa tutuyor, sola.

169-a) Æ 11,88 gr., 25 mm., Berlin = vAulock Phrygiens I 682.

Geta Caesar (MS 198-209)

170-b

Öy: Π CΕΠΤ ΓΕΤΑC ΚΑΙ

Geta'nınıdiademsiz başı, sağa.

Ay: ΝΑΚΟ-Λ-ΕΩΝ, Noktalı bordür içerisinde Zeus Keraunios³⁰², sağa. İleriye doğru uzattığı sağ eliyle yıldırım atıyor.

170-a) Æ 5,52 gr., 20 mm., Viyana = NumZ 23³⁰³, s. 3, fig. 1 = vAulock Phrygiens I 684

170-b) Æ 5,45 gr., 21 mm., Paris³⁰⁴ = vAulock Phrygiens I 683

³⁰²Katalog numarası 170 olan bu sikke tipinde, arka yüzde Zeus figürü, antik çağ heykel literatürde Zeus Keraunios tipi olarak geçmektedir. İlk olarak MÖ 6. Yüzyılda Peloponnesos'ta ortaya çıkan bu tipin en önemli özelliği, sağa dönük ve ayakta duran çıplak Zeus'un sağ elinde tuttuğu yıldırım demetini ileriye doğru atar bir şekilde betimlenmesidir. Ayrıntılı bilgi için Bkz: J. W. Elderkin (1940). *Bronze Statuettes of Zeus Keraunios*. *AJA*, Vol: 44, No. 2, s. 225-233.

³⁰³J. v. Schlosser (1891). *Kleinasiatische und thrakische Münzbilder der Kaiserzeit*. *Numismatische Zeitschrift* 23. Viyana, s. 3, fig. 1.

³⁰⁴<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531396c> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

171-b

Öy: Π CΕΠΤ ΓΕΤΑC KAI

Geta'nın diademsiz başı, sağa.

Ay: NAKO-ΛΕΩΝ, Ayakta duran Asklepios, sola. Sağ elinde yılanlı asa tutuyor.

171-a) Æ 6,02 gr., Paris³⁰⁵ = vAulock Phrygiens I 686

171-b) Æ 5,87 gr., 20 mm., Paris³⁰⁶ = Waddington 6355 = vAulock Phrygiens I 685

171-c) Æ 5,83 gr., Viyana = Auc. Kat. Egger 46 (1914, Prowe) 1804 = vAulock Phrygiens I 687

Öy: Π CΕΠΤ-ΓΕΤΑC KAI

Geta'nındiademsiz başı, sağa.

Ay: NA-KO-ΛΕΩΝ, Ayakta duran Apollon, sola. Sağ elinde defne dalı, sol elinde yay tutuyor.

172-a) Æ 5,89 gr., 21 mm., Paris³⁰⁷ = Waddington 6356 = vAulock Phrygiens I 688.

Öy: Π CΕΠΤ ΓΕΤΑC KAI

Geta'nındiademsiz başı, sağa.

³⁰⁵<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313934?rk=85837;2> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

³⁰⁶<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531394j.r=nacolea?rk=321890;0> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

³⁰⁷<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531395z?rk=386268;0> (Erişim tarihi: 13.07.2017)

Ay: NAK-OΛΕΩΝ, Kanatlarını açmış kartal, cepheden.

173-a) Æ 2,90 gr., Oxford = vAulock Phrygiens I 690

173-b) Æ 2,83 gr., 16 mm., Berlin = Imhoof Blumer, s. 279, no. 2 = vAulock Phrygiens I 689

III. Gordianus (MS 238-244)

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟ[C] ΑΥΤ

III. Gordianus'un şua taçlı, drapeli büstü, sağa.

Ay: NAK-O-ΛΕΩΝ, At üzerindeki imparator, sağ elinde tuttuğu asasını yukarı kaldırmış, sola.

174-a) Æ 19,48 gr., 33/35 mm., BMC 10, s. 340 = vAulock Phrygiens I 691 = RPC VII.1 770.1

175-c

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟ[C] ΑΥΤ

III. Gordianus'un defne çelenkli, drapeli büstü, sağa.

Ay: NAK-O-ΛΕΩΝ, Tahtta oturan Demeter, uzun khiton giymiş, sola. Sağ elinde buğday başakları, sol elinde bereket boynuzu tutuyor.

175-a) Æ 11,43 gr., 27 mm., BMC 11, s. 340, lev. XXXIX, 9 = vAulock Phrygiens I 693 = RPC VII.1 772.3

175-b) Æ 10,12 gr., Paris³⁰⁸ = vAulock Phrygiens I 694 = RPC VII.1 772.4

175-c) Æ 9,94 gr., 27/28 mm., Paris³⁰⁹ = Waddington 6357 = vAulock Phrygiens I 692 = RPC VII.1 772.1

175-d) Æ 9,63 gr., Afyon = vAulock Phrygiens I 695 = RPC VII.1 772.5

175-e) Æ 8,38 gr., 26 mm., Berlin = vAulock Phrygiens I 696 = RPC VII.1 772.2

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟ[С A]YΓ

III. Gordianus'un şua taçlı, drapeli büstü, sağa.

Ay: NAKO-ΛΕΩΝ, Tahtta oturan Nymphe Nakolea (?) sola. Sol elinde bereket boynuzu ve çocuk tutuyor.

176-a) Æ 16,06 gr., 32,7 mm., 7, M&M GmbH, Auc 16, Lot 578, 15.05.2005³¹⁰ = RPC VII.1 771.1.³¹¹

177-b

Öy: M ANT ΓΟΡ-ΔΙΑΝΟ[С A]YΓ

III. Gordianus'un defne çelenkli, drapeli büstü, sağa.

³⁰⁸<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531397s> (Erişim tarihi: 17.07.2017)

³⁰⁹<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b85313986> (Erişim tarihi: 17.07.2017)

³¹⁰<https://www.acsearch.info/search.html?id=225289> (Erişim tarihi: 06.06.2018)

³¹¹176 katalog numaralı bu sikke, müzayede kataloğunda elinde çocuk tutan Nymphe olarak belirtilmiştir. Nakoleia sikkelerinin ikonografisinde yer almayan bu figür için yapılan yorum doğru ise, Nymphe betiminin ilk temsilinin III. Gordianus'a ait bu sikkede görüldüğü söylenebilir. Spoerri-Butcher, 2006, a.g.k., 276.

Ay: ΝΑΚΟΛΕΩ-Ν ΠΑΡΘΕΝ/ΙΟΛ, Nehir tanrısı Parthenios, kayalıklara yaslanmış, her iki elinde saz demeti tutuyor.

177-a) Æ 6,53 gr., BMC 12, s. 340, lev. XXXIX, 10 = vAulock Phrygiens I 698 = RPC VII.1 774.2

177-b) Æ 6,20 gr., 23 mm., Paris³¹² = Waddington 6357 = vAulock Phrygiens I 697 = RPC VII.1 774.1

177-c) Æ 5,63 gr., 21 mm., Viyana = RSN 23 (1923) s. 328, no. 389. vAulock Phrygiens I 699 = RPC VII.1 774.3

177-d) Æ 5,33 gr., İstanbul = vAulock Phrygiens I 700 = RPC VII.1 774.4

178-a

Varyasyon 1

Öy: Μ ΑΝΤ ΓΟΡ-ΔΙΑΝΟΛ ΑΥΤ

III. Gordianus'un defne çelenkli, drapeli büstü, sağa.

Ay: ΝΑΚΟ-ΛΕΩΝ, Karşılıklı ayakta duran Hygeia ve Asklepios. Solda, uzun khiton giymiş Hygeia phialeden yılan besliyor, sağa. Sağda, Asklepios sol elinde yılanlı asa tutuyor, sola.

178-a) Æ 5,37 gr., 24 mm., Berlin, vAulock Phrygiens I 701 = RPC VII.1 773.1.

Varyasyon 2

Öy: Μ ΑΝΤ ΓΟΡ-ΔΙΑΝΟΛ ΑΥΤ

III. Gordianus'un defne çelenkli, drapeli büstü, sağa.

³¹²<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8531399m>(Erişim tarihi: 17.07.2018)

Ay: NAK-O-ΛΕΩΝ, Karşılıklı ayakta duran Hygeia ve Asklepios. Solda, uzun khiton giymiş Hygeia phialeden yılan besliyor, sağa. Sağda, Asklepios sol elinde yılanlı asa tutuyor, sola.

178-b) Æ 3,92 gr., 23 mm., 6, SNG München 420 = RPC VII.1 773.2.

179-b

Öy: M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟΕ ΑΥΤ

III. Gordianus'un defne çelenkli, drapeli büstü, sağa.

Ay: NAK-O-ΛΕΩΝ, Ayakta duran Hermes, sola. Sağ elinde para kesesi, sol elinde kerykaion tutuyor.

179-a) Æ 3,18 gr., 18 mm., Maison Platt = vAulock Phrygiens I 702 = RPC VII.1 775.1

179-b) Æ 2,60 gr., 20 mm., 12, SNG Turkey 5 543, Env. No. 2003-552.

Gallienus (MS 253-268)

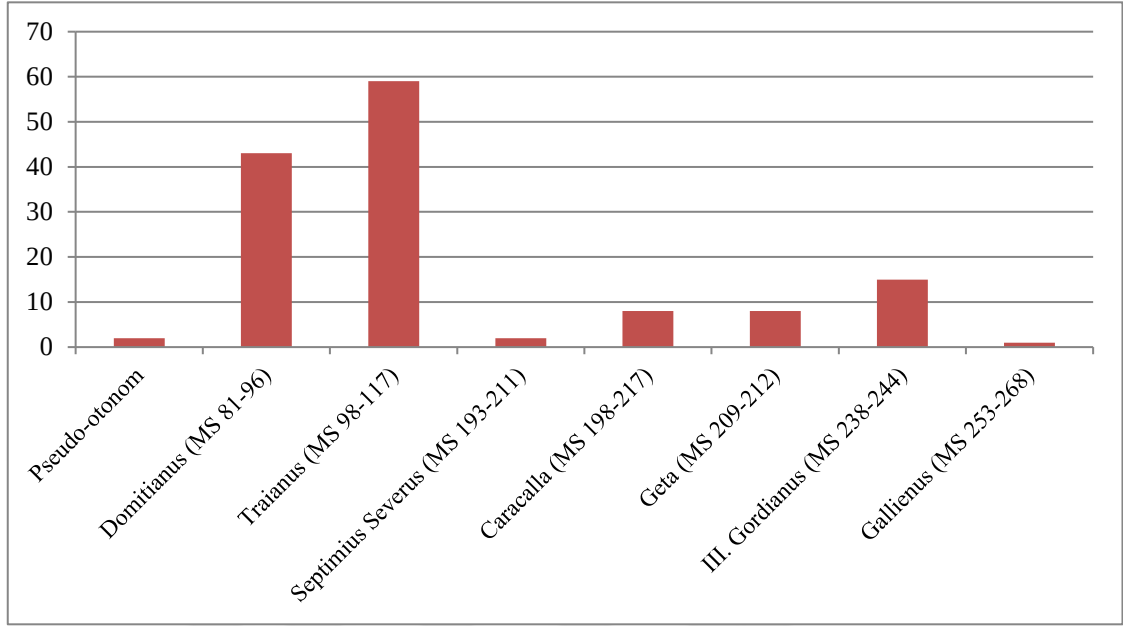
Öy: ΑΥΤ Κ ΠΙΟ ΛΙΚΙΝ ΓΑΛΛΙΗΝΟC

Gallienus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: NAK-OΛΕΩΝ, Dört nala koşan at üzerinde imparator, sağa.

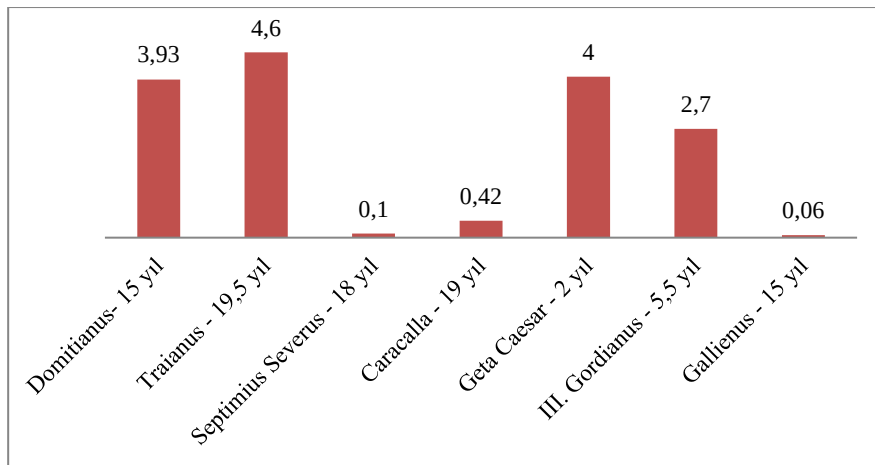
180-a) Æ 11,04 gr., 28 mm., Berlin = vAulock Phrygiens I 703.

5.3. Nakoleia’da Sikke Basımı

Şekil 5.1. Tespit edilen Nakoleia kenti Roma İmparatorluk döneminde basılan sikkelerin imparatorlara göre sayısal dağılımı

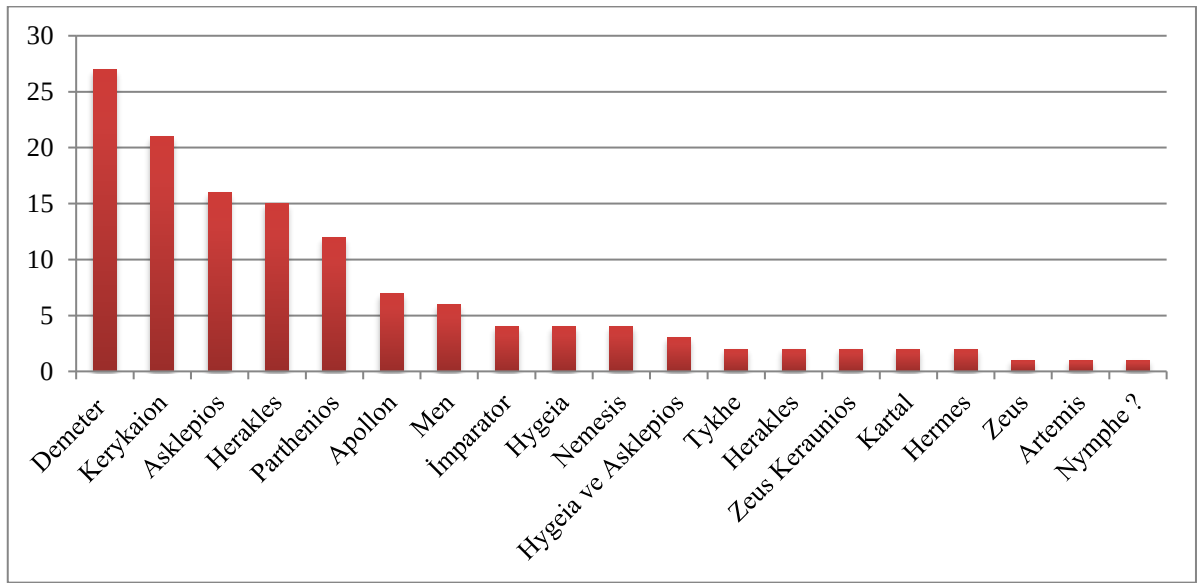
Roma İmparatorluk döneminde, Nakoleia kentinde basılan sikkeler, imparator Domitianus ile başlamış ve Traianus ile devam etmiştir. Traianus sonrası, Severuslar dönemine kadar uzun bir süre sikke basılmamış, Septimius Severus ile birlikte Geta’ya kadar aralıksız sikke basılmıştır. Geta sonrası ise sikke basımı yine uzun aralıklı olmuş, sadece III. Gordianus ve Gallienus dönemlerinde sikke basılmıştır. Özetle, Nakoleia kentinde sikke darbı yoğun ve sürekli olmamıştır. (Bkz. Şekil 5.1.)

Şekil 5.2. Tespit edilen Nakoleia kenti Roma İmparatorluk döneminde basılan sikke sayısının, imparatorların tahtta kaldığı yıl sayısına oranı

Şekil 5.2.'de yer alan grafiğe bakıldığında, Nakoleia'da basılan sikkelerin gösterdiği dönemsel yoğunluğun, Geta ve III. Gordianus dönemlerinde görüldüğü anlaşılmaktadır. Domitianus ve Traianus'a ait sikkeler adet olarak fazla olsa da tahtta kaldıkları uzun süre, basım yoğunluğunun Geta ve III. Gordianus'a göre az olduğu görülmektedir.

5.4. Nakoleia Sikkelerinde Yer Alan Arka Yüz Tasvirleri

Şekil 5.3. Tespit edilen Nakoleia sikkelerinin arka yüzlerinde yer alan figürlerin sayısal dağılımı

Şekil 5.3.'te yer alan grafiğe bakıldığında, Nakoleia kenti sikkelerinde, en sık rastlanan tanrı/tanrıçaların Demeter, Asklepios, Parthenios ve Herakles olduğu görülmektedir. Demeter, Domitianus, Traianus, Septimius Severus ve III. Gordianus sikkelerinde, yoğun olarak kullanılmış bir figürdür ve şaşırtıcı bir biçimde, Nakoleia kenti sikkelerinde Kybele betimli bir sikkeye rastlanmamıştır. (Bkz. Tablo 5.1.)

Nakoleia sikkelerinde, Domitianus, Traianus, Iulia Domna ve III. Gordianus'a ait bir 29 adet sikkede, tanrıça Demeter sikkelerin arka yüzünde en yoğun tasvir edilen figür olmuştur (Kat. No. 142, 146?, 147, 150, 158?, 162, 175). Toprak, ekin, buğdayın koruyucusu gibi özellikleri ile Kybele ile benzer nitelikleri olan bu tanrıça³¹³, Nakoleia sikkelerinde Kybele yerine tercih edilmiş olma ihtimalini ortaya çıkarmaktadır.

³¹³M. Vannucci (1998). The Origin of the Cult of Demeter: The Story of Hexaploid Wheat. *Annals of the Bhandarkar Oriental Research Institute*, India, Vol 79. No. 1/4, s. 108.

Nakoleia'ya ait sikkelerde, yerleşim merkezinin hemen batısında yer alan ve Sangarios (Sakarya) Irmağı'nın bir kolu olan “*ΠΑΡΘΕΝΙΟΚ*”, “*Parthenios*”un (Seydi Çayı-Seyit Su)³¹⁴ personifikasyonu Traianus ve III. Gordianus ait sikkelerde tasvir edilmiştir (Kat. No. 151, 177). Parthenios, uzanmış ve elinde saz demeti tutar biçimde betimlenmiştir.

Nakoleia sikkelerinde, Domitianus ve Caracalla sikkelerinde betimlenmiş ve sıkça tercih edilmemiş bir tanrı olan Herakles, bir Caracalla sikkesinde, kurucu “*KTICTHN*” “(*ktistes*)” sıfatı ile karşımıza çıkmaktadır (Bkz. Kat. No. 162-a) Roma imparatorluk döneminde, kentlerin Hellen kökeni ve geleneği ile şehirlerin kuruluş mitleri ve kahramanlarını bağdaştırdığı bu dönemde³¹⁵, Nakoleia'nın ktistes, Herakles olarak belirtilmiştir. Byzantiumlu Stephanos ise, Nakoleia kentinin kurucuları olarak hem Nymphē Nakole hem de Daskylos'un oğlu Nakolos'u göstermektedir.³¹⁶ Nakoleia ve çevresinde ele geçen epigrafik eserlerde, Zeus bölgedeki en önemli tanrı olarak karşımıza çıkarken, Herakles, Telephos ile birlikte heykellerde tasvir edilmiştir.³¹⁷

Bugün Eskişehir Eti Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmekte olan ve Seyitgazi'de ele geçen bir Herakles-Telephos heykeli, Nakoleia kenti hakkında bize önemli bilgiler vermektedir. Söz konusu heykel, orijinali Hellenistik dönemde yapılmış olan bir Roma kopyasıdır. Bu heykel, Nakoleia'nın Hellenistik dönemden itibaren Pergamon ile olan bağlantısını göstermekte olan önemli bir örnektir.³¹⁸

Yukarıda da bahsedildiği gibi, epigrafik kaynaklarda Zeus, diğer Epiktetos kentleri gibi Nakoleia'nın da en önemli tanrılarından biridir. Kente ait sikkelere bakıldığında, Zeus'un toplam 3 adet sikke ile iki farklı imparator sikkesinde betimlenmesi ilginçtir. Ktistes olarak kabul görmüş olan Herakles ise yazıtlarda Zeus ile birlikte yer almaktadır. Bununla birlikte, sikkeler üzerinde hem Zeus hem de Herakles

³¹⁴Haspels, 1971, **a.g.k.**, 25.

³¹⁵Magie, 1950, **a.g.k.**, 637.

³¹⁶Steph. Byz., 467.

³¹⁷A. Çalık Ross (2010). The Statue Group of Herakles and Telephos from Seyitgazi in Phrygia. Exploring Ancient Sculpture: Essays in Honour of Geoffrey Waywell. *Bulletin of the Institute of Classical Studies. Supplement*, Londra. No. 104, s. 178.

³¹⁸H. S. Alanyalı (2005). Die Herakles-Telephos Gruppe von Nakoleia in Phrygien. *Ramazan Özgan'a Armağan / Festschrift für Ramazan Özgan*. İstanbul: Ege Yayınları, s. 2. Ayşe Çalık Ross, Nakoleia'da böyle bir heykelin bulunmasını, Orkistos gibi Nakoleia merkezine uzak bir kenti bile territoriası içinde bulundurabilen güçlü bir kentin aynı zamanda bir kült merkezi de olabileceği ihtimalini söylemektedir. Bkz. Çalık Ross, 2010, **a.g.k.**, 178.

sıklıkla tercih edilmemiş olsa da bölgede ele geçen birçok yazıtta birlikte yer almaktadır.³¹⁹

³¹⁹MAMA V, no. 213b ve no 182.

Tablo 5.1. Nakoleia kenti Roma İmparatorluk dönemi sikkelerinde yer alan arka yüz figürlerinin imparatorlara göre dağılımı

	Apollon	Artemis	Asklepios	Demeter	Herakles	Hermes	Hygeia	Hygeia&Asklepios	İmparator	Kartal	Kerykaion	Men	Nemesis	Nymphe	Parthenios	Tykhe	Zeus
Pseudo-otonom ?	♦																
Domitianus (MS 81-96)				♦	♦						♦						
Traianus (MS 98-117)	♦	♦	♦	♦			♦		♦		♦	♦	♦		♦	♦	
S. Severus (MS 193-211)				♦													
Caracalla (MS 198-217)	♦	♦	♦	♦	♦			♦	♦	♦		♦					♦
III. Gordianus (MS 238-244)						♦		♦	♦					♦	♦		
Gallienus (MS 253-268)									♦								

5.5. Nakoleia Sikkelerinin Birimleri

Tablo 5.2. Nakoleia'da basılan sikkelerin *çap ölçülerine göre oluşturduğu birimlerin ağırlık - çap ortalamaları ve imparatorlara göre dağılımı*

	Birimler	İmparatorlar	Çap Ort.	Ağr. Ort
E	31/33 mm	Traianus, Septimius Severus, Caracalla, III. Gordianus	32,83 mm	20, 91 gr
D	27/29 mm	Septimius Severus, Caracalla III. Gordianus, Gallienus	28 mm	11,69 gr
C	24/25 mm	Domitianus, Traianus, Caracalla	24,85 mm	9,71 gr
B	20/22 mm	Domitianus, Traianus, Caracalla, III. Gordianus	20,73 mm	5,24 gr.
A	16/18 mm	Domitianus, Traianus, Caracalla, III. Gordianus	17,62 mm	3,57 gr

Domitianus (MS 84-96)

23/26 mm	Domitianus	24,66 mm	7,76 gr (3)	Demeter
19/21 mm	Domitianus	20 mm	4,47 gr (6)	Herakles
17/18 mm	Domitianus	18 mm	3,17 gr (6)	Kerykaion

Nakoleia kentinde Domitianus döneminde basılan sikkelerde üç farklı birim kullanıldığı görülmektedir. 23/26 mm'lik Demeter tipli sikkeler en yüksek birim olmakla birlikte ardından gelen 19/21 mm'lik Herakles tipli ve 17/18 mm'lik kerykaionlu sikkeler daha küçük birimleri oluşturmaktadır.

Traianus (MS 98-117)

33 mm	Traianus	33 mm	22,61 gr (2)	Demeter
30 mm	Traianus		26,90 gr (1)	İmparator

26/28 mm	Traianus	27 mm	11,43 gr (2)	Demeter
24/25 mm	Traianus	24,5 mm	12,82 gr (6)	Demeter
25/26 mm	Traianus	25,5 mm	11,89 gr (2)	Parthenios
23/24 mm	Traianus	23,66 mm	11,63 gr (3)	Artemis
20/22 mm	Traianus	21,25 mm	6,12 gr (8)	Asklepios
19/20 mm	Traianus	19,66 mm	5,47 gr (3)	Apollon
18 mm	Traianus		3,97 gr (1)	Hygeia
16/17 mm	Traianus	16,5 mm	3,35 gr (2)	Kerykaion
16/17 mm	Traianus	16,5 mm	4,56 gr (2)	Nemesis
16 mm	Traianus	16 mm	2,77 gr (3)	Demeter? Tykhe ?
16/18 mm	Traianus	17,16 mm	3,75 gr (3)	Men Büstü

Nakoleia’da basılan sikkeler içerisinde, en yoğun ve en farklı tip ve birimlerin görüldüğü dönem Traianus dönemidir. Dört farklı birimde basılan sikkeler, arka yüz tiplerinin çeşitliliği ile de ön plana çıkmaktadır. 30/33 mm’lik büyük birimli sikke Traianus döneminde basılmaya başlamış, arka yüzünde Demeter ve imparatorun tasvir edildiği iki farklı tipte piyasaya sürülmüştür.

Çapları 23/27 mm arasında değişen 11-12 gramlık yarım birimli sikkeler Traianus sikkeleri içerisinde sayıca en yoğun olan sikkelerdir. Bu sikkelerde Demeter, Parthenios ve Artemis betimleri yer almaktadır.

Traianus adına basılan sikkelerde, 20-22 mm’lik sikkeler, arka yüzünde Asklepios ve Apollon’un yer aldığı iki farklı tipte piyasaya sürülmüştür. En küçük birimli sikkeler olan 16-18 mm’lik sikkeler ise Men, Demeter, Nemesis, Kerykaion, Hygeia’nın yer aldığı beş farklı tipte kullanılmıştır.

Severuslar Dönemi

Septimius Severus (MS 193-211)

34 mm	Septimius Severus		21,65 gr (1)	Tanrı ?
--------------	-------------------	--	--------------	---------

29 mm Iulia Domna 14,12 gr (1) Demeter

Traianus Sonrası sikke basımına uzun bir ara veren Nakoleia, Septimius Severus ile tekrar sikke basımına geçmiş, bu dönem de iki farklı örnek ve iki farklı birim ile çok az sayıda sikke basmıştır. 34 mm'lik en büyük birimin tek örneği olan sikke arka yüzünde yer alan tanrı figürü kesin olmadığı için herhangi bir tip saptanamamıştır. 29 mm'lik Demeter tipli sikke ise Iulia Domna adına basılmış olup, tek bir sikke saptanabilmiştir.

Caracalla (MS 198-217)

33 mm	Caracalla		19,67 gr (1)	Herakles
33 mm	Caracalla		15,89 gr (1)	İmparator
33 mm	Caracalla		19,78 gr (1)	Herakles
33 mm	Caracalla		21,42 gr (1)	Zeus
33 mm	Caracalla		20,78 gr (1)	Men
25 mm	Caracalla		9,41 gr (1)	Hygeia ve Asklepios
25 mm	Caracalla		8,42 gr (1)	Artemis
20/21 mm	Geta Caesar	20,5 mm	5,48 gr (2)	Zeus
20 mm	Geta Caesar		5,87 gr (1)	Asklepios
21 mm	Geta Caesar		5,89 gr (1)	Apollon
16 mm	Geta Caesar		2,83 gr (1)	Kartal

Severuslar döneminde sürekliliği az da olsa sürdürebilmiş olan Nakoleia, Septimius Severus'tan sonra Caracalla ve Geta adına basılan sikkelerle sikke üretimine dört farklı birim ile devam etmiştir. Büyük birimli sikkeler olan 33 mm'lik beş farklı tipten oluşan sikkeler ile 25 mm'lik daha küçük birim Caracalla adına basılan sikkelerde görülmektedir. 20/21 mm'lik ve 16 mm'lik iki farklı daha küçük birimler ise bu dönemde Caracalla Caesar adına basılmıştır.

Asker İmparatorlar Dönemi

III. Gordianus (MS 238-244)

33 mm	III. Gordianus		19,48 gr (1)	İmparator
32,7 mm	III. Gordianus		16,06 gr (1)	Nymphe ?
26/28 mm	III. Gordianus	27 mm	9,91 gr (3)	Demeter
21/23 mm	III. Gordianus	22 mm	5,33 gr (2)	Parthenios
23/24 mm	III. Gordianus	22 mm	4,64 gr (2)	Hygeia-Asklepios
18/20 mm	III. Gordianus	19 mm	2,89 gr (2)	Hermes

Gallienus (MS 253-268)

28 mm	Gallienus		11,04 gr (1)	İmparator
-------	-----------	--	--------------	-----------

Severuslar dönemi sonrası, III. Gordianus'a kadar Nakoleia'da sikke basımında tekrar bir kesinti olduğu görülmektedir. Bu dönemde, yüksek birimli sikkeler, daha önce basılan yüksek birimli sikkeler ile ölçüsel bir farklılık göstermemiştir. Caracalla döneminde basılan dört farklı birimdeki ölçüleri ve ağırlıkları aynı şekilde devam etmiştir. III. Gordianus döneminde, bu birimlerdeki arka yüz figürlerinde farklı tipler tercih edilmiştir. En büyük birimli sikkelerde imparatorun kendisi tasvir edilirken, en küçük birimde de tanrı Hermes yer almıştır.

III. Gordianus sonrası, Nakoleia'daki sikke basımı tekrar kısa süreli bir kesintiye uğramıştır. Gallienus ile tekrar sikke basılmaya başlanmış, fakat bu dönemde 28 mm'lik tek bir sikke tipi tespit edildiğinden birimsel olarak kesin bir saptama yapılamamıştır.

Tablo 5.3. *Nakoleia’da basılan sikkelerin çap ölçülerine göre oluşturduğu birimlerin ağırlık - çap ortalamaları ve imparatorlara göre dağılımı*³²⁰

Domitianus (MS 81-96)			24,66 mm 7,76 gr (3)	20 mm 4,47 gr (6)	18 mm 3,17 gr (3)
Traianus (MS 98-117)	31,5 mm 24,75 gr (3)		24,91 mm 11,96 gr(13)	20,45 mm 5,79 gr (11)	16,83 mm 3,68 gr (11)
Septimius Severus (MS 193-211)	34 mm 21,65 gr (1)	29 mm 14,12 (1)			
Caracalla (MS 198-217)	33 mm 19,5 gr (5)		25 mm 9,41 gr (1)	20,5 mm 5,74 gr (4)	16 mm 2,83 gr (1)
III. Gordianus (MS 238-244)	32,85 mm 17,77 gr (2)	27 mm 9,91 gr (3)		22 mm 4,98 gr (4)	18 mm 2,89 gr (2)
Gallienus (MS 253-268)		28 mm 11,04 gr (1)			

Dorylaion ve Midaion’a göre, sikke basan imparator sayısının az olduğu Nakoleia kenti sikkeleri, ağırlık ve çap ortalamaları ile değerlendirildiğinde dönemlere göre değişiklik gösteren birimler ve bu birimlere bağlı farklılık gösteren sikke ağırlıkları tespit edilmiştir.

İmparator Traianus ile büyük birimli sikke basmaya başlayan Nakoleia, çapları 31/34 mm arası değişen büyük birimli sikkeleri III. Gordianus’a kadar basmıştır. Bu noktada, Traianus ve Septimius Severus sikkelerinde ağırlıkları ortalama 21-24 gram arası olan sikkelerin, Caracalla ve III. Gordianus ile düşüşe geçmiş, yaklaşık 5 gramlık bir azalma olduğu gözlenmiştir.

4 farklı birimi piyasaya süren  imparator vardır: Traianus, Septimius Severus ve III. Gordianus.

³²⁰RPC VII Kataloğunda yer alan III. Gordianus sikkelerine ait birim tablosu ile yukarıdaki tabloda yer alan III. Gordianus birimleri arasında, tespit edilen sikke sayısı farklılıklarından dolayı sikke ölçülerinde 1-3 mm arasında değişimler söz konusudur. Spoerri-Buthcer, 2006, **a.g.k.**, 275.

31/34 mm'lik büyük birimli sikkeler, Traianus ve Septimius Severus Dönemi'nde 21-24 gram arasında basılmıştır. Caracalla ve III. Gordianus döneminde basılan büyük birimli sikkelerde ise çap aynı kalmış, sikke ağırlıkları azalarak 19-17 grama kadar düşmüştür. Diğer birimlerde ise bu tip bir düşüş görülmemektedir.

Septimius Severus, III. Gordianus ve Gallienus döneminde basılan 27/29 mm'lik daha küçük birimlerde, tanrıça Demeter yer almaktadır. Gallienus sikkesinde ise imparatorun kendisi tasvir edilmiştir. Domitianus, Traianus ve Caracalla dönemlerindeki 24/25 mm'lik birimlerde ise, Demeter, Parthenios ve Artemis bulunmaktadır.

20/22 mm'lik 4-5 gramlık sikkelerde, Zeus, Asklepios, Hygeia, Herakles figürleri yer almaktadır. Bu durumda, Dorylaion ve Midaion sikkelerinde büyük birimlerde kullanılan Zeus tasvirinin, Nakoleia kentinde küçük birimli sikkelerde tercih edildiği görülmektedir.

Domitianus, Traianus, Caracalla ve III. Gordianus dönemlerine piyasada olan 16/18 mm'lik en küçük birimlerde Kerykaion ve kartal değişmeyen figürler olmuş, bunların yanında Men ve Nemesis de bu birimde yer almıştır.

5.6. Nakoleia'ya Ait Varlığı Şüpheli Sikkeler

Pseudo-otonom?

Öy: Artemis başı, sağa, arkasında sadak.

Ay: ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Ayakta duran Apollon, çıplak. Sağ elinde plektrum, sol elinde lyre tutuyor.

X39. Æ Mionnet 4, s. 345, no. 866 = Sestini IX, s. 82, no. 1.

Pseudo-otonom ?

Öy: Artemis başı, arkasında ok ve sadak

Ay: ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Apollon, sola doğru yürüyor. Sağ elinde plectrum, sol elinde lyre tutuyor.

X40. Æ Sestini IX, s. 82, no. 2 = Mionnet 7, s. 601, no. 520

Pseudo-otonom ?

Öy: ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ

Ayakta duran Artemis sadağından bir ok alıyor. Sol elinde yay (?) tutuyor.

Ay: ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Ayakta duran Apollon, çıplak. Sağ elinde phiale, sol elinde lyre tutuyor.

X41. Æ Mionnet 4, s. 345, no. 867 = Sestini IX, s. 82, no. 4.

Pseudo-otonom ?

Öy: Artemis başı.

Ay: ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Ayakta duran Apollon, giyimli, sağa. Sağ elinde plektrum, sol elinde lyre tutuyor. Arkasında ok ve yay.

X42. Æ Sestini IX, s. 82, no. 3³²¹ = Mionnet 7, s. 602, no. 521.

Pseudo-otonom ?

³²¹Sestini IX kataloğunda, 2 numaralı sikkenin altına yanlış olarak tekrar 2 numarası verilmiştir. Numaralandırma düzeltilerek 2 yerine 3 rakamı yazılmıştır. Bkz. Sestini, 1820, **a.g.k.**, 82.

Öy: Sur taçlı kadın başı.

Ay: ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Buğday başağı

X43. Æ Sestini IX, s. 82, no. 5 = Mionnet 7, s. 602, no. 522.

Pseudo-otonom ?

Öy: ΝΑΚΟΛΕΩΝ

Sakalsız, drapeli Senato büstü.

Ay: ΕΠΙ.....ΝΟC, Ayakta duran kadın figürü, sola. Sağ elinde phiale, sol elinde mızrak tutuyor.

X44. Æ Mionnet 7, s. 602, no. 523 = Sestini Chaudoir, s. 109, no. 1.

Augustus (MÖ 27 – MS 14)

Öy: ΑΥΤ ΚΑΙΣΑΡ

Augustus başı, sağa.

Ay: ΝΑΚΟ-ΛΕΩΝ, Ayakta duran Herakles, sola. Elinde asa ve aslan postu tutuyor.

X45. Æ 21 mm., Molthein 2804.³²²

Titus (MS 79 – 81)

Öy: ΤΙΤΟC ΚΑΙCΑΡ

Titus'un defne çelenkli başı.

Ay: ΕΠΙ ΜΙΑΕΤΩΝΟΥC ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Ayakta duran Zeus, sola. Sağ elinde şimşek, sol elinde mızrak tutuyor.

X46. Æ Sestini IX, s. 82, no. 6 = Mionnet 7, s. 602, no. 524.

Domitianus (MS 81-96)

Öy: ΑΥΤ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟC ΚΑΙCΑΡ ΣΕΒ ΓΕΡ

³²²Augustus ve Titus ait X45 ve X46 katalog numaralı bu iki sikke hem RPC II kataloğuna hem de vAulock Phrygiens I kataloğuna alınmamıştır. Her iki kaynak da bu sikkelere ait kayıtların olduğunu belirtmiştir. Bkz. Burnett, Amandry ve Ripollés, 1992, **a.g.k.**, 217; Aulock, 1980, **a.g.k.**, 133. Ancak bilgi alınan her iki kaynak da çok eski kataloglar olduğu için hem sikkelerin görselleri yer almamakta hem de yanlış kaydedilme olasılığı artmaktadır. Dolayısıyla Augustus ve Titus'a ait olduğu iddia edilen bu sikkeler, belirsiz sikkeler bölümünde ele alınmıştır.

Domitianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Giyimli kadın figürü, başında kalathos, tahtta oturuyor, sola. Sağ elinde phiale, sol elinde mızrak tutuyor.

X47. Æ Mionnet 4, s. 345, no. 868 = Sestini IX, s. 82, no.7

Domitianus

Öy: ΑΥΤ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ....

Domitianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Giyimli kadın figürü, başında kalathos, tahtta oturuyor, sola. Sağ elinde phiale, sol elinde mızrak tutuyor.

X48. Æ Mionnet 7, s. 602, no. 525.

Domitianus

Öy: ΑΥΤ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙ ΣΕΒ ΓΕΡ

Domitianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Kerykaion

X49. Æ Mionnet 4, s. 346, no. 869 = Sestini IX, s. 82, no.9.

Traianus (MS 98-117)

Öy: ΑΥ ΝΕΡ ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΓΕΡ ΔΑΚΙ

Traianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: ΝΑΚΟΛΕΩΝ ΕΠΙ ΑΚΥΛΛΙΟΥ ΠΡΟΚΛΟΥ, Kerykaion

X50. Æ Mionnet 4, s. 346, no. 870 = Sestini IX, s. 82, no.10 = Mionnet 7, s. 603, no. 526.

Commodus (MS 177-192)

Öy:

Commodus başı.

Ay: ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Ayakta duran Nike, sola. Sağ elinde taç, sol elinde palmiye tutuyor.

X51. Æ Sestini IX, s. 83, no. 11 = Mionnet 7, s. 603, no. 527.

Caracalla (MS 198-217)

Öy: ΑΥΤ Κ Μ ΑΥΡΗΑ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC ΑΥΤ

Caracalla'nın defne çelenkli başı.

Ay: ΝΙCΤΙC CΤΡΑ ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Ayakta duran çıplak Herakles, sola. Sağ elinde tuttuğu sopasına yaslanmış. Kaya üzerinde boğa başı.

X52. Æ Mionnet 7, s. 603, no. 528.

Caracalla

Öy: ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC ΑΥΤΟΥCΤΟC

Caracalla'nın defne çelenkli başı.

Ay: ΕΠΙ ΟΝΗCΙΜΟΥ ΑΡΧ ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Ayakta duran Herakles, sağ elinde tuttuğu sopasına yaslanmış. Ayağının yanında boğa başı.

X53. Æ Sestini IX, s. 83, no. 12 = Mionnet 4, s. 346, no. 871.

Caracalla

Öy: ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC ΑΥΤΟΥCΤΟC

Caracalla'nın defne çelenkli başı.

Ay: ΕΠΙ ΟΝΗCΙΜΟΥ ΑΡΧ ΝΑΚΟΛΕΩΝ, Ayakta duran Herakles, sağ elinde sopasını tutuyor. Sol elinde aslan postu, ayağının yanında boğa başı.

X54. Æ Sestini IX, s. 83, no. 12.

Caracalla

Öy: ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC ΑΥΤΟΥCΤΟC

Caracalla'nın defne çelenkli başı.

Ay: ΝΑΚΟΛΕΩΝ, At üzerinde imparator, sola.

X55. Æ Mionnet 7, s. 603, no. 529 = Sestini IX, s. 83, no. 13.

Geta (MS 209-212)

Öy: Π CEΠT ΓETAC KAI

Geta'nın defne çelenkli başı, paludamentumlu.

Ay: NAKOΛEΩN, Ayakta duran Asklepios.

X56. Æ Mionnet 7, s. 604, no. 530 = Sestini IX, s. 83, no. 15.

Geta

Öy: Π CEΠT ΓETAC KAI

Geta başı, diademsiz.

Ay: NAKOΛEΩN, Ayakta duran Zeus, sağ elinde yıldırım demeti tutuyor. Sol elinde kartal.

X57. Æ Mionnet 4, s. 346, no. 872 = Sestini IX, s. 83, no. 14.

III. Gordianus (MS 238-244)

Öy: M ANT ΓOPΔIANOC

Paludamentumlu Gordianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: NAKOΛEΩN, Ayakta duran sur taçlı kadın figürü, oturuyor, sola. Sağ elinde buğday başağı, sol elinde bereket boynuzu tutuyor.

X58. Æ Mionnet 4, s. 346, no. 873 = Sestini IX, s. 83, no. 16.

Gordianus Pius

Öy: M ANT ΓOPΔIANON AY

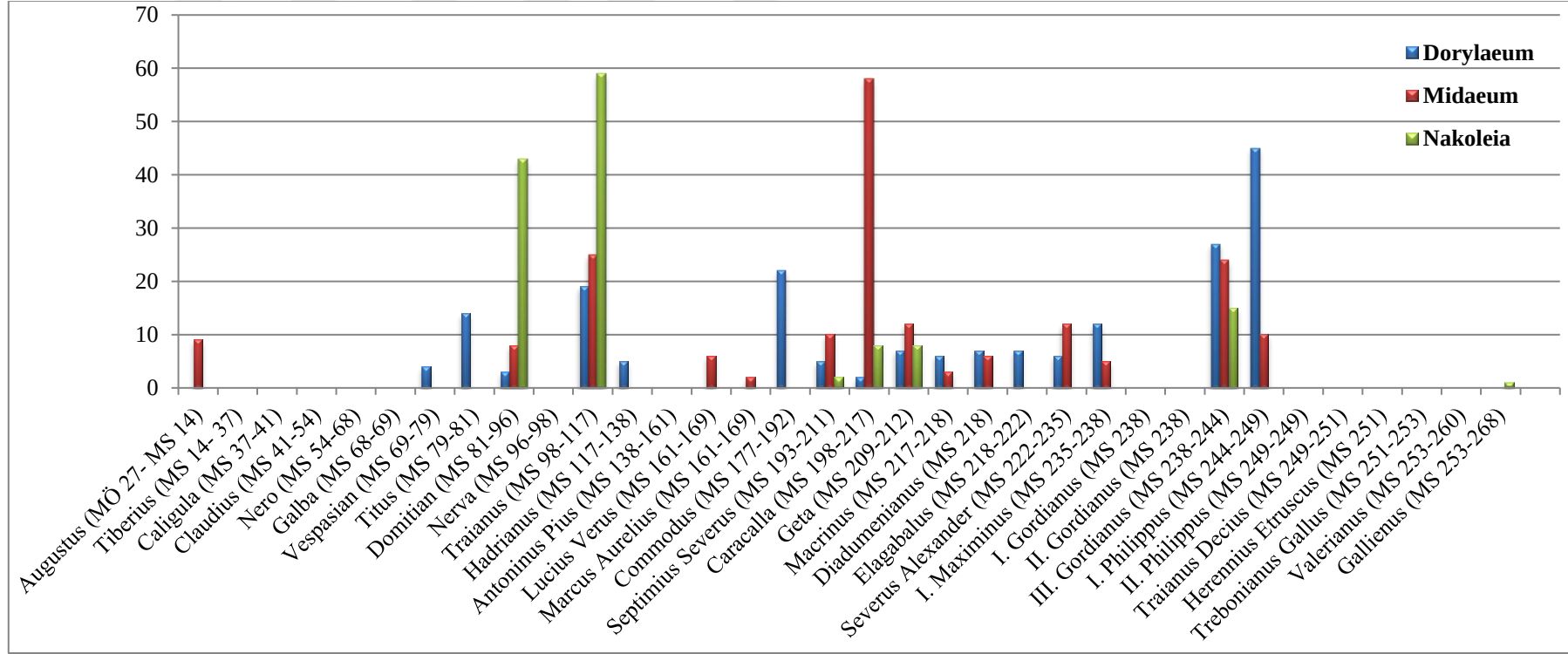
Gordianus'un defne çelenkli başı, sağa.

Ay: NAKOΛEΩN, Asklepios ve Hygeia ayakta, yüz yüze bakıyor. Her iki figür de atribüleri ile gösterilmiş.

X59. Æ Mionnet 7, s. 604, no. 531 = Sestini IX, s. 83, no. 17.

6. GENEL DEĞERLENDİRME

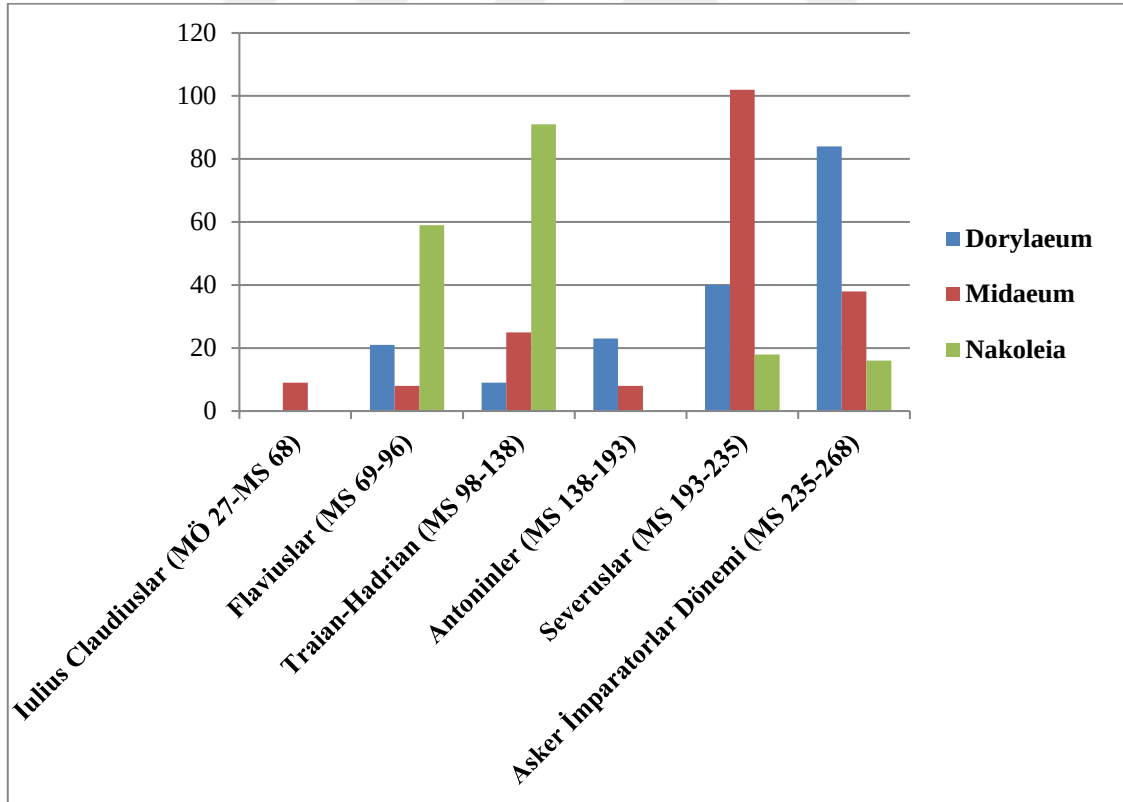
6.1. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia Kentlerinde Sikke Basımı

Şekil 6.1. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait sikke sayısının imparatorlara göre dağılımı

MÖ 27’den MS 268 yılına kadar olan dönemde Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerinin bastığı sikkelerin, en genel tabir ile Augustus’tan başlayıp, aralıklı olarak imparator Gallienus’a kadar sürdüğü görülmektedir. Yukarıda yer alan grafiğe bakıldığında, söz konusu bu üç kentte basılan sikkelerin imparatorlara göre dağılımında, sikke sayısı ve basılan sikkelerin sürekliliği açısından önemli farklılıklar olduğu görülmektedir.

Her üç kent de tip çeşitliliği ve sayı bakımından farklı imparatorların döneminde sikke basmıştır. Nakoleia kentinde, en yoğun sikke basımının Domitianus ve Hadrianus döneminde olduğu görülmektedir. Midaion kenti, Caracalla ve III. Gordianus döneminde ağırlıklı olarak sikke basmıştır. Dorylaion kentinin ise Commodus, III. Gordianus ve I. Philippus dönemlerinde fazla sayıda sikke bastığı görülmektedir. Bu verilere dayanarak, söz konusu kentlerde sürekli olarak sikke basmadığı görülmektedir. Sikke basımı için ödenen “darp vergisi”, bu kesintilerin sebebi olarak gösterilebilir.³²³ (Bkz. Şekil 6.1.)

Şekil 6.2. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait sikkelerin hanedanlara göre dağılımı

³²³P. R. Franke. (2007). *Roma Döneminde Küçük Asya: Sikkelerin Yansımasında Yunan Yaşamı*. İstanbul: Ege Yayınları.

Şekil 6.2.'de yer alan grafiğe göre, Roma İmparatorluğu döneminde hanedanlara göre değerlendirme yapıldığında, sikke basımında sürekliliği olan kentlerin Dorylaion ve Midaion olduğu görülmektedir. Nakoleia kentinin ise Antoninler dönemine basılmış sikkesi bulunmamaktadır. Dönemsel olarak değerlendirildiğinde, her üç kentin yoğunlukla sikke bastığı Asker İmparatorlar dönemidir. (Bkz. Şekil 3.3., Şekil 4.2. Şekil 5.2.)

6.2. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia Sikkelerinde Yer Alan Tanrı ve Tanrıça Tasvirleri

Her üç kente ait sikkeler, arka yüzlerinde bulunan figürlere göre incelendiğinde, sikkelerde yer alan tanrı-tanrıça tasvirleri açısından birçok benzerlik ve farklılık olduğu görülmektedir. Hem imparatora hem de kullanım yoğunluğuna göre değerlendirme yapıldığında ön plana çıkan tanrıça ve tanrı Kybele ve Zeus olmuştur (Bkz. Tablo 3.1., Tablo 4.1., Tablo 5.1.). Şöyle ki; Dorylaion ve Midaion kentlerinde, Flaviuslar döneminden, her iki kentte de sikke basan son imparator olan I. Philippus'a kadar en çok tercih edilen arka yüz tipi tahtta oturan Kybele olmuştur. Zeus ise, bu iki kentin sikkelerinde özellikle MS I. yüzyıl sonundan, I. Philippus'a kadar, Kybele'den sonra en yoğun tercih edilen arka yüz figürü olmuştur³²⁴ (Bkz. Tablo 3.1., Tablo 4.1., Tablo 5.1.).

Phrygia Bölgesi'nde, tapınımı en yoğun tanrıça olan Kybele, Nakoleia sikkelerinde tasvir edilmemiştir. Zeus ise sadece Caracalla dönemi sikkelerinde görülmektedir. Dorylaion ve Midaion'un aksine, Nakoleia'nın en sık kullanılan figürleri Kybele ve Zeus değil, Demeter ve imparatorların at üzerindeki tasvirleri olmuştur³²⁵ (Bkz. Tablo 5.1.).

Kentlerin kuruluş efsanelerinde yer alan 'ktistes'ler, Dorylaion, Midaion ve Nakoleia sikkelerinde MS II. yüzyıldan itibaren karşımıza çıkmaktadır. Dorylaion kentinin Dorylaios ve Akamas, Midaion kentinin Midas ve Nakoleia kentinin Herakles

³²⁴Phrygia bölgesinde yetmişten fazla epiteli bulunan Zeus, sadece Dorylaion kenti sikkelerinde, Traianus döneminde "Melenos" epiteli ile tasvir edilmiştir. Ayrıca, Midaion sikkelerinde sıklıkla yer alan Zeus, Dorylaion sikkelerindeki tipinden farklı olarak ayakta duran tipi ile tasvir edilmiştir.

³²⁵Nakoleia ve çevresinden ele geçen adak stelleri ile sikkeler üzerinde yer alan tanrı ve tanrıça tasvirleri kullanım yoğunluğu açısından birbiri ile uyum sağlamamaktadır. Seyitgazi ilçesi ve çevresinde ele geçen adak stellerinde Demeter adına bir yazıt görülmekzen, daha çok Ana Tanrıça (Meter) için adanan yazıtların yoğunluğu göze çarpmaktadır. Bölgede tapınımı yoğun olan diğer tanrı da Zeus'tur. (Ana Tanrıça için Bkz. Haspels, 1971, **a.g.k.**, App. III, no, 98, 99, 102, 110, 115; Zeus için Bkz. MAMA V, no. 221-231.) Nakoleia sikkelerinde Zeus sadece tek bir sikke tipinde karşımıza çıkmaktadır.

tasvirleri ile *'ktistes'* sıfatı ile birlikte sikkelerde kurucu kahramanlarına yer verdiği görülmektedir. (Bkz. Kat. No. 48, 85, 106, 126, 130, 139, 162)

Kentler için hayati önem taşıyan akarsular, Dorylaion, Midaion ve Nakoleia sikkelerinde 'nehir tanrıları' olarak karşımıza çıkmaktadır. Dorylaion ve Midaion sikkelerinde Sangarios (Sakarya) Irmağı'nın bir kolu olan Tembris (Porsuk) Nehri, MS II. yüzyıldan itibaren arka yüz betimi olarak görülmektedir. Nakoleia sikkelerinde ise yine Sangarios'un bir kolu olan Parthenios (Seydi Su) Irmağı MS II. ve III. yüzyıllarda nehir tanrısı olarak tasvir edilmiştir. (Bkz. Kat. No. 7, 31, 35, 39, 43, 51, 62, 74, 105, 111, 117, 119, 124, 150, 177)

Sikkelerde yer alan bazı tanrı ve tanrıçaların isimleri, kent merkezleri ve çevresinde ele geçen adak stellerinde görülmemektedir. Örneğin; Dorylaion kentinde Herakles, Poseidon, Nemesis, Artemis, Nike ve Tykhe sadece sikkelerde yer alan tanrı ve tanrıçalardır. Nakoleia sikkeleri için ise Hermes ve Nemesis örnek verilebilir.

Yazıtlarda adı geçen ve kentlerin sikkelerinde tasvir edilmeyen tanrı ve tanrıçalar da bulunmaktadır. Örneğin; Phrygia bölgesinde tapınımı yoğun olarak görülen ve Eskişehir çevresinde ele geçen birçok yazıtta ismine rastladığımız tanrı Men, Midaion ve Nakoleia sikkelerinde tasvir edilirken, Dorylaion sikkelerinde görülmemektedir. Diğer bir örnek olan Nakoleia sikkelerinde ise, Helios'un tasvir edildiği sikke bulunmazken, kent yakınlarında ele geçmiş olan ve Helios'a adanan adak stelleri bulunmaktadır.

Dorylaion, Midaion ve Nakoleia sikkelerinde yer alan arka yüz tasvirleri, Phrygia Epiktetos'un diğer iki kenti olan Aezani ve Kotiaum ile karşılaştırıldığında ortak olarak kullanılan birçok figür tespit edilmiştir. Özellikle Kybele, Zeus, Tykhe, Nemesis, Serapis, Hygeia, Asklepios, Hermes, Apollon gibi tanrı ve tanrıçalar Phrygia Epiktetos kentleri sikkelerinde karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra, her bir kentin kendine özgü tanrı, tanrıça ve kahramanları da sikkelerde yerini almıştır. Dorylaion'da Dorylaios ve Akamas, nehir tanrısı Tembris; Midaion'da kral Midas, nehir tanrısı Tembris, Nakoleia'da ise nehir tanrısı Parthenios, Nymphe gibi kentlere özgü figürler de karşımıza çıkmaktadır. Kotiaum sikkelerinde büyük farklılıklar olmamakla

birlikte³²⁶, Aezani sikkelerinde yer alan İsis, Persephone, Hephaistos, Dioskurlar, Hekate, Miğfer, At ve Keçi betimleri diğer Phrygia Epiktetos kentleri sikkelerinde yer almayan figürlerdir.³²⁷ Bunun dışında, tapınak, kartal gibi küçük birimlerde kullanılan arka yüz figürleri de Aezani ve Kotiaaeum sikkelerinde de karşımıza çıkmaktadır.

6.3. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia Sikkelerinin Birimleri

Yapılan araştırmalar sonucunda, Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait sikkeler, çap ve ağırlık ölçüleri saptanarak belirli birim gruplarına ayrılmıştır. Bu birimler, tablo 3.2., 4.2. ve 5.2.'ye bakıldığında, A, B, C, D, E ve F birimleri olarak sınıflandırılmıştır. Her bir kentte, toplam beş farklı birim olarak karşımıza çıkan birimlerin, söz konusu kentlerde hangi birim sistemi üzerinden üretildiğini belirlemek zordur. Bu noktada, Roma birim sistemi üzerinden yapılacak bir değerlendirme, bize birimler hakkında önemli fikirler verecektir.

Roma sisteminde, bronz sikkelerde kullanılan dört birim olan; Semis, As, Dupondius ve Sestertius'un ağırlık ve çap ölçüleri aşağıdaki gibidir³²⁸:

Semis:	17 mm	2-3 gr.
As:	22 mm	5-7 gr.
Dupondius:	27 mm	11-14gr.
Sestertius:	35 mm	18-27 gr.

³²⁶Kotiaaeum için Bkz. Ü. Gürsoy (2006). *Roma İmparatorluğu Döneminde Kotiaaeion Tarihi ve Sikkeleri*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 57 vd.

³²⁷H. VonAulock (1979). *Der Zeustempel Zu Aizanoi. Zur Münzprägung von Aizanoi*. (Ed: R. Naumann), Berlin: Verlag Walter De Gruyter&Co, s. 85.

³²⁸Johnston, 2007, **a.g.k.**, 179.

Tablo 6.1. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait sikkelerin ağırlık ve çap ortalamalarına göre isimlendirilen A, B, C, D, E ve F birimlerinin Roma bronz birim sistemi ile karşılaştırılması

	Semis 17 mm / 2-3 gr.	As 22 mm / 5-7 gr.		Dupondius 27 mm / 11-14 gr.	Sestertius 35 mm / 18-27 gr.	
Dorylaion	17,62 mm / 3,57 gr.	21,9 mm / 6,07 gr.	25,23 mm / 9,45 gr.		30,92 mm / 17,63 gr.	37,55 mm / 32,12 gr.
Midaion	16,25 mm / 2,97 gr.	19,7 mm / 5,11 gr.	24,89 mm / 8,72 gr.	27,86 mm / 12,11 gr.	32,23 mm / 18,38 gr.	
Nakoleia	17,62 mm / 3,57 gr.	20,7 mm / 5,24 gr.	24,85 mm / 9,71 gr.	28 mm / 11,69 gr.	32,83 mm / 20,91 gr.	
	A	B	C	D	E	F

Tablo 6.1.'e göre, Roma'nın dört bronz birimi üzerinden değerlendirilen Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentleri bronz sikkelerinin elde edilen çap ve ağırlık ortalamalarına göre oluşturulan birimler arasında önemli benzerlikler ve farklılıklar olduğu anlaşılmıştır. Öncelikle her üç kent de beş farklı birimde sikke basmıştır. Bu noktada her üç kentin de As ile Dupondius birimleri aralığına tekabül eden C biriminde sikke bastığı görülmektedir.

Ağırlık ve çap ölçüsü açısından en küçük birimi oluşturan ve A harfi ile adlandırılan birimin, Semis birimi ile uyumlu olduğu görülmektedir. Yine aynı şekilde, B harfi ile adlandırılan birim, As birimi ile özellikle sikkelerin gramajları açısından birebir uyum sağlamakla birlikte, çap ölçülerinde 1-2 mm'lik farklılık görülmektedir.

C harfi ile adlandırılmış olan ve yaklaşık 25 mm ve 8-9 gram arasında değişen birim, B ve D biriminin ara birimi olarak her üç kentin sikkelerinde de karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada, söz konusu kentlerin C biriminin, Roma birim sistemi ile karşılaştırıldığında, As ve Dupondius arasında bir birime denk geldiği söylenebilir.

D harfi ile isimlendirilmiş olan birim, ölçü ve ağırlık bakımından Dupondius uyumlu gözükmemektedir. Sadece Midaion ve Nakoleia kentlerinde bu birime rastlanırken, Dorylaion kentinde bu ağırlık ve ölçülerde sikkeler görülmemektedir.

E harfi üzerine sıralanmış olan 30/32 mm'lik ve 17-20 gramlık sikkeler, her üç kentte de ölçü ve ağırlık bakımından benzerlik göstermektedir. Fakat bu değerlendirme Sestertius biriminin ölçü ve ağırlığı ile karşılaştırılarak yapıldığında, E biriminin Sestertius ile uyumlu olmadığı görülmektedir.

Büyük ölçülü birimlerde, Dorylaion kenti, yaklaşık 37/38 mm'lik ve 32 gramlık, F harfi ile adlandırılan büyük boyutlu bir sikke birimi ile karşımıza çıkmaktadır. Midaion ve Nakoleia kentlerinde görülmeyen bu birim, Dorylaion kentinde de I. Maximinus (MS 235-238) döneminde piyasaya sürülmüş, daha sonra III. Gordianus (MS 238-344) ve I. Philippus dönemlerinde de basılarak 14 yıl boyunca aralıksız olarak kullanılmaya devam etmiştir.³²⁹

³²⁹Dorylaion kenti sikkelerinin 32 gramlık bu büyük birimi, Apameia (25,49 gr.) ve Tripolis (26,53 gr.) sikkeleri ile karşılaştırıldığında sikke ağırlıklarında önemli bir fark olduğu görülmektedir. Spoerri-Butcher, 2006, **a.g.k.**, 273.

Dorylaion ve Midaion sikkeleri kataloğunda *pseudo-otonom* sikkeler başlığı altında kataloğa alınmış iki farklı sikke tipi bulunmaktadır. Midaion'a ait 67-a, b ve Nakoleia'ya ait 141-a, b katalog numaralı sikkelerin, referans alınan kaynaklarda tarihsel olarak değerlendirmek mümkün olmamıştır. Birimler ve arka yüz tipleri ile birlikte değerlendirildiğinde, Midaion'a ait pseudo-otonom sikkelerin 16/17 mm'lik ve ortalama 3 gramlık ölçüleri, A birimi ile uyushmaktadır. Nakoleia'ya ait olan pseudo-otonom sikkeler ortalama 4 gramlık ağırlığı ile yine en küçük birim olan A birimine tekabül etmektedir.

Sikkelerin birim ve arka yüz tipleri birlikte değerlendirildiğinde, hangi tiplerin hangi birimi temsil ettiği konusunda genel bir çıkarım yapılabilmektedir. Özellikle Dorylaion ve Midaion kentleri, arka yüz tipi ve sikke basan imparatorlar açısından benzerlikler göstermektedir. Dorylaion'un büyük birimleri olan 30/37 mm'lik (E, F) birimleri ile Midaion'un 31/34 mm'lik (E) biriminde kullanılan arka yüz tipleri Kybele, Zeus ortak olmak üzere, bu figürlerin yanı sıra Dorylaion'da Tembris, Midaion'da da Tykhe yer almıştır. Dorylaion ve Midaion'dan farklı bir tablo çizen Nakoleia kenti sikkelerinin ise 31/33 mm'lik (E) biriminde Demeter, Herakles ve imparator tasvirleri görülmektedir.

Ölçüleri 24/25 mm arasında değişen birimde (C), tanrı ve tanrıça çeşitliliği oldukça fazladır. Herakles, Men, Nemesis ve Serapis gibi figürlerin yer aldığı arka yüz tiplerinde, ön plana çıkan ve bu birimde kullanılan tasvirler Nemesis ve Serapis'e aittir.

Her üç kentin de en küçük birimli (A) sikkelerinde kullanılan ortak figürler bulunmaktadır. Her bir kent, kartal figürünü söz konusu birimde ortak olarak kullanılmıştır. Diğer figürler ise, Kerkykaion, kartal, tapınak, altar, Hermes, Apollon'dan oluşmaktadır.

7. MAGİSTRAT LİSTESİ

Dorylaion

ΙΤΑΛΙΚΩ ΑΝΘΥΠΑΤ

ΕΠΙ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΑΡΧ

ΓΑΙΟΥ ΑΡΧ

ΕΠΙ ΤΕΤΡΩΝΙΑΝΟΥ ΑΡΧ

ΕΠΙ ΠΑΥΛΟΥ ΑΡΧ

ΕΠΙ ΑΤΤΙΚΟΥ ΑΡΧ ΤΟ Β

ΕΠΙ ΤΙΜΑΙΟΥ ΑΡΧ

Midaion

ΕΠΙ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΑΡΧ

ΕΠΙ ΚΑ ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΡ ΑΡΧ

ΕΠΙ ΑΥΡ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΡ ΜΙ-ΔΑΕΩΝ

ΕΠΙ ΚΑ ΦΙΛΙΠΠΙΑΝΟΥ Α ΑΡΧ

ΕΠΙ ΑΥΡ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΠΡ ΑΡΧ ΜΙ-ΔΑΕΩΝ

Nakoleia

ΕΠΙ ΑΚΥΛΛΙ ΠΡΟΚΛΟΥ

ΕΠΙ ΣΤΡ ΠΟΥΠΙ

ΕΠΙ ΟΝΗΣΙΜΟΥ ΑΡΧ

SONUÇ

MÖ II. yüzyılda yaşanan siyasi gelişmeler sonucunda, Dorylaion, Midaion, Nakoleia, Aezani ve Kotiaeum kentlerini kapsayan bölgeye Phrygia Epiktetos adı verilmiştir. Tez kapsamında incelen Phrygia Epiktetos kentlerinden, coğrafi olarak birbirine yakınlık gösteren üç kent olan Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait toplam 516 bronz sikkenin ekonomik, politik ve dinsel boyutunun incelendiği bu tezde, söz konusu kentlere ait sikke basımlarında birçok benzerlik ve farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Çalışma kapsamında incelenen kentlere ait sikkelerin tamamı Roma imparatorluğu döneminde basılmıştır³³⁰. İmparatorluğun ilk yıllarından MS III. yüzyıla kadar aralıklı olarak görülen sikke basımındaki yoğunluk ise her bir kentte benzerlikler göstermektedir. Bu noktada, imparatorların bastığı sikke sayısının, tahtta kaldığı yıla olan oranlar karşılaştırıldığında, her üç kentte de farklı imparatorlar tarafından MS III. yüzyılda basılan sikke sayısının yoğun olduğu tespit edilmiştir (Bkz. Şekil 3.3., Şekil 4.2., Şekil 5.2.). Özellikle Dorylaion ve Midaion kentlerinde, MS III. yüzyılın ilk yarısında söz konusu artışın daha fazla olduğu görülmektedir. Midaion ve Dorylaion kentlerine göre daha az sayıda imparatorun sikke bastığı Nakoleia kentinde ise sikke yoğunluğu Geta ve III. Gordianus adına basılan sikkelerde ön plana çıkmaktadır.

Epigrafik belgelerden hareketle; Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerinde ağırlıklı olarak Kybele ve Zeus'a ait bir tapınım olduğu bilinmektedir. Söz konusu kentlerdeki sikkeler arka yüzlerinde yer alan betimlere göre değerlendirildiğinde ise; özellikle Dorylaion ve Midaion kentlerinde, bu iki kültün sıklıkla tercih edildiği görülmektedir. Bu figürler, her iki kentte de farklı imparatorlara ait sikkelerde, MS I. yüzyıldan MS III. yüzyıla kadar süreklilik göstermiştir. Ancak Nakoleia kentinde, yoğun biçimde tapınımı olduğu bilinen bu iki kültten farklı olarak sikke betimleri üzerinde Demeter'in daha sıklıkla betimlendiği tespit edilmiştir. Bu figürlerin yanı sıra, Tykhe, Serapis, Nemesis gibi tanrı ve tanrıçalar da bu üç kente ait sikkelerde karşımıza çıkmaktadır.

³³⁰Hellenistik dönemde basılan 'muhtemel Dorylaion sikkeleri' için Bkz. s. 55 vd.

Söz konusu kentlere ait bazı sikkelerin arka yüz betimlerinde ortak iki tema tercih edildiği tespit edilmiştir: Kentlerin kurucusu olan ktistesler ve nehir tanrıları. Ktistesler, Dorylaion'da Dorylaios ve Akamas, Midaion'da Midas ve Nakoleia kentinde de Herakles olarak karşımıza çıkmaktadır. Nehir tanrıları ise, Dorylaion ve Midaion kentleri yakınlarında bulunan Tembris, Nakoleia'da ise kentin yakınlarında yer alan Parthenios'tur.

Phrygia Epiktetos bölgesi kentlerinden olan Aezani ve Kotiaem kentleri ile, bu tez çalışması kapsamında incelenen kentlerin sikkelerinde yer alan arka yüz figürleri karşılaştırıldığında, Phrygia Epiktetos bölgesi kentleri sikkelerinde ortak olarak kullanılan figürlerin Kybele, Zeus, Tykhe, Demeter, Nemesis, Serapis, Hygeia, Asklepios gibi tanrı ve tanrıçalar olduğu tespit edilmiştir.

Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerine ait sikkeler, ağırlık ve çap ölçülerinden yola çıkarak birimsel olarak değerlendirildiğinde, her kentin beş farklı birimde sikke bastığı saptanmıştır. Her bir kente ait sikkeler, Roma birim sistemine ait dört birim olan Semis, As, Dupondius ve Sestertius birimleri üzerinden karşılaştırıldığında, dört birim ile hemen hemen uyumlu gözükmektedir. Ancak her üç kent de As ve Dupondius arasında C harfi ile belirtilen ortalama 25 mm'lik ara birim de basmıştır (Bkz. Tablo 6.1). Göze çarpan en önemli farklılık ise; Dorylaion kenti sikkelerinde, Midaion ve Nakoleia sikkelerinde görülmeyen, 37,5 mm çapında ve 32,12 gr ağırlığında olan büyük birimin kullanılmış olmasıdır. MS III. yüzyılda, I. Maximinus döneminde basılmaya başlayan söz konusu bu en büyük birim, I. Philippus dönemine kadar aralıksız olarak 14 yıl boyunca basılmaya devam etmiştir.

Hem arka yüz figürleri hem de sikkelere ait birimler birlikte değerlendirildiğinde, Dorylaion ve Midaion kentlerine ait E ve F birimlerinde tanrıça Kybele'nin ön plana çıktığı görülmektedir. Bunun yanı sıra, Tembris ve Zeus gibi tanrılar çoğunlukla büyük birimli sikkelerde tercih edilirken, küçük birimli sikkelerde karşımıza çıkmamaktadır. Yine aynı şekilde C harfi ile adlandırılan birimde Nemesis ve Serapis, A harfi ile adlandırılan en küçük birimde Kerykaion, kartal, tapınak, altar, Nike, Thanatos gibi betimlerin kullanılması, belirli birimlerde belli başlı figürler kullanıldığını kanıtlamaktadır.

MS III. yüzyıldan itibaren, imparatorluğun geçirdiği siyasi ve politik süreçler, sikke basımları ve sikkelerde tercih edilen figürlere yansımıştır. Dorylaion, Midaion ve Nakoleia kentlerinde ise bu etkiler özellikle MS 235 yılından itibaren, asker imparatorlar dönemi olarak adlandırılan, tahtta çok kısa süre kalan çok sayıda imparatorun yönetiminde olduğu dönemde yoğun bir şekilde görülmektedir.

KAYNAKÇA

Antik Kaynaklar

- Cicero. *In Catilinam, Pro Murena, Pro Sulla, Pro Flacco*. Çev. C. Macdonald, Londra, LOEB, 1977.
- Diodorus Siculus. *Bibliothèque Historique*, çev. C. H. Oldfather, Londra, LOEB, 1952-57.
- Hellanici Lesbii. *Fregmanta*.
- Plinius. *Naturalis Historiae*. Ed. H. Rackham – W. H. S. Jones, Londra, LOEB, 1947.
- Ptolemaios. *Claudii Ptolemai Geographi*. Çev. C. F. A. Nobbe, Hildesheim, 1988.
- Stephanus Byzantius. *Ethnicorum quae supersunt*. Ed. A. Meineke, Berlin, 1840.
- Strabon. *Geographika: XII-XIII-XIV* (Antik Anadolu Coğrafyası). Çev. Adnan Pekman, İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2000.

Modern Kaynaklar

- Akyürek Şahin, N. E. (2001). Büyük Çiftçi Tanrısı Zeus Bronton: Arkeolojik ve Epigrafik Belgelerle Phrygia'da Bir Zeus Kültü. *Olba*, (IV), 163-182.
- Alanyalı, H. S. (2005). Die Herakles-Telephos Gruppe von Nakoleia in Phrygien. *Ramazan Özgan'a Armağan/Festschrift für Ramazan Özgan*. İstanbul: Ege Yayınları, 1-7.
- Albek, S. (1991). *Dorylaion'dan Eskişehir'e*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları No: 89.
- Aslan, M. (1992). Brockage Basım Roma Sikkeleri. *Türk Arkeoloji Dergisi* 30. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. 105-115.
- Atasoy, S. (1974). The Kocakızlar Tumulus in Eskişehir, Turkey. *AJA*, 78, No. 3, 255-263.
- Babelon, M. E. (1898). *Inventaire Sommaire De La Collection Waddington*. Paris.

- Barth, H. (1860). *Reise von Trapezunt Durch die Nördliche Hälfte Klein-Asiens Nach Scutari im Herbst 1858*, Gotha: J. Perthes
- Baştürk, M. B. (2016). Düden Bugüne Şarhöyük (Dorylaion): 2015 Sezonu. *KST*, (38-3), 263-274. Ankara.
- Bilgen, A. N. (2005). 2004 Yılı Midaion/Karahöyük Yüzey Araştırması, *AST* 23-2, Ankara, Kültür Bakanlığı Dösim Basımevi, 403-408.
- Bloesch, H. (1997). *Griechische Münzen In Winterthur Textband 2*. Winterthur.
- Bloesch, H. (1997). *Griechische Münzen In Winterthur Tafelband 2*. Winterthur.
- Burnett, A., Amandry, M., Ripolles, P. P. (1992). *Roman Provincial Coinage, Volume I, Part I, From the Death of Caesar to the Death of Vitellius (44 BC – AD 69)*. Londra: British Museum Yayınları.
- Burnett, A., Amandry, M. (1999). *Roman Provincial Coinage, Volume II: from Vespasian to Domitian (AD 69-96) Part I*. Londra: British Museum Yayınları.
- Burnett, A., Hostein, A., Mairat, J., Ripolles, P. P., Butcher, M. S. (2019). *Roman Provincial Coinage Supplement 5*. <https://rpc.ashmus.ox.ac.uk/supp/rpc-supp-5.pdf> (Erişim tarihi: 31.03.2019)
- Chaniotis, A., Stavrianopoulou, E. (1998). Epigraphic Bulletin for Greek Religion 1994/95. *Kernos [Online]* 1, 265-369. <http://journals.openedition.org/kernos/1236> (Erişim tarihi: 12.03.2018).
- Cox, C. W. M., Cameron, A. (1937). *Monumenta Asiae Minoris Antiqua Vol. V: Monuments From Dorylaion And Nacolea*. Manchester: Manchester Üniversitesi Yayınları.
- Çalık-Ross, A. (2010). The Statue Group of Herakles and Telephos from Seyitgazi in Phrygia. *Exploring Ancient Sculpture: Essays in Honour of Geoffrey Waywell. Bulletin of the Institute of Classical Studies. Supplement (104)*, Londra, 171-179.
- Darga, A. M. (1994). Şarhöyük – Dorylaion Kazıları (1989-1992). *KST*, (XV-I), Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları. 481-502.

- Darga, A. M. (1995). 1993 Yılı Şarhöyük-Dorylaion (Eskişehir) Kazıları. *KST, XVI-I*; Ankara: T.C Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi. 351-367.
- Darga, A. M., Tüfekçi Sivas, T. (2000). Şarhöyük-Dorylaion Kazı Çalışmaları: 1997-1998. Eskişehir: *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, 97-127.
- Darga, A. M., Tüfekçi Sivas, T. (2001). Şarhöyük-Dorylaion 1999 Yılı Kazı Çalışmaları. *KST, XXII-II*, 51-62. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi.
- Darga, A. M., Sivas. T., Sivas, H. (2002). 2000 Yılı Şarhöyük-Dorylaion Kazıları. *KST XXIII-II*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi. 207-218.
- Darga, A. M. (2004). Şarhöyük-Dorylaion (Eskişehir) Kazılarında Hitit Buluntuları (1989-2003). *60. Yaşında Fahri Işık'a Armağan-Anadolu'da Doğdu*. İstanbul: Ege Yayınları.
- Darga, A. M. (2007). Şarhöyük Kazılarında İlk Tunç Çağı Buluntuları. *Refik Duru'ya Armağan*. İstanbul: Ege Yayınları.
- Demole, E. (Ed). (1923). Flusgötter Zur Keiserzeit. Zur Kaiserzeit: griechische Münzen. *Revue Suisse De Numismatique* 23. Cenevre, 230-383.
- Elderkin, J. W. (1940). Bronze Statuettes of Zeus Keraunios. *AJA*, 44 (2), 225-233.
- Eraydın, N. (2002). *Phrygia Bölgesindeki Zeus Epitetleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Franke, P. R. (2007). *Roma Döneminde Küçük Asya: Sikkelerin Yansımasında Yunan Yaşamı*. İstanbul: Ege Yayınları.
- Frei, P. (1983). Epigraphisch-Topographische Forschungen im Raum Von Eskişehir. *AST I*, İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları, 53-62.
- Frei, P. (1989). Epigraphisch – Topographische Forschungen In Eskişehir und Umgebung (1987 und 1988). *AST VII*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 191-201.

- Frei, P. (1993). Epigraphisch – Topographische Forschungen in Eskişehir 1991. *AST X*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 141-146.
- Frei, P., Marek, C. (2016). *In the Land of a Thousand Gods: A History of Asia Minor in the Ancient World*. Princeton: Princeton Üniversitesi Yayınları.
- Gürsoy, Ü. (2006). *Roma İmparatorluğu Döneminde Kotiaion Tarihi ve Sikkeleri*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Györi, V. (2015). The Lituus and Augustan Provincial Coinage, *Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae* 55, Budapeşte: Akademiai Kiado, 45-60.
- Haspels, H. E. (1971). *The Highlands of Phrygia: Sites and Monuments Volume I – The Text*. New Jersey: Princeton Üniversitesi Yayınları.
- Haspels, H. E. (1971). *The Highlands of Phrygia: Sites and Monuments Volume II – The Plates*. New Jersey: Princeton Üniversitesi Yayınları.
- Head, B. V. (1906). *A Catalogue of the Greek Coins in the British Museum: Phrygia*, Londra.
- Howgego, C. J. (2005). *Greek Imperial Countermarks: Studies in the Provincial Coinage of the Roman Empire*. Londra: Royal Numismatic Society Special Publication No. 17.
- Imhoof-Blumer, F. (1901). *Kleinasiatische Münzen Band I*, Viyana.
- Imhoof-Blumer, F. (1902). *Kleinasiatische Münzen Band II*, Viyana
- İzник, E. (2003). Eskiçağ’da Sessiz Bir Anadolu Kenti: Dorylaion. *Kebikeç* 15, 65-76. Ankara: Kebikeç Yayınları
- Johnston, A. (2007). *Greek Imperial Denominations, ca 200-275: A Study of the Roman Provincial Bronze Coinages of Asia Minor*. Londra: Royal Numismatic Society, Special Publication No. 43.
- Jones, A. H. M. (1971). *The Cities of the Eastern Roman Provinces* (2. Baskı). Oxford: Oxford Üniversitesi Yayınları.
- Karatağ, M. (2011). *Klasik Arkeoloji Sözlüğü*. Ankara: Genesis Kitap Yayınevi.

- Leake, W. M. (1856). *Numismata Hellenica: A Catalogue of Greek Coins*. Londra.
- Lindgren, H. C., Kovacs, F. L. (1985). *Ancient Bronze Coins of Asia Minor and the Levant from the Lindgren Collection*. California: Chrysopylon Publishers.
- Lindgren, H. C. (1993). *Lindgren III Ancient Greek Bronze Coins From The Lindgren Collection*. California: Chrysopylon Publishers.
- Milne, J. G. (1940). Notes on the Oxford Collections, Phrygia to Galatia. *Numismatic Chronicle Vol. 20, No. 80*. Londra: Royal Numismatic Society, 213-254.
- Mionnet, T. E. (1809). *Description De Medailles Antiques Grecques Et Romanies, Avec Leur Degre De Rarete Et Leur Estimation, Tome Quatrieme*, Paris.
- Mionnet, T. E. (1825). *Description De Médailles Antiques, Grecques Et Romanies Supplement 7*. Paris.
- Mionnet, T. E. (1835). *Description De Medailles Antiques, Grecques Et Romanies, Supplement, Tome Septieme*. Paris.
- Magie, D. (1950). *Roman Rule in Asia Minor: To the End of the Third Century After Christ Volume I: Text*. New Jersey: Princeton Üniversitesi Yayınları.
- Magie, D. (1950). *Roman Rule in AsiaMinor: To the End of the Third Century After Christ Volume II: Notes*. New Jersey: Princeton Üniversitesi Yayınları.
- Mitchell, S. (2005). *Anatolia: Land, Men, and Gods in Asia Minor, Volume I, The Celts in Anatolia and the Impact of Roman Rule*. Oxford: Clarendon Press.
- Mordtman, A. D. (1925). *Anatolien Skizeen und Reisebriefe aus Kleinasien 1850-1859*. Hannover.
- Ramsay, W. M. (1887). The Cities and Bishoprics of Phrygia. *JHS*, Vol. 8, Londra, 461-519.
- Ramsay, W. M. (1960). *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Ricl, M. (2007). Cults of Phrygia Epiktetos in the Roman Imperial Period. *Epigraphica Anatolica* 50, Bonn: Habelt-Verlag, 133-148.

- Robinson, E. S. G. (1921). Greek Coins from the Dardanelles. *The Numismatic Chronicle and Journal of the Royal Numismatic Society* Vol 1, No. 1/2., Londra: Royal Numismatic Society, 1-25.
- Schlosser, J. (1891). Kleinasiatische und thrakische Münzbilder der Kaiserzeit. *Numismatische Zeitschrift* 23. Viyana.
- Sestini, D. (1820). *Lettere E Dissertazioni Numismatiche, Tomo Nono e Vltimo*, Firenze
- SNG Copenhagen. (1948). *The Royal Collection of Coins and Medals Danish National Museum Phrygia Part I*. Kophenag.
- SNG Deutschland. (1964). *Sammlung v. Aulock. Phrygien 9. Heft*. Berlin.
- SNG Deutschland. (1998). *Münzsammlung Der Universität Tübingen 6. Heft*. Münih.
- SNG Deutschland. (1989). *Staatliche Münzsammlung München 24. Heft*. Münih.
- SNG Fitzwilliam IV. (1965). *Fitzwilliam Museum Leake and General Collections Part VI Asia Minor-Phrygia*.
- SNG Greece 5. (2007). *Numismatic Museum, Athens The A. G. Soutzos Collection*. Atina.
- SNG Greece 7. (2012). *The Kikpe Collection of Bronze Coins*. Atina.
- SNG Leypold II. (2004). *Sammlung Leypold. Kleinasiatische Münzen der Kaiserzeit. Band II*. Viyana.
- SNG Nachträge IV. (1968). *Sammlung v. Aulock*. Berlin.
- SNG Schweiz II. (1993). *Katalog der Sammlung Jean-Pierre Righetti im Bernischen Historischen Museum*. Bern.
- SNG Turkey 5. (2011). *Tire Museum Volum 1 Roman Provincial Coins from Ionia, Lydia, Phrygia and, etc*. İstanbul.
- SNG Volume XII. (2004). *The Hunterian Museum University of Glasgow Part I*. Oxford Üniversitesi Yayınları.

- Spoerri-Butcher, M. (2006). *Roman Provincial Coinage Volume VII.1: De Gordien I'er A Gordien III (238-244 Apres J.-C.)*. Londra: British Museum Yayınları.
- Steuart, J. R. (1842). *Ancient Monuments of Lydia and Phrygia*. Londra.
- Svoronos, J. N. (1904). *Journal International D'archeologie Numismatique*. Atina.
- Şahin, S. (1986). Phrygia Epiktetos. AST, (IV), 265-268.
- Tekin, O. (2003). *Sadberk Hanım Müzesi Antik Sikkeler Kataloğu / Catalogue of the Ancient Coins in the Sadberk Hanım Museum*. İstanbul.
- Tekin, O. (2010). *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş. İstanbul: İletişim Yayınları*.
- Texier, C. (1862). *Asia Mineure: Description Géographique, Historique et Archéologique des Provinces et des Villes de la Chersonnèse d'Asie*, Paris.
- Wissowa, G. (1905). *Paulys Real-Encyclopädie der Classischen Altertumswissenschaft* V.
- Vanucci, M. (1998). The Origin of the Cult of Demeter: The Story of Hexaploid Wheat. *Annals of the Bhandarkar Oriental Research Institute* 79 (1/4), India, 83-114.
- Von Diest, W. (1889). *Pergamon über den Dindymos zum Pontus*. Gotha: Justus Perthes Yayınevi.
- Von Aulock, H. (1979). *Der Zeustempel Zu Aizanoi. Zur Münzprägung von Aizanoi*. (Ed: R. Naumann), Berlin: Verlag Walter De Gruyter & Co.
- Von Aulock, H. (1980). *Istanbuler Mitteilungen Beiheft 25, Münzen Und Städte Phrygiens Teil I*: Tübingen.
- Von Aulock, H. (1987). *Istanbuler Mitteilungen Beiheft 27, Münzen Und Städte Phrygiens Teil II*: Tübingen.

EKLER

1-a x2

1-c x2

1-d x2

1-e x2

1-f

1-f x2

1-g x2

2-a

2-c

3-a

3-b

3-c

3-d

3-f

3-g

3-i

3-j

3-n

4-a

4-b

4-c

5-a

5-b

5-c

5-e

5-f

5-g

6-a

6-c

6-e

6-f

6-g

7-a

7-b

8-a

9-a

10-a

11-a

11-b

12-a

13-a

13-b

13-c

13-d

13-e

13-f

14-a

14-d

14-e

15-b

16-a

17-a

17-b

18-a

19-a

19-b

20-a

21-a

22-a

22-b

22-c

23-a

24-a

25-a

26-a

27-b

27-c

28-a

29-a

30-a

30-b

30-c

30-d

31-a

32-a

33-a

34-a

35-a

35-b

36-a

36-b

37-a

37-b

37-c

37-d

37-e

38-a

39-a

40-a

42-a

43-a

43-b

43-c

43-d

43-e

43-f

44-a

44-b

45-a

46-a

48-a

48-d

48-e

49-a

50-a

51-a

52-a

52-b

52-c

52-d

52-e

53-a

53-b

53-c

54-a

54-c

55-a

55-b

56-a

57-a

58-a

58-b

58-c

59-a

59-c

59-h

60-a

60-b

60-c

60-d

60-e

61-a

62-a

63-a

63-b

64-a

64-c

64-d

64-g

64-h

65-a

66-e

67-a

67-b

68-a

68-b

68-c

68-d

68-e

68-f

68-g

68-h

69-a

69-b

70-a

70-b

70-c

71-a

72-a

73-a

73-b

73-c

74-a

74-c

74-d

74-e

74-f

75-a

75-b

76-b

76-c

76-d

76-e

76-g

76-h

77-a

77-b

78-a

79-a

79-b

81-a

82-a

83-a

84-a

85-a

85-b

86-a

87-a

88-a

89-a

89-b

90-a

90-b

91-a

91-b

92-b

93-a

93-b

94-b

94-c

95-c

96-a

96-b

97-a

97-b

97-d

97-g

97-h

97-i

99-c

99-d

100-a

100-b

100-c

100-d

100-e

100-f

100-g

101-a

101-b

101-d

101-e

101-f

101-g

102-a

102-b

102-c

102-e

102-f

103-a

104-a

104-b

104-c

104-d

104-e

104-f

105-a

106-a

107-a

107-b

107-c

107-g

108-a

108-b

109-a

109-b

110-a

111-a

112-a

113-a

114-a

115-a

115-c

116-a

117-a

117-b

118-a

118-b

119-a

120-a

121-a

121-b

121-c

121-d

122-a

124-a

125-a

125-b

125-c

126-a

127-a

128-a

128-b

129-a

129-c

130-a

130-b

130-c

131-b

132-a

132-b

132-c

132-f

132-g

133-a

134-a

135-a

135-b

135-c

136-b

136-c

137-a

138-a

138-c

139-a

140-a

141-a

141-b

142-c

142-d

142-f

142-h

142-j

143-a

144-b

144-c

144-d

144-e

144-f

144-g

144-j

144-k

144-m

144-o

145-f

145-g

145-h

145-k

145-m

145-n

145-p

146-a

146-b

146-c

147-b

147-c

148-a

149-a

149-b

149-c

149-d

149-e

149-g

150-a

150-b

151-c

151-d

151-e

151-f

152-a

152-b

152-c

152-d

152-e

152-f

152-g

152-l

152-m

153-a

153-c

153-d

154-b

154-c

155-a

155-c

155-d

156-a

156-b

157-a

158-a

158-b

159-a

159-b

159-c

159-d

160-a

161-a

162-a

163-a

164-a

165-a

166-a

167-a

168-a

169-a

170-b

171-b

172-a

173-b

174-a

175-a

175-c

175-e

176-a

177-a

177-b

177-c

178-a

178-b

179-a

179-b

180-a

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı : Ece TARAKAN
Yabancı Dil : İngilizce
Doğum Yeri ve Yılı : Ankara / 1988
E-Posta : ece.tarakan@gmail.com

Eğitim Geçmişi:

- ☐ Yüksek Lisans, 2014-2019, Anadolu Üniversitesi, Klasik Arkeoloji Bilim Dalı
Tezli Yüksek Lisans Programı
- ☐ Lisans, 2009/2014, Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü
- ☐ Lise, 2002/2005, Ankara Aydınlikevler Lisesi

Mesleki Geçmişi:

- ☐ 2013, 2015 Kazı Sezonu, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Side Kazıları / Arkeolog

Yayınlar:

- ☐ Numismatic Studies at the Side Museum in 2016 / Side Müzesinde 2016 Yılında Yürütülen Numismatik Araştırmaları, ANMED 15 2017.